BIBLIOTECA METROPOLITANĂ
BUCUREŞTI
Inventar Nr. 34155

Biblioteca Bucureștilor

6
Iunie
2010

BIBLIOTECA METROPOLITANĂ BUCUREŞTI • ASOCIAȚIA BIBLIOTECARILOR ŞI DOCUMENTARIŞTILOR DIN ROMÂNIA • DIRECTOR: FLORIN ROTARU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

NAE IONESCU

1890–1940

120 de ani de la naştere

Prezentul este… singura noastră perspectivă asupra realității nemediate, şi acest prezent trebuie să ți-l închipui cam aşa: un râu e realitatea, iar trecutul şi viitorul, ca două podine ce acoperă râul; numai că, la încheietura lor, a rămas o deschizătură îngustă, prin care poți vedea apa. Asta e prezentul. Îți închipui că, dacă noi am încerca să ne dăm seama de tot ce trece, dintr-o dată ne-ar fi imposibil să cunoaştem ceva. Posibilitatea noastră perceptivă este condiționată de ceea ce se numeşte în psihologie câmpul clar al conştiinței, care se poate rezuma astfel: operațiunea fundamentală de cunoaştere procede printr-un act analitic. În ce constă această analiză? Noi, neputând prinde dintr-o dată tot, ne mărginim a privi numai o parte din această realitate; şi cum ea curge neîncetat, noi ne străduim a păstra continuitatea perspectivei noastre, alegând o notă pe care o urmărim în curgerea realității…

Scrisoare către Elena Margareta Fotino
München, 10 iulie [1914]

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Sumar

Răsfoiri

Dr. Adina BERCIU-DRĂGHICESCU – Oficializarea tricolorului românesc în contextul revoluționar pașoptist 2

Elena SOLUNCA – In memoriam – Acad. Mihai Drăgănescu (1929–2010) 3

BUCUREŞTII DE ALTĂDATĂ

Colonel (r) dr. Aurel PENTELESCU, Ionuț-Constantin PETCU – Moartea lui Aurel Vlaicu 4

Bucureştii acum o sută de ani (II) 7

Patrimoniu 8

ISTORIA CĂRŢII

Biblioteca Metropolitană susține poezia română – Sărbătoarea poeților 9

AUTOGRAFE CONTEMPORANE

Ştefan Mitroi sau oglinda maturității. Orgoliul celui care „nu are nimic" 10

MERIDIAN BIBLIOTECONOMIC

Din viaţa Bibliotecii Metropolitane Bucureşti

Novele eminesciene la Bibliotecă 12

Drd. Mihai-Daniel GHEORGHE – Eminescu între persoană publică şi mit cultural 13

Marian NENCESCU – Călătoria lui Orfeu, sau romanul „erotismului transcendent" 14

Un manual, ca o lecție de viață / Prietenii Cărții Braille 15

De la filialele BMB... 16

Gabriela TOMA – Cunoaştere, inserție şi accesibilitate 18

Dr. Ion CONSTANTIN – Ediția a XVIII-a a *Zilelor Ghibu* şi inaugurarea Bibliotecii Publice „Tudor Arghezi" la Chişinău 20

– Un volum de excepție 23

Raia ROGAC – Săptămâna Porților Deschise la Biblioteca Publică „Onisifor Ghibu" 24

Marilena CHIRIȚĂ – Biblioteca pentru copii şi implicațiile educaționale privind utilizarea informațiilor on-line 25

Drd. Ştefania-Roxana PLĂIAŞU – Bibliotecile contemporane şi documentele multimedia 27

EBLIDA – Strategia pentru perioada 2010–2013 28

Orizonturi

Societatea de Geografie din România – 135 de ani în serviciul cercetării ştiințifice 32

Prof. Cristina CHIȚA – Casa Şcoalelor, o instituție în slujba învățământului românesc 33

Am primit, vă semnalăm

„Bibliothèques en Capitale", „Puntea prieteniei", „Vatra veche" 34

Catalog 36

Repere

Marian NENCESCU – Sânzienele, o sărbătoare a bucuriei 38

Calendar 39

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Răsfoiri

Oficializarea tricolorului românesc în contextul revoluţionar paşoptist

Dr. Adina BERCIU-DRĂGHICESCU

Anul revoluţionar 1848 a prilejuit, din nou, exprimarea voinţei suverane a românilor şi pentru cele trei „culori naţionale": roşu – galben – albastru.

Prima dată, tricolorul românesc a fost înfăţişat public ca simbol vexilologic naţional în contextul acestui an revoluţionar, după 25 februarie, la Paris (biruind revoluţia, la data menţionată se proclamase a II-a Republică în Franţa), când o delegaţie de tineri români dintre cei mai avântaţi (l-am putea numi printre ei pe I. C. Brătianu) au mers, „în cântări de libertate", la Primăria Parisului să felicite Guvernul provizoriu. Jurnalul „Le Constitutionnel" insera ştirea, iar după acesta o prelua „Gazeta Transilvaniei" (nr. 34/26.IV.1848), care nota că „junimea studioasă moldo-română din Paris încă-şi desfăşura steagul naţional cu culorile albastru, auriu, roşu, ca semn al unirii moldovenilor cu muntenii". George Barițiu, nedorind să mărească suspiciunile Casei de Habsburg, nu vorbea şi de o unire cu Transilvania, pe care însă o simbolizau cele trei culori. Or, George Barițiu era în situaţia să cunoască foarte bine că aceste trei culori erau şi ale românilor din Transilvania. Desigur, nu numai el ştia aceasta.

Dovada ne vine chiar de la românii transilvăneni şi chiar din acele zile când apărea şi „Gazeta" la Braşov, dar începeau, la Sibiu, pregătirile pentru a se merge la cea de a doua Adunare Naţională de la Blaj. La 29 aprilie/ 8 mai revenea la Sibiu Andrei Şaguna. Fusese numit episcop (până atunci era vicar) al românilor ortodocşi, într-o vreme în care Ioan Lemeni, episcopul românilor „uniţi", era considerat trădător al naţiunii, după cum el însuşi constatase (după prima Adunare de la Blaj, 18/ 30 aprilie, unde nu fusese lăsat de popor să vorbească!). Românii, aşadar, îşi puneau speranţe în recent numitul episcop ortodox. Şaguna (tânăr într-o asemenea funcţie, avea 28 de ani) era cunoscut prin energia, spiritul organizatoric şi abilitatea de care dăduse dovadă, ca şi prin cultura sa (avea studii de drept şi filosofie la Pesta şi studii de teologie la Vârşeţ). „Cu scopul de a manifesta mai tare şi mai bine simţămintele şi dorinţele lor – ne relatează George Sion, moldoveanul ajuns la Sibiu după reprimarea mişcării din martie din Moldova – sau cu scop de a atrage pe numitul episcop, prin adulaţiune, românii se deciseră a-i face o serenadă. Timpul se păru favorabil ca, cu ocaziunea aceasta, românii să ridice şi stindardul lor naţional" notează, foarte interesant, autorul. „Se făcu o colectă de bani, la care, cu mulţumire, luarăm şi noi, moldovenii, parte", continuă el. Deci, este vorba, covârşitor, de români ardeleni, din Sibiu. Moldoveni, veniţi aici, erau câţiva! „Se cumpără materialul trebuincios – continuă Sion – şi se improviză un stindard minunat reprezentând cele trei culori (albastru, galben şi roşu) naţionale. După aceasta, un număr ca de o mie de români se adunară pe o piaţă, aprinseră un număr mare de torţe, se puseră în două şiruri şi, cu stindardul înainte, înconjurat de o bandă de muzică, merseră la locuinţa episcopului. La această manifestare luarăm şi noi parte (moldovenii, n.n.). După ce se arătă episcopul în balcon, un june îi recită o odă şi un altul ţinu un discurs prin care îl invoca să binecuvânteze stindardul şi să se puie în capul naţiunei în împrejurările în care se afla. Episcopul mulţumi poporului într-un limbagiu convingător şi elocuent ce fu urmat de strigări entuziastice de bucurie. Torţele se stinseră şi toţi se duseră pe la casele lor." „Tânărul" care rostise discursul, aflăm din altă sursă, fusese Simion Bărnuţiu (avea 40 de ani). Încă nu ştim cine a recitat oda. Dar aici ne interesează „stindardul lor naţional", al românilor ardeleni, cu care au manifestat în plină stradă şi se pare în prima manifestaţie cu stindard tricolor.

De unde ştia George Sion, atât de exact, că era şi „stindardul lor" şi-i bănuia că au găsit prilejul să-l afişeze în public? Desigur, putea să ştie şi mai dinainte, căci, aşa cum s-a înţeles deja, cele trei culori erau şi ale românilor ardeleni. Dar el avea, atunci, şi un motiv mai special să fi fost informat, să fi aflat, pe o cale sau alta, că liderii români din Transilvania deja pregătiseră, aici, la Sibiu, „steagul cel mare", pe care trebuia să-l ducă la cea de a doua Adunare Naţională de la Blaj. La 26 aprilie/ 5 mai 1848, deci cu trei zile înainte de venirea lui Şaguna de la Vârşeţ, ei, liderii români din Sibiu, ţinuseră o Consfătuire a membrilor Consistoriului ortodox, consacrată pregătirii Adunării de la Blaj. Atunci s-au stabilit şi culorile: roşu, alb, albastru, motivându-se că acestea predomină în portul popular românesc.

Pentru a confecţiona „steagul cel mare" al viitoarei Adunări Naţionale, i-a venit cuiva o idee ingenioasă, din care să rezulte tricolorul românesc, fără a amplifica, în plus, suspiciunile Casei de Habsburg şi ale liderilor maghiari, ale guvernatorului maghiar al Transilvaniei. Culorile propriu-zise ale flamurii, dispuse în benzi orizontale – şi aşa s-au menţinut în Transilvania până la Marea Unire, pentru ca românii să nu dea motiv formal că afişează drapelul României – erau: roşu, alb şi albastru. Ideea a fost ca pe una din benzi – cu siguranţă pe banda albă, pentru a se vedea bine! – să se scrie cu litere aurii un text care să umple banda. S-a scris: VIRTUTEA ROMANĂ REÎNVIATĂ (VIRTUS ROMANA REDIVIVA). Astfel, cromatica steagului devenea: roşu – galben – albastru. Acelaşi George Sion, martor ocular la Blaj în zilele Adunării Naţionale, relatează că în piaţa catedralei Blajului, „pe poarta despre biserică", erau aşezate două portrete transparente, unul al lui Traian, celălalt al împăratului Ferdinand de Habsburg, care era şi principe al Transilvaniei. Între aceste două portrete se afla „stindardul naţional al românilor" sau, zice în alt loc, „flamura cea mare naţională", pe care sta inscripţiunea aurie: „Virtutea Romană Reînviată", flamură confecţionată la Sibiu. Erau şi alte flamuri mai mici, cu alte inscripţii, precum: „Libertatea şi independenţa naţională", „Credinţă neînfrântă către naţiune şi tron" sau: „Nici o unire cu ţara ungurească". Poate pe aceeaşi bandă albă, pe roşu şi albastru (vânăt, cum se spunea) distingându-se mai greu; poate cu aceleaşi litere „aurii". Oricum, albul nefiind, de fapt, culoare, contau celelalte trei, două benzi (albastru şi roşu) şi una în literele „aurii". Interesant că Sion, care la Sibiu precizase cele trei culori: roşu, galben, albastru, vorbeşte despre flamura „tricolor", „vânăt, alb, roşu", şi acum nu face nici o asociere cu literele „aurii", pe care le menţionează. [...]

Dr. Adina Berciu-Drăghicescu, Dr. G.D. Iscru,
Tiberiu Velter, Aurel David,
Tricolorul României: simbol al unităţii, integrităţii şi suveranităţii naţionale,
Editura Sigma, Bucureşti, 1995, pp. 62-65

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

In memoriam
Acad. Mihai Drăgănescu
(1929–2010)

Elena SOLUNCA
Redactor, revista „Academica"

Acum, când acad. Mihai Drăgănescu a pornit pe drumul veşniciei, putem aprecia mai bine mărturisirea pe care o făcea cu prilejul împlinirii vârstei de 75 de ani: „Viaţa mea a fost, în primul rând, o viaţă de idei, concepte, teorii şi acţiune în lumina acestora". Spirit enciclopedic, deschizător de drumuri în ştiinţa şi tehnologia informaţiei, întemeietor de şcoală ştiinţifică, creator al unui sistem filosofic original, academician, eseist remarcabil, patriot şi, mai ales, om de o rară noblețe sufletească, acad. Mihai Drăgănescu a lăsat moştenire o operă vastă şi un adevărat model de viaţă, care îl înscrie în tradiţia unor iluştri cărturari români. Timp de aproape o jumătate de secol, acad. Mihai Drăgănescu a întreprins cercetări cu rezultate originale, concretizate în numeroase cărţi fundamentale, recunoscute pe plan naţional şi internaţional, dintre care amintim: *Procese electronice în dispozitive semiconductoare de circuit*, *Electronica corpului solid*, *Electronica funcţională*. Înzestrat cu o autentică vocaţie a cercetării ştiinţifice asociată cu aplicarea rezultatelor într-o viziune sistemică, acad. Mihai Drăgănescu a pus bazele dezvoltării informaticii în România, a iniţiat şi condus un program naţional în domeniul circuitelor integrate, calculatoarelor electronice şi informaticii, a înfiinţat instituţii de cercetare şi dezvoltare, între care Institutul Central de Informatică, cu rezultate compatibile cu cele de nivel internaţional. Spiritul său creativ şi-a pus pecetea binefăcătoare şi pe cursurile predate generaţiilor de studenţi, ctitorind şcoala de dispozitive electronice şi microelectronică. Astăzi, mulţi dintre foştii săi studenţi sunt specialişti recunoscuţi pretutindeni în lume, membri ai Academiei Române.

Între marile împliniri ale acad. Mihai Drăgănescu trebuie să amintim că a prevăzut revoluţia informatică şi a acţionat în direcţia ei prin elaborarea unor lucrări, crearea unei reţele şi formarea unor specialişti performanţi. În ultimii ani, a elaborat o concepţie nouă despre evoluţia societăţii, introducând conceptul de „eră a informaţiei" cu trei etape: societatea informaţională, societatea cunoaşterii şi societatea conştiinţei. Scormonind în profunzimile ştiinţelor contemporane, cutezând cu gândul dincolo de ceea ce se cunoaşte în ştiinţe fundamentale ca fizica, matematica, biologia şi firește informatica, răspunzând nevoii de întoarcere la principii unificatoare, acad. Mihai Drăgănescu a creat un sistem filosofic unitar. În lucrări cum sunt *Profunzimile lumii materiale*, *Ortofizica*, *Spiritualitate, informaţie, materie*, *Universalitatea ontologică a informaţiei* şi în numeroase studii şi articole este prezentat un model ontologic original, încercând să unifice într-o teorie coerentă procesele din ştiinţele „tari" şi cele socio-umane, şi pentru o explicaţie cuprinzătoare a propus o reţea de concepte originale ca: infomateria, ortoexistenţa, afiire, ortoenergia, introdeschidere. Mulţi oameni de ştiinţă de diferite specializări recunosc în acest model o posibilitate de înţelegere a lumii contemporane.

Ca demn continuator al celor mai valoroase tradiţii intelectuale, Mihai Drăgănescu a iniţiat şi condus procesul de renaştere a Academiei Române, început în ziua de 5 ianuarie 1990, odată cu promulgarea Decretului nr. 4 al Guvernului Provizoriu, în care era prim-viceprim-ministru. Semnificativ, procesul a început cu revenirea la numele de Academia Română. A continuat într-un ritm care să-i ateste înaltului for rolul de confirmare a marilor personalităţi din ştiinţa şi cultura românească şi, totodată, de centru de cercetări fundamentale şi avansate: reconsiderarea tuturor membrilor Academiei excluşi sau chiar întemniţaţi în 1948; înfiinţarea de noi secţii cum sunt Secţia de Ştiinţa şi Tehnologia Informaţiei, Secţia de Arte, Arhitectură şi Audiovizual; readucerea institutelor sub egida Academiei şi înfiinţarea altora noi, cum este Institutul de Inteligenţă Artificială; revenirea la scrierea cu „â" şi „sunt"; demararea procesului de redobândire a patrimoniului academic; reluarea decernării premiilor Academiei şi a discursurilor de recepţie; înfiinţarea revistei „Academica", şi am putea continua. Hotărât să se dedice Academiei Române, acad. Mihai Drăgănescu a renunţat la politică şi, fiind ales primul preşedinte al acestui for suprem de ştiinţă şi cultură, a reuşit să îmbine măiestrit reluarea tradiţiilor cu înnoirea activităţii în necesară corelaţie cu exigenţele ştiinţei contemporane. Cu respectul faţă de statutul pe care l-a propus, acad. Mihai Drăgănescu şi-a depus mandatul de preşedinte al Academiei Române la încheierea legislaturii, după ce a asigurat deschiderea de generoase orizonturi de afirmare a instituţiei ca simbol al spiritualităţii tuturor românilor. I s-a încredinţat misiunea de ambasador în Belgia, pe care a onorat-o cu acelaşi devotament intelectual şi iubire de ţară.

Într-una dintre ultimele fotografii, cu o privire ce trece dincolo, spre o lumină a profunzimilor, scrie: „Vă binegândeşte, Mihai Drăgănescu". Acest prezent continuu îl va păstra mereu în preajma noastră, amintindu-ne cum gândul bun e ca o sămânţă din care, îngrijit cum se cuvine, răsare şi creşte în cuvântul înţelept spre a rodi în fapte de folos cât mai multor oameni.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

BUCUREŞTII DE ALTĂDATĂ

Moartea lui Aurel Vlaicu

Colonel (r) dr. Aurel PENTELESCU
Ionuţ-Constantin PETCU

Motto:

„Se uită bărbaţi politici, se uită scriitori de renume. Pe el însă nu-l vom uita. Oricând îndrăzneala omenească va smulge aiurea succese strălucite naturii învinse, nu vom privi cu invidie pe acel învingător, ci vom zice cu mândrie: Şi noi am avut pe Vlaicu!"

Nicolae Iorga,
5/18 septembrie 1913

În temerara sa voinţă de a traversa pentru prima dată, în zbor, Carpaţii către fraţii din Ardeal, la serbările Astrei, unde era aşteptat, Aurel Vlaicu (1882–1913) s-a prăbuşit cu aeroplanul său la 13 septembrie 1913 (st.n.) lângă Băneşti – Prahova, în apropierea şoselei Bucureşti – Câmpina – Predeal. Presa vremii din Vechiul Regat, dar şi din Transilvania, Banat, Maramureş, Crişana, a relatat sub multiple aspecte acest tragic eveniment.

Poate că nici una dintre publicaţii, ca ziarul „Românul" din Arad, nu a făcut-o cu durere, stăruinţă şi amploare în acel îndoliat septembrie 1913 pentru români. Răspunsul îl găsim, spre exemplu, în discursul funebru al Dr. Aurel Vlad, în numele Partidului Naţional Român din Ardeal şi Ungaria, rostit la catafalcul marelui dispărut: „Vlaicu ne-a întărit forţa de rezistenţă. În ţăranul român de dincolo (din Ardeal şi Ungaria, n.n.) el a întărit prin geniul lui credinţa unei mari izbânzi, izbândă pe care Vlaicu a realizat-o numai în simbol, tăind cărarea viitorului, zdrobitor de graniţe. Mormântul lui va fi zala care va lega tot mai mult pe românii de dincolo de fraţii de aici."[1]

În subsidiar, să notăm vibraţia deosebită, profund umană şi patriotică a acestor cuvinte, de încredere în viitor – în viitorul României întregite –, la acea dată încă imprevizibil, şi jertfa lui Vlaicu ridicată la rang de simbol al unităţii naţionale. Oamenii acelor vremuri ştiau să gândească, deopotrivă cu mintea şi cu inima, la viitorul naţiei – care a fost şi rămâne un organism viu, mai mult sau mai puţin zdrobit de nihilismul unor intelectuali sau mai ales de ignoranţa şi mercantilismul unor politicieni de duzină.

Ziarul „Românul" din Arad a fost una dintre publicaţiile deosebit de puternice şi cu mare impact asupra românilor din fosta monarhie austro-ungară, la începutul secolului al XX-lea. Cotidian politic, „Românul" a apărut la Arad în două perioade distincte: 1/14 ianuarie 1911 – 28 februarie/12 martie 1916 şi de la 26 octombrie/8 noiembrie 1918 – 31 decembrie 1918/13 ianuarie 1919[2]. Comitetul de conducere al publicaţiei era format din personalităţi de primă mărime ale vieţii politice şi culturale ardelene: Vasile Goldiş (director), Teodor Mihali, Vasile Lucaciu, Alexandru Vaida-Voevod, Aurel Vlad, Ştefan Ciceo-Pop, Ioan Suciu, Justin Marşicu, Cornel Iancu,

Romul Veliciu, Aurel Lazăr, Valeriu Moldovan. Între redactorii responsabili: C. Savu, Sever Dan, Sever Miclea, Ion Clopoţel ş.a.[3]

În editorialul *Înviere* din primul număr al ziarului „Românul" din 26 oct./18 nov. 1918, se titra: „*«Românul»*, organul Partidului Naţional Român din Ungaria şi Transilvania reapare în cadrul mijloacelor ce ne stau la dispoziţie sub egida şi conducerea Consiliului Naţional Român, supremul şi unicul for politic al naţiunii române din Ungaria şi Transilvania. După veacuri de iobăgie, apăsare şi umilire ajuns-a şi neamul românesc din leagănul obârşiei sale a dispune liber de soarta şi viitorul său. Imperativul evoluţiei istorice zdrobit-a lanţurile ce ţineau încătuşate timpurile şi sufletele noastre şi manifestarea atributelor noastre etnice ca neam liber în concertul popoarelor libere."[4]

Reţinem faptul că la 18/31 octombrie 1918 s-a constituit, la Budapesta (ulterior se va muta la Arad), Consiliul Naţional Român, fapt ce a declanşat revoluţia transilvană, al cărei final glorios a fost Mărita Adunare Naţională de la Alba Iulia din 18 noiembrie/1 decembrie 1918 şi Hotărârea Unirii românilor din Transilvania, Banat, Maramureş şi Crişana cu România.

Acelaşi cotidian, „Românul" din Arad, a publicat un şir important de documente, în primă ediţie, privitoare la Marea Unire din 1918, între care faimoasa convocare a Adunării Naţionale de la Alba Iulia din (duminică) 1 Decembrie 1918, intitulată „Istoria ne cheamă la fapte"[5], programul acestei Adunări Naţionale[6], Apelul „Către Naţiunea Română!" al Consiliului Naţional Român pentru constituirea Gărzii Naţionale[7] ş.a.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Mort în 1913, deci cu cinci ani în urmă, Aurel Vlaicu nu a apucat să fie părtaș la aceste mărețe evenimente din anul 1918, dar le-a prefigurat prin zborurile sale temerare de la București, Iași, Cernăuți, Blaj, Orăștie etc., adică de pe întreg cuprinsul țării românilor. Nici că se putea un simbol mai măreț al României întregite decât zborurile lui Vlaicu! Jertfa sa supremă – la temelia ei. A căzut la datorie, cu moarte eroică, la fel ca ostașii români, în anii 1916–1919, în Marele Război pentru Întregirea Neamului Românesc. Națiunea română unită le-a fost recunoscătoare!

Jertfa supremă a lui Aurel Vlaicu din 13 septembrie 1913 a fost eternizată și de ziarul „Românul" din Arad în paginile sale (cota B.A.R.: P III 2887). Cercetarea noastră a pus în evidență un total de 65 titluri în 11 numere consecutive ale publicației, pe perioada 3/16 – 14/27 septembrie 1913, respectiv numerele 191–201 ale anului III de apariție (1913). Un palmares realmente impresionant, de la articole de fond, știri diverse, la versuri.

Seria articolelor din ziarul „Românul" din Arad consacrate morții lui Aurel Vlaicu se deschidea cu editorialul *Martirul nostru*, nesemnat, dar se deduce lesne că aparținea lui Vasile Goldiș, directorul publicației. Sub mașneta ziarului, acesta a titrat: „Închin numărul acesta martirului națiunii române, celui mai scump prietin, din câți am avut pe lume. VASILE GOLDIȘ."[8]

Întregul articol este dedicat memoriei eroului național Aurel Vlaicu. Ceea ce impresionează este faptul că judecățile de valoare emise de Vasile Goldiș despre Aurel Vlaicu sunt exacte și mereu actuale. Ele, aproape în forma în care au fost emise, dar mai ales în sensul ideii în care au fost formulate, au străbătut veacul, ceea ce ne dă speranța că se vor păstra și în viitor. Câteva exemple:

„Aurel Vlaicu se deosebește de toți aviatorii români, el nu a fost numai pilotul îndrăzneț, care a dovedit lumii curajul disprețuitor de moarte al rasei sale, ci Aurel Vlaicu a fost *inventatorul* (subl.n.) care a dezvăluit lumii geniul neîntrecut, inerent acestui neam, care are menirea să meargă în fruntea civilizației umane alături de celelalte neamuri, ce-și au zămislirea din nobila gintă latină."

„Aurel Vlaicu a fost eroul nostru național, alături de Mihai Viteazul, alături de Avram Iancu. Aurel Vlaicu ne-a înălțat moralul, ne-a întărit conștiința națională, cu magică putere a fortificat credința noastră în izbânda dreptului nostru la libertatea națională."

„Aducemu-ne aminte de vârsta Mântuitorului lumii în vremea pătimirii și vedem semnele providenței în scurtimea vieții martirului noastru, carele a trebuit să moară curat, neprihănit, neîntinat, îmbrăcat în haina castă a celui mai divin idealism, pentru ca pe veci să rămână în sufletele noastre chemarea lui spre înălțare la lumina libertății din noaptea sclaviei."

„A murit încercând să treacă în zbor Carpații și prin moartea lui ne-a lăsat moștenire privirea ațintită spre culmile înalte cu pădurile de brazi. În schimb pentru trupul lui Mihai Viteazul ce zace în țărâna câmpiei de la Turda am dat Țării Românești trupul lui Aurel Vlaicu."

Și finalul, deosebit de maiestuos:

„Nu mai plângem. Aurel Vlaicu e martirul unei națiuni și martirii nu mor ca să fie plânși, ci mor pentru învierea noastră."[9] Se știe, martiriul e puterea mântuitoare...

Mai multe numere din ziarul „Românul" stăruie cu detalii multiple asupra tragediei ce s-a consumat la Băneşti – Prahova în data de 13 septembrie 1913. O parte dintre acestea au fost reproduse de Al. Ciura în *Albumul Vlaicu*[10], dar și de alți cercetători, de dată recentă, Dan Antoniu ș.a. în *Vlaicu*, o lucrare de mari proporții, cu multe documente inedite, tipărită în condiții grafice excelente.[11]

Deosebit de interesantă este scrisoarea lui Aurel Vlaicu, datată 18 decembrie 1908, trimisă de la Rüsselsheim (Germania) prietenului pictor Virgil Simionescu din Lugoj. Aurel Vlaicu lucra la fabrica de automobile Opel din Rüsselsheim. Tânărul de 26 de ani, Aurel Vlaicu, scria, între altele: „O invenție mai ideală și mai folositoare ca mașina de zburat nu este (...) Tu știi că *eu numai pentru ea trăiesc și trebuie să o fac* (subl.n.). Opel mi-ar ajuta, dar e neamț, nu vrea să-mi dea nimica pentru invenție, fără numai spesele pentru făcut și dacă e bună să fie a lui."[12] În aceeași scrisoare preciza: „Fabricantul e prietin cu mine, el mi-ar da parale să fac mașina, dar eu *mai bucuros aș da invenția țării românești* (subl. lui Vlaicu)."[13]

Vineri, 6/19 septembrie 1913, ziarul „Românul", cu datarea „Arad, 18 septembrie [1913]", a publicat articolul (nesemnat) al lui Vasile Goldiș, intitulat *Să-i ridicăm monument lui Aurel Vlaicu*, prilej cu care deschidea și lista nominală cu subscripția publică aferentă. Vasile Goldiș arăta că frații din Regat vor ridica monument pe locul jertfei lui Aurel Vlaicu, la Băneşti – Prahova, ceea ce s-a și întâmplat ulterior, dar că el pledează pentru un monument al lui Vlaicu „aici pe pământul strămoșesc – izvor nepieritor de însuflețire și de nădejde"[14], adică în Ardeal, la Orăștie bunăoară. Afirmă aproape sentențios: „Trei milioane de români și trei milioane de fileri. Să nu fie suflet românesc care să nu-și dea părticica sa pentru acest *monument al mândriei naționale* (subl.n.)."[15]

În deschiderea editorialului citat, Vasile Goldiș evocă amplu, din nou, figura eroului Aurel Vlaicu, licitând judecăți de valoare perene, exprimate și în editorialul *Martirul nostru*, dar, de data aceasta, în alte formulări, la fel de penetrante, persuasive. Câteva excerpte:

„Aurel Vlaicu a fost pentru noi un sfânt simbol. El a fost dovada cea mai strălucitoare a genialității neamului nostru, în numele căreia suntem îndreptățiți a ne pretinde locul în concurența liberă a națiunilor spre civilizație. Și, totodată, Aurel Vlaicu a fost întruparea iubirii de neam. Poate în viața lui n-a pronunțat vorba «națiune română» și nimeni nu l-a auzit vreodată vorbind despre neam ori iubirea de neam, însă viața lui întreagă a fost consacrată neamului. A fost acea iubire de neam veritabilă, nefalsificată (în text: nefalșificată, n.n.), putem spune inconștientă, a fost însăși viața fără de care Aurel Vlaicu n-a putut să fie. Și mânat de această înnăscută iubire de neam, de care el niciodată nu a vorbit, Aurel Vlaicu a murit jertfă dorului său să-și vadă frații la sărbătoare, venind din Țara Românească (Regatul României, n.n.) fără pașaport și fără să-l poată opri jandarmii la marginea țării. Nu știa că trecând Carpații el răzvrătește un neam întreg de cetățeni umili și răbdători fără sfârșit."

„N-a trecut Vlaicu Carpații, ci el s-a nemurit jertfindu-și viața dorului de a ne vedea și a ne uni sufletele peste culmile reci și stâncoase ale bătrânilor Carpați. Izvor nesecat de mândrie națională, îndemn nemuritor al iubirii de neam și sfânt simbol al aspirațiilor noastre de libertate, Aurel Vlaicu rămâne în istoria națiunii române șoimul ce înalță sufletele în regiu-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

nile înalte ale idealismului sfânt, singura putere ce dezrobește neamurile și le croiește drumul fericirii pe pământ."[16]

Aproape nu ne vine să credem că aceste vibrante cuvinte, și atât de vii, de actuale și astăzi, au fost rostite în urmă cu aproape o sută de ani! Nu exagerăm dacă ne închipuim că acest *recviem* pentru Aurel Vlaicu a fost scris cu mare durere în suflet și poate cu lacrimi șiroind pe obraji.

De fapt, întreaga națiune română, de o parte și de alta a Carpaților, a fost zguduită în durere la moartea lui Vlaicu. Ziarul „Românul" din Arad a tipărit în paginile sale această durere, la fel ca multe alte publicații ale vremii – poate cel mai măreț și durabil monument închinat lui Vlaicu: cuvinte vibrante de la prieteni și până la umilul cojocar ardelean Ioan Banu, care a scris acel zguduitor bocet *La moartea lui Vlaicu*.

Ne plecăm cu venerație întru pomenirea tuturor celor care, în urmă cu o sută de ani, au adus prinosul lor de suflet curat, românesc, în fața rămășițelor pământești ale junelui inteligent, strașnic îndrăzneț în cucerirea văzduhului și iubitor de neam, Aurel Vlaicu. Nu știm dacă vreodată vor fi adunate sub copertele aceleași cărți toate lacrimile ce s-au scurs pe meleaguri românești și aiurea la moartea lui Vlaicu, necum cele scrise – lacrimi din lacrimi – ulterior. Dar să repetăm cuvintele lui Vasile Goldiș: „Nu mai plângem. Aurel Vlaicu e martirul unei națiuni și martirii nu mor ca să fie plânși, ei mor pentru învierea noastră." Așa să ne ajute Dumnezeu.

Note:

1. „Românul", Arad, anul III, nr. 195, sâmbătă 7/20 septembrie 1913, p. 6, col. 1.
2. Georgeta Răduică, Nicolin Răduică, *Dicționarul presei românești (1731–1918)*, Editura Științifică, București, 1995, p. 370.
3. *Idem.*
4. „Românul", Arad, anul VII, nr. 1, vineri 26 oct./8 nov. 1918, p. l, col. 1.
5. *Ibidem*, nr. 11, joi 8/21 noiembrie 1918, p. 1.
6. *Ibidem*, nr. 15, miercuri 13/27 nov. 1918, p. 1, col. 1.
7. *Ibidem*, nr. 1, vineri 26 oct./8 nov. 1918, p. 2.
8. *Ibidem*, anul III, nr. 191, marți 3/16 septembrie 1913, p. 1, 2 (col. 1).
9. *Ibidem*, p. 2, col. 1.
10. *Album Vlaicu*, Tipografia „Libertatea", Orăștie, 1920, 352 p. (*Cuvânt înainte* de Al. Ciura, Blaj, martie 1914, pp. I-IV; *Post-Script* de Al. Ciura, Blaj, mai 1919, pp. 346-347).
11. Dan Antoniu, George Cicoș, Ioan Buiu, Alexandru Bartoc, *Vlaicu*, Editura Anima, București, 2009, 468 p. (20,5 x 29,5 cm).
12. „Românul", Arad, anul III, nr. 192, miercuri 4/17 septembrie 1913, p. 7, col. 2.
13. *Idem.*
14. *Ibidem*, nr. 194, vineri 6/19 septembrie 1913, p. 1, col. 2.
15. *Idem*, col. 3.
16. *Idem*, col. 1.

La moartea lui Vlaicu

Rămas-am bătuți de vânt
Cu inima suspinând.
Rămas-am bătuți de soarte
Și loviți de-o crudă moarte.
Rămas-am cuprinși de dor
După-al nostru sburător,
După Vlaicu cel cuminte
Ce-a făcut neamului cinste.

Lăsat-a părinți cu jale
Și pe frați cu inimi goale.
Lăsat-a maică iubită
Cu inima împietrită.
Și pe neamul românesc
[Dacă bine mă gândesc]
L-a lăsat neîmpăcat
De dorul cel așteptat.

Vrut-ai, frate, ca să sbori,
Să vii la frați și la surori.
Dintr-o țară-n ceealaltă,
Unde frații tăi te-așteaptă.
Și să le faci bucurie
Celor strânși la Orăștie,
Căzând în mijlocul lor
Ca o pasăre din zbor.

Vrut-ai și tu ca să vii
Cu ai neamului scumpi fii.
La cea mare adunare,
La a fraților chemare.
Pentru binele obștesc
Al neamului românesc.

Dumnezeu nu te-a lăsat
Să ajungi unde-ai plecat,
Ci în ceruri te-a chemat.
Iar noi cu toți te dorim
Și până-n veci te jelim.
Și în loc de cununiță
Îți rămânem cu credință.

Că în veci nu vom uita
Cu toți pomenirea ta.
Și dorul tău cel demult
Îl păstrăm ca un salut.
Iară familiei tale
Cuprinsă de-atâta jale
Îi trimitem condolență
A noastră mare credință.

Și rugăm pe Dumnezeu
Ca de sus din ceriul său
Să le trimeată-al său dar
Ca să le deie de amar.
Să le deie ajutor
Ca să își uite de dor.
Plângi popor nenorocit,
Plângi că Vlaicu a murit!

Ioan Banu
Cojocar din Iertof, Banat

(„Românul", Arad, anul III, nr. 196, 8/21 septembrie 1913, pp. 6-7)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Bucureştii acum o sută de ani

(II)

Aurel Vlaicu efectuează cu avionul propriu zboruri demonstrative la Hipodromul de la Băneasa (azi Parcul Expozițional de la Casa Presei Libere) şi pe câmpul de la Cotroceni, fiind aplaudat de un public numeros.

În toamna aceluiaşi an, cu sprijinul Ministerului de Război, Aurel Vlaicu construieşte la Arsenalul Armatei (care se găsea pe fosta Str. Uranus) primul avion militar românesc.

◄ Sculptorul Constantin Brâncuşi expune lucrările *Cumințenia pământului* şi *Sărutul* la o expoziție a Societății „Tinerimea Artistică", înființată cu câțiva ani în urmă de pictorii Ştefan Luchian şi Nicolae Vermont.

◄ Pe fostul Bulevard al Colței (azi Lascăr Catargiu nr. 21), amiralul Vasile Urseanu construieşte o vilă după proiectul arh. I.D. Berindei, care, după amenajări suplimentare, va deveni Observatorul Astronomic care îi poartă numele şi care va fi donat statului. Observatorul este frecventat şi astăzi de iubitorii corpurilor cereşti.

◄ În vara lui 1910 se inaugurează Aerodromul de la Chitila. Aici, avocatul Mihail Cerkez organizează o şcoală de aeropilotaj folosind avioane Farman, de fabricație franceză.

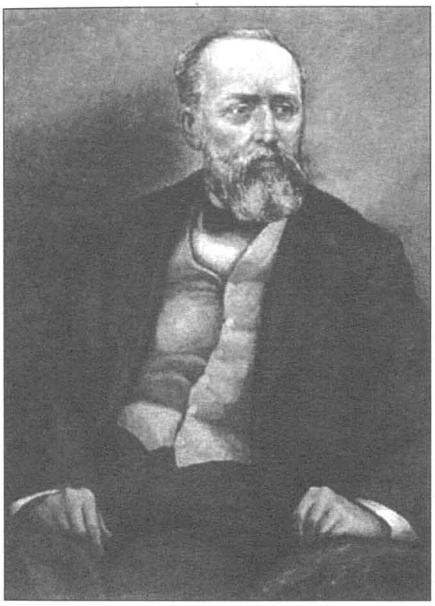

◄ În 1910, Capitala este vizitată de împăratul Franz Josef (prima vizită a avut loc în 1896) şi de prințul Alfred al Marii Britanii. Într-o fotografie a lui Mandy, cei doi înalți oaspeți apar alături de Familia Regală şi de Familia Princiară.

◄ În septembrie au loc Manevrele Militare de toamnă, în zona Olteniei, cu participarea principelui moştenitor Ferdinand, dar şi a împăratului Franz Josef. Alături de trupele de infanterie, cavalerie şi artilerie, Aurel Vlaicu efectuează câteva zboruri de recunoaştere cu avionul militar de concepție proprie.

◄ Se stinge din viață la Bucureşti, în vârstă de 74 de ani, Eugeniu Carada (în imagine), spirit novator, patriot adevărat, unul dintre creatorii României moderne. A fost secretar al Adunării ad-hoc în 1857, unde a militat pentru Unirea Principatelor. Carada a fost adevăratul conducător al mişcării antimonarhice „Republica de la Ploieşti" din august 1870.

În perioada Războiului de Independență, 1877–1878, Carada s-a implicat, la solicitarea lui Brătianu, în organizarea, dotarea şi aprovizionarea armatei române.

Alături de Ion C. Brătianu, este considerat fondator al Băncii Naționale a României, în care a lucrat 30 de ani, a cărei preşedinție a refuzat-o din modestie, dar căreia i-a fost o perioadă director.

Dacă în tinerețe a militat permanent pentru răsturnarea lui Carol (contemporanii săi scriu că întotdeauna ocolea cu ostentație chiar şi zona Palatului Regal!), în ultimii ani de viață a recunoscut oportunitatea monarhiei pentru România.

Regele Carol I i-a recunoscut lui Carada valoarea şi meritele, ordonând ca, pe ultimul drum, Garda Palatului să-i acorde onoruri militare.

Eugeniu Carada a murit înainte să poată îndeplini „testamentul" lăsat de cei doi prieteni şi mari români, C.A. Rosetti şi Ion C. Brătianu: Marea Unire, care se va realiza abia opt ani mai târziu.

După moartea lui Eugeniu Carada, Str. Karagheorghevici, care leagă Str. Lipscani cu Str. Doamnei, a primit numele său, iar pe colțul acestei străzi cu Lipscanii, chiar lângă BNR, sculptorul E. Dubois i-a ridicat un monument alegoric care azi nu mai există.

◄ În 1910, moare la Bucureşti, în vârstă de 62 de ani, marele artist fotograf Franz Mandy. Deopotrivă portretist şi fotoreporter, Mandy a adus în fotografia românească procedeele nou apărute în domeniu: platinotipia şi fotografia în culori, lăsându-ne imagini de o claritate şi calitate uimitoare.

Ca şi Carol Popp de Szathmari şi Franz Duschek, Mandy a primit la timpul său titlul de „fotograf al Curții", realizând portretele tuturor membrilor Casei Regale a României.

Mandy surprinde scena întoarcerii victorioase în Bucureşti a armatei române de pe frontul din Bulgaria, la 8 octombrie 1878 – trupele intră în Piața Victoriei (care încă se numea „Capul Podului Mogoşoaiei") pe sub Arcul de Triumf, pregătit de Primăria Capitalei (în imagine).

(Sursă: http://www.bucurestiivechi.ro/?p=359)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Patrimoniu

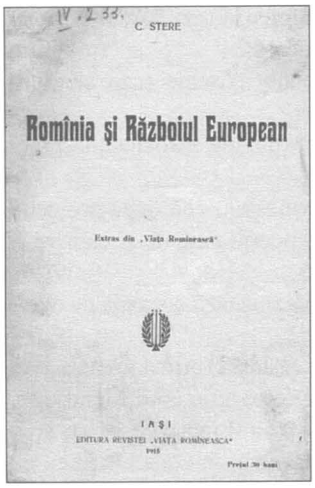

C. STERE, *Romînia şi Războiul European*
Editura revistei „Viaţa Romînească", Iaşi, 1915

... Ah! Bucovina şi Ardealul! Nu este Romîn care să nu fie gata de toate jertfele pentru întregirea neamului. Dar chiar dacă am admite că, împotriva intereselor sale vădite, Rusia ar căuta să mărească prin schimbări teritoriale regatul ce stă în calea „impulsiunii spre Sud", – ceia ce, în ciuda tuturor declaraţiilor oricît de solemne, nu pot crede şi în orice caz n'ar fi decît o aparenţă înşelătoare şi o tranziţie scurtă înainte de desăvîrşitul înec în oceanul slav dominat de Ruşi: vasalitatea sub Ruşi va crea, în condiţiuni arătate, pentru Romînii din Bucovina şi Ardeal, la urma urmelor, un jug mai groaznic decît acela sub care zac ei astăzi, iar noi n'am găsi decît mîngîierea unui mormînt comun pentru trunchiurile răzlețe ale acestui neam...

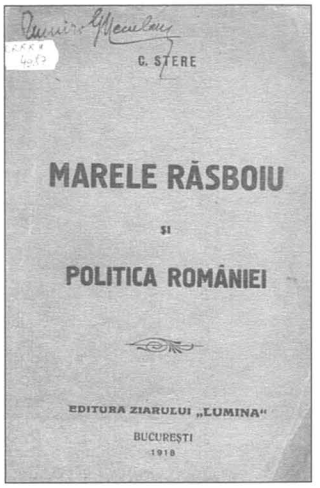

C. STERE, *Marele Răsboiu şi Politica Românieі*
Editura ziarului „Lumina", Bucureşti, 1918

... Un popor nu poate trăi dacă în clipele de cumpănă nu-şi dă seamă de cauzele cari l'au aruncat în prăpastie, spre a întrezări şi căile de mântuire.

Iar unui publicist sau om politic nu-i poate fi iertat să aştepte cu braţele încrucişate decretele destinului.

Ar fi o nenorocire să clădim totul pe norocul orb al Românului. Suntem datori, în măsura puterilor noastre, să luăm parte activă la hotărârea soartei noastre.

Pentru viitorul neamului românesc nu este indiferentă măsura de conştiinţă şi de tărie sufletească de cari acum putem da dovadă. Dacă vom aştepta până la «ceasul de apoi», poate va fi prea târziu...

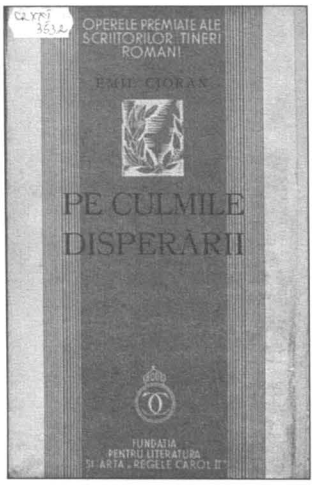

Emil CIORAN, *Pe culmile disperării*
Fundaţia pentru Literatură şi Artă „Regele Carol II", Bucureşti, 1934

Sensibilitatea pentru frumosul ca împlinire formală şi armonică se desvoltă cu atât mai puternic cu cât omul este mai aproape de fericire. Totul în frumusețe își găsește o rațiune în sine însuși, un echilibru intern şi o justificare integrală. Un lucru frumos nu-l putem concepe decât aşa cum e. Un tablou sau un peisaj ne încântă în aşa măsură încât noi nu ni-l putem reprezenta în momentul contemplației decât în forma ce ni se prezintă. A privi lumea sub semnul frumuseții este a afirma că lumea aceasta trebuia să fie aşa cum e. Într'o astfel de viziune totul se topeşte în armonii şi străluceşte în splendori, iar aspectele negative ale existenței nu fac decât să intensifice farmecul armoniilor şi strălucirea splendorilor. Frumusețea nu va salva lumea, dar va apropia mai repede de fericire pe acei cari umblă pe această cale...

Rubrică realizată de Serviciul Patrimoniu Cultural. Memorie Comunitară al Bibliotecii Metropolitane București

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ISTORIA CĂRȚII

Biblioteca Metropolitană susţine poezia română

Sărbătoarea poeţilor

Interviu cu dl. Ioan Cristescu, şef Birou Expoziţii la Muzeul Naţional al Literaturii Române

Sub deviza „Tu nu citeşti poezie?", în perioada 2 – 5 iunie a.c. s-a desfăşurat la Bucureşti prima ediţie a *Târgului Naţional al Cărţii de Poezie*, manifestare inedită atât în peisajul cultural local, dar şi naţional. Având drept coorganizatori Muzeul Naţional al Literaturii Române, Uniunea Scriitorilor şi Biblioteca Metropolitană Bucureşti, acţiunea a reunit scriitori, critici şi ilustratori din toate generaţiile, având ca preocupare comună interesul pentru poezie şi soarta ei publică. Cu precizarea că sigla acestui Târg, reunind simbolic o pană şi o carte deschisă, ca o aripă întinsă spre infinit, aparţine graficianului Mircia Dumitrescu, în prezent încadrat la BMB, am cerut informaţii suplimentare de la dl. Ioan Cristescu, şef Birou Expoziţii în cadrul Muzeului Naţional al Literaturii Române, responsabilul de program al manifestării.

I: *Mulţumindu-vă pentru invitaţia de a include BMB între organizatori, vă rugăm să ne prezentaţi motivaţia acestei iniţiative.*

R: Lucrurile sunt destul de simple. Bucureştiul nu are în prezent o manifestare similară, aşa că ne-am gândit s-o organizăm noi. Am plecat iniţial de la latura *festivalieră*, preponderent publică şi spectaculară, fără a neglija şi acţiunea practică. Nu este firesc să vorbeşti şi să reciţi poezie fără a oferi publicului şi suportul ei material, cartea. De aceea, am invitat, alături de poeţi, şi principalele edituri specializate, astfel încât nu doar poeţii să se bucure de recunoaştere publică, dar şi editurile să aibă partea lor de profit.

I: *Cum au răspuns bucureştenii la invitaţia dumneavoastră „lirică"?*

R: Aş spune în limitele firescului. Ţinând seama atât de contextul social (luna iunie a fost „fierbinte" nu doar la propriu, dar mai ales prin prisma unor evenimente politice acute – n.r.), cât şi de situaţia economică. E adevărat, Târgul de carte de poezie nu a adus prea mulţi bani editurilor, în schimb a oferit prilejul unor contacte culturale de excepţie. Semnalez în context participarea celor mai importanţi poeţi şi critici ai momentului, unii dintre ei veniţi special din străinătate (Dinu Flămând, Matei Vişniec, Magda Cârneci – n.a.) pentru acest eveniment. Nu au lipsit nici editorii, alături de ilustratori şi cineaşti. Într-un cuvânt, Târgul dovedeşte că în continuare *poezia română este un bun naţional.*

I: *Ce a adus nou BMB în acest context?*

R: În afară de contribuţia grafică cu totul specială a maestrului Mircia Dumitrescu, îmi face plăcere să semnalez seara de lectură găzduită de Biblioteca Metropolitană, având-o ca moderator pe doamna Miruna Vlada şi ca invitaţi pe poeţii Constantin Abăluţă, Valeriu Mircea Popa, Daniel Marin, Gabriela Toma şi Ovia Herbert. De altfel, domnişoara Gabriela Toma este o frecventă participantă la manifestările de profil de la MNRL, şi un bun colaborator.

I: *Cum vedeţi viitorul acestei manifestări?*

R: Faptul cel mai îmbucurător pentru noi este frecvenţa mare a vizitatorilor pe Net. Site-ul Târgului (www.targuldepoeti.fdl.ro) a fost vizitat de peste 6.000 de persoane, ceea ce dovedeşte că interesul pentru poezie nu a scăzut. S-au schimbat poate gusturile, au apărut nume noi care au nevoie, la rândul lor, de timp ca să se afirme. Pentru anul următor intenţionăm să păstrăm acelaşi parteneriat ce s-a dovedit benefic, dar să mutăm Târgul în Centrul istoric al Capitalei. Poezia are nevoie nu doar de recunoaştere, ci şi de public. Trecerea de la Sala de oglinzi a Casei Monteoru direct în arena publică va însemna, credem noi, o bună pledoarie pentru literatura de calitate.

I: *O ultimă întrebare, şi dacă se poate aştept un răspuns sincer. Cât de solidară este tagma poeţilor astăzi?*

R: Târgul de Poezie din acest an a dovedit că, sub o deviză comună, chiar şi cei care de obicei nu se prea înţeleg ştiu să lase deoparte orgoliile şi să fie uniţi!

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

AUTOGRAFE CONTEMPORANE

Ştefan Mitroi sau oglinda maturităţii.
Orgoliul celui care „nu are nimic"

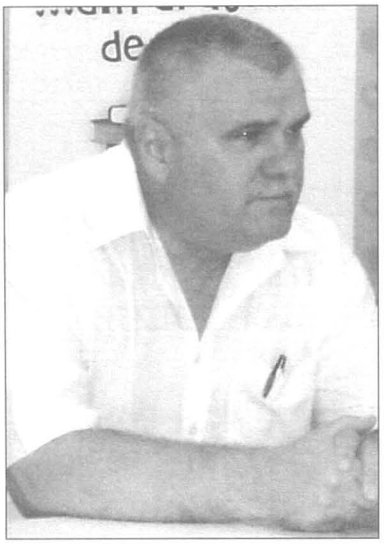

Despre Ştefan Mitroi, cititorul curent de literatură ştie relativ puţin. Autorul nu are abilitatea, sau poate are prea multă înţelepciune, ca să nu se expună într-o arenă literară efemeră. Viaţa literară actuală, cu stelele ei strălucitoare, cu valorile consacrate pe o dungă de revistă sau la un cocktail oficial, nu-l atrage. Poate şi pentru că are, prea accentuat am zice, orgoliul propriei valori. Teleormănean, ca şi Marin Preda sau Zaharia Stancu, Ştefan Mitroi aduce în literatură ţăranul român. Însăşi această temă conduce spre un univers scriitoricesc atemporal, poate chiar neadecvat unei modernităţi invocate cu orice preţ.

Ca scriitor, Ştefan Mitroi este ultimul reprezentant al unui izvor tematic subteran, clocotitor şi efervescent, care se rostogoleşte victorios pe un făgaş încă subteran. Departe de ochii publicului, chiar departe de puterea comună de înţelegere, Ştefan Mitroi construieşte, constant şi temeinic, un monument literar unic. Este vorba de „ultimul" roman al satului românesc, o construcţie mai degrabă în notă trans-modernistă, ce surprinde prin limbaj, realism şi lirism. Ideea de bază a scriitorului este că „Indiferent de spaţiul unde sunt trăite, ideile umane sunt aceleaşi. Eu scriu despre sat căci pe acesta îl cunosc cel mai bine".

Personaj public, jurnalist de forţă, scriitor prolific şi poet gingaş, Ştefan Mitroi este un învingător. Într-un editorial publicat în „Jurnalul Naţional", din data de 5 mai a.c., care tocmai îl proclamase „Omul zilei", Ştefan Mitroi declară candid: „Ce mult aveam când n-aveam nimic!" Este şi în această frază, de o şiretenie ţărănească, un sâmbure de înţelepciune. Scriitorul are foarte mult, chiar şi atunci când nu are nimic. El are de partea sa Timpul, iar ca aliat pe Dumnezeu: „Cine te crezi, cum îţi permiţi, nemernicule?" l-ar apostrofa Domnul, dacă, în marea lui bunătate, nu i-ar fi dat lui Ştefan Mitroi povara să-i ducă la groapă pe ultimii ţărani. Iar cât vor mai fi pe lume oameni care să gândească cu fraze întoarse, să-i cheme Corcilă, Gheoghirlete, Flitiriţă sau, personajul generic al operei sale, Mancică, şi să moară la margine de ţarină, conduşi la groapă cu o remorcă mirosind a bălegar, Ştefan Mitroi va avea partea lui de glorie. În România sau poate în Spania, Portugalia sau orice altă ţară ce mai are ţărani autentici.

Iar nouă, cititorilor săi nostalgici, nu ne rămâne decât să ne bucurăm că, pe lângă ţărani, Teleormanul mai are vin „dulce ca pelinul", rapsozi de geniu şi scriitori de cursă lungă, cu înclinaţii de stânga. Fără ei, literatura română ar fi mai săracă şi, într-un fel, previzibilă. Cu Ştefan Mitroi în incintă, Sala Oglinzilor de la Uniunea Scriitorilor devine *sala tronului literaturii române*. (Redacţia „B.B.")

Repere biobibliografice

Născut la 5 mai 1956, în satul Siliştea, comuna Vităneşti, jud. Teleorman, Ştefan Mitroi a absolvit Facultatea de Drept din Iaşi, în 1980. În 1983 debutează, ca prozator, la „Suplimentul literar şi artistic" al „Scînteii tineretului", publicaţie la care va deveni redactor, începând cu acelaşi an. În 1990 devine primul redactor-şef al noii publicaţii particulare, de această dată, „Tineretul liber", pentru a trece ulterior, fie ca director, fie ca redactor-şef, pe la Televiziunea Română şi publicaţiile „Azi", „Dimineaţa" sau „Curierul Naţional". Cu intermitenţe, funcţionează în calitate de consilier la Guvernul României (1998–2000) şi la Ministerul de Interne, instituţie unde ocupă azi funcţia de director adjunct la Direcţia de Presă şi Informare Publică. Este doctor în Drept.

Între 1986–2010 publică peste 14 volume originale (publicistică, proză scurtă, roman, dramaturgie, poezie, inclusiv pentru copii). Între cele mai semnificative cărţi ale sale semnalăm: *Bolnav de înserare* (poezii, 1992), *Buzunare cu grâu* (poezii, 2001), *Căderea în cer* (roman, 2003), *Gaura* (roman, 2004, tradus în limba portugheză de Dan Caragea şi publicat la Lisabona, în 2008) şi *Maşina de scărpinat* (teatru, 2 volume, 2006). Romanul *Căderea în cer* a fost tradus în franceză şi lansat la Târgul Internaţional de Carte de la Geneva, în 2004. Cel mai recent roman, *Dulce ca pelinul* (ediţia I, 2008, lansat pe 8 decembrie 2008, la BMB, în prezenţa autorului) a fost reeditat în 2010, la Editura Detectiv.

Despre creaţia literară a lui Ştefan Mitroi s-au pronunţat criticii Radu G. Ţeposu (*Istoria tragică şi grotescă a întunecatului deceniu nouă*, Editura Cartea Românească, 1993), Irina Petraş (*Literatura română contemporană. O panoramă*, Editura Ideea Europeană, 2008), Ion Holban (*Istoria literaturii române*, vol. II, *Proza*, Editura Moldova, 2006), Mircea Ghiţulescu ş.a.

În luna mai 2009 a avut loc la Biblioteca Municipală din Oeiras, Portugalia, lansarea versiunii portugheze a romanului *O Buraco* (*Gaura*), creaţie inspirată, de asemenea, din lumea satului. Eroul principal, Anghel Preducel, încearcă să ia legătura cu sufletele celor dispăruţi (soţia sa Paulina şi fiul Sebastian) pentru a le povesti viaţa neştiută de deasupra. Metafora „gaura", având drept conotaţie „apa moartă", are un înţeles ambiguu, fiind hotarul ce desparte cele două lumi.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Seceriș

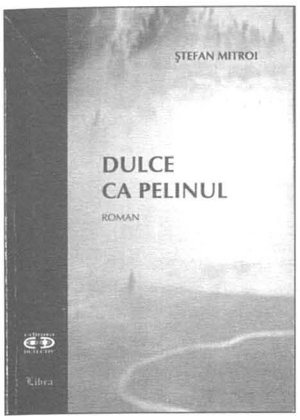

Era prima întâlnire directă a lui Mancioacă cu moartea. Mai văzuse oameni morți până atunci, fusese și la câteva înmormântări, dar fără să se sinchisească prea tare, fără să-și simtă sufletul răvășit ca acuma, când se prăpădise unul de al lui, când se stinsese o viață care făcea parte din viața sa!

Privind trupul tatălui său, din care sufletul fugise spre cer, sau poate nu spre cer, ci aiurea, într-o direcție necunoscută, pe câmpul tot atât de întins ca și cerul, pe Mancioacă îl încerca nu atât un sentiment de tristețe, cât unul de revoltă.

De ce, adică, să se stingă atât de brusc omul acesta care îi era tată?! Din câte știa, n-avusese nici timp, nici motive să se bucure prea mult de viață. Pentru Ion Biolaru, ca pentru toți cei de teapa lui, bucuriile se amânau continuu. El avea mereu altceva de făcut decât să se bucure. Ba de mers la sapă, ba de secerat la grâu, ba de cules la porumb, ba de rânit zăpada, ba de plecat la oraș ca să mai vândă ceva, că-i crescuseră copiii și nu îngăduia să-i vadă plecând desculți sau dezbrăcați la școală. Pe ăia care apucaseră să facă școală. Din șase, patru învățaseră un pic de carte: Petrana, Dudică, Vasile și Ivan. Marin, care era cel mai mare, și Vasilca, născută la doi ani după el, nu știau nici măcar să se iscălească; ei n-au avut când să meargă la școală pentru că erau patru mai mici în urma lor, un cârd de frați ce le-a dat până târziu, spre adolescență, de treabă.

Pe Ion Biolaru îl prinsese moartea cu toate bucuriile amânate. Înțelesese el ceva din viața pe care-o trăise? Dacă nu, de ce îi venise atât de repede sfârșitul?

Cu ce greșise tatăl lui de-l lovise Dumnezeu atât de năpraznic? Dar dacă nu Dumnezeu decisese ca viața plugarului Biolaru să se termine așa pe neașteptate? Nu, asta era exclus. Mancioacă știa încă de mic că numai Dumnezeu ia viețile oamenilor. El le dă, și tot el le ia.

Prin urmare, faptul că Ion Biolaru murise însemna că aceasta fusese voia Domnului.

Cel de Sus hotărâse așa, nu altcineva!

Bine, bine, dar el, Marin, ca fiu mai mare, nu stătuse niciodată de vorbă despre unele lucruri cu tatăl său. Abia acum, când îl vedea dormind, ca un copil cu părul cărunt, lângă snopul de grâu făcut chiar de el din primele spice secerate în anul acela, Mancioacă se gândea că ar fi vrut să-i pună câteva întrebări celui rămas fără viață.

Să-l întrebe despre pământul de sub ei, care, privit dinspre cer, e poate tot un fel de cer unde răsar noaptea stele, ca-n cerul de sus, și zboară, nevăzute de ochii oamenilor, stoluri de îngeri. Zboară pe dracu', șopti Mancioacă surprins de năstrușnicia gândurilor care-i bubuiau prin cap.

Ar fi vrut să râdă, dar se temea că râsul lui l-ar fi putut trezi din somn pe copilul ce împrumutase chipul tatălui său și căzuse răpus de somn acolo, pe mirișe.

Despre ce are el de făcut de-acum încolo, ar mai fi vrut Marin să-l întrebe pe cel mort.

„Acu te-ai găsit tu să întrebi asta", i s-a părut lui Marin că-l aude pe taică-său spunându-i. „Până acum de ce n-ai făcut-o. Ce-ai păzit?!" [...]

Ultima coborîre în pământ

Aseară, își drese Saredulce glasul, îmi veni bîzdîcul să mă cobor iarăși în fîntînă. Eu, zice nevastă-mea, dau o fugă pînă la soru-mea Vica. Bine, zic eu, și iau găleata de toartă să scot niște apă pentru vite. Cînd să trag ciutura afară, simt așa dintr-o dată că mi-e poftă să văd cum e pe la ăilalți sîmbăta noaptea. Mi-era nițel de-a-ndoaselea gîndul ăsta, că nu mai fusesem niciodată noaptea pe acolo. Ce credeți? Cînd m-am trezit în apă îmi pierise dorul de mers dincolo. E ceva de basm să te cufunzi în apa unei fîntîni după ce se înserează. Luna îți trece chiar prin dreptul frunții. Dar n-o poți prinde cu mîna, îți alunecă printre degete, la fel și stelele. Simți cum ți se lipește de piele lumina lor uleioasă. N-oi fi nimerit în cer? m-am pomenit întrebîndu-mă. A trebuit să treacă un timp ca să-mi dau seama unde mă aflu. Mi s-a făcut frică de frumusețea din jurul meu și-am ieșit cît mai repede în fîntîna cealaltă. Acu, nu știam dacă celălalt Saredulce n-o fi, tot așa ca mine, fără somn. Dacă nu ședea cumva pe pragul casei și se uita îngîndurat la cer legumind o țigară. Iar eu să-i apar din întuneric în față. Ete, ia, să zică el, uite-mă pe mine. De unde moartii oi fi venind la ora asta. Apoi să strige spre Dumitra alaltă, nevasta lui: măi femeie, eu nu fusei pînă acum acasă? Că mă văd venind dinspre grădină. E o treabă cam sucită, fiindcă nu pricep neam cine stă acum în locul meu pe prag și fumează, gîndindu-se cu gîndurile mele și holbîndu-se cu ochii mei la cer. Ptiu, drăcia dracului! [...]

Nunta lui Stelu Pipirig

Neaga înțelegea totul însă. După tremurul literelor. După felul înșiruirii rîndurilor pe hîrtie. Acestea semănau cu niște stoluri de păsări ciudate ce încremeniseră în zbor în tăriile unui cer foarte mic. Parcă îl auzea pe Chiru șoptind: Noi, nevastă, nu scriem pe hîrtie. De unde atîta hîrtie? Scriem pe cer. Ni se dă fiecăruia cîte o bucată mică de cer cît să aflați voi cum o mai ducem, cît să înțelegeți că mai trăim. Se zice că ar fi nesfîrșit cerul, dar nu e chiar așa. De ce nu ne dau fîșii mai mari pentru scris, că eu am multe să-ți spun? Războiul trebuie să se termine într-o bună zi, altfel o să se termine cerul. Cînd n-o să mai primești scrisori de la mine să știi că asta s-a întîmplat: s-a terminat cerul. Pămînt pentru scris nu vor să ne dea. Îl folosim pentru îngropat. Ce bine ar fi ca măcar pămîntul să fie nesfîrșit. Să le ajungă, atunci cînd s-o sfîrși cerul, tuturor soldaților lumii pentru scrisori. [...]

Fragmente literare reproduse din volumele:
Dulce ca pelinul, Editura Libra, București, 2008, pp. 12-13;
Somnul verde al copacilor, Editura Eminescu, București, 1989, pp. 13-14, 110

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

MERIDIAN BIBLIOTECONOMIC

Din viaţa Bibliotecii Metropolitane Bucureşti

Novele eminesciene la Bibliotecă

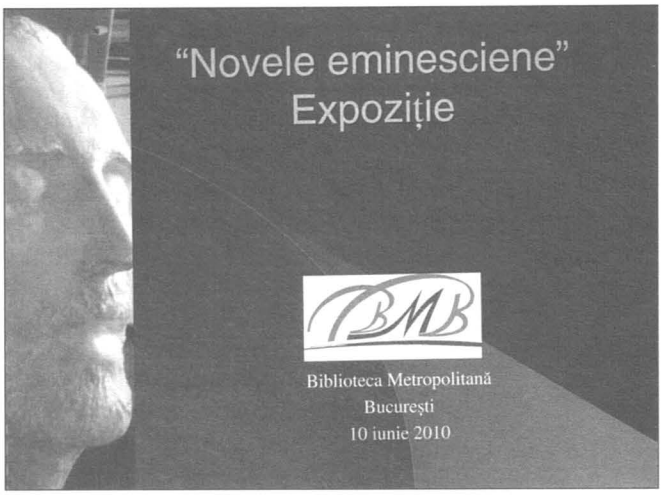

Anual, în preajma unor date fixe – 15 ianuarie şi 15 iunie, intrate în conştiinţa publică drept datele de identitate ale geniului poetic românesc – creaţia eminesciană este scoasă din făgaşul firescului şi direcţionată spre cel al festivismului. Fraze frumos drapate sub faldurile unui iluzoriu estetism alternează cu jalnice acuze sau penibile portretizări fizice. Şi parcă n-ar fi de ajuns că Eminescu nu le mai spune în zilele noastre unora „nimic" dacă oficialităţile nu ar acorda, cu aceeaşi vană generozitate, medalia aniversară „Eminescu" tocmai celor mai fervenţi detractori.

Pentru a ne întoarce la firesc, trebuie să constatăm că „ce e mult strică". La fel cum au „stricat" şi laudele noiciene, care au generat, după '90, reacţia amintită. Astăzi, Eminescu mai este citit, sau măcar citat, doar la aniversări. Demult plănuitul Institut de studii eminesciene a rămas… un simplu proiect de sertar, la fel cum eminescologii recunoscuţi, de la academicianul D. Vatamaniuc la editorii şi cercetătorii Lucian Chişu sau Nicolae Georgescu, s-au cantonat în analize specioase, renunţând treptat la bătălia publică pentru eternizarea poetului. Singură, Academia Română, prin glasurile unor distinşi membri ai săi, ca Eugen Simion sau Alexandru Surdu, mai îndrăznesc să propună instituirea, pe 15 ianuarie, a unei Zile a Culturii Române, în cinstea marelui poet.

Fără a fi măcar adeptul teoriei potrivit căreia Eminescu ar fi fost nu doar cel mai mare geniu liric românesc, dar deopotrivă primul… economist, diplomat, indianist sau măcar criptolog al ţării, recunosc public că, la fel ca în multe alte domenii, moştenirea poetului este vie şi trăieşte nu neapărat în organismele publice ale statului – Universitate, Academie, Biblioteci – cât în conştiinţa unor fervenţi colecţionari şi păstrători de comori bibliofile. Permanent, cercul acestor iniţiaţi creşte odată cu raritatea descoperirilor lor. Astăzi, la 160 de ani de la naşterea poetului şi peste 120 de ani de la moartea sa, numărul colecţionarilor continuă să crească exponenţial, odată cu valorile acumulate de aceştia. Un astfel de „Institut" eminescian sui-generis, constituit în jurul Bibliotecii şi Arhivei Ion C. Rogojanu, el însuşi un rafinat şi dăruit iscoditor de comori bibliofile, este reprezentat de „tripleta" Toma Dulciu, Ioan Vescan şi Ion C. Rogojanu, autorii expoziţiei *Novele eminesciene*, prezentată în preajma zilei de 15 iunie a.c. la Biblioteca Metropolitană.

Reunind documente de arhivă, fotografii, cărţi, obiecte manufacturiere, toate cu trimitere directă ori indirectă la Eminescu, expoziţia a fost şi un prilej de reunire a tuturor „eminescofililor" activi, colecţionari de artă, artişti plastici, cercetători sau simpli iubitori de frumos.

Între raritătile ce au făcut deliciul vizitatorilor, Ion C. Rogojanu şi-a adjudecat partea leului cu o scrisoare a lui Eminescu către Membrii Societăţii din Botoşani ce-i poartă numele, dar şi cu un sigiliu (absolut original!) al Societăţii. La rândul său, colecţionarul Adrian Boieriu a prezentat o copie după masca mortuară a poetului, realizată în 1889 de sculptorul Filip Marin, iar Cristian Ştefănescu a adus un cufăr de călătorie purtând inscripţia (probabil apocrifă!) „M. Eminovici, 1887". Domnul Ioan Vescan a expus cópii după documentele inedite utilizate de Octav Minar la realizarea primului film documentar despre Mihai Eminescu, în 1914, iar Toma Dulciu a prezentat una dintre cele patru fotografii atribuite lui Eminescu (datată Bucureşti, 1888).

La eveniment a participat şi directoarea Bibliotecii Judeţene „Mihai Eminescu" din Botoşani, doamna Cornelia Viziteu, acolo unde funcţionează, din 1989, „Fondul Ion C. Rogojanu", totalizând peste 8.000 u.b., donaţie unică în peisajul cultural românesc. (*M. N.*)

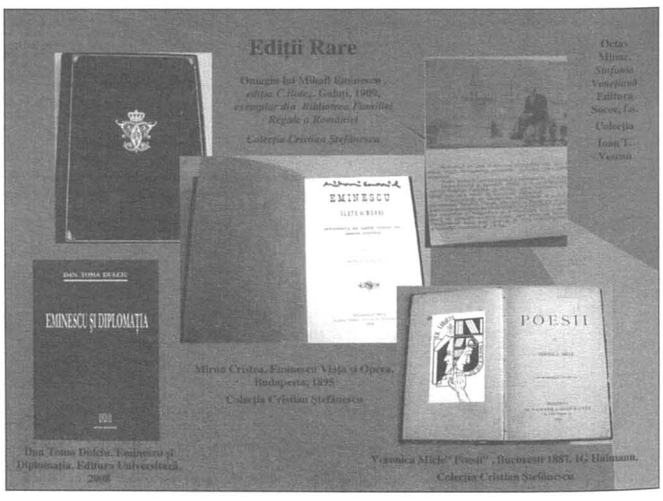

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Eminescu între persoană publică şi mit cultural

Drd. Mihai-Daniel GHEORGHE
Universitatea din Bucureşti
Facultatea de Litere

Mihai Eminescu este poate cea mai controversată personalitate a literaturii române. Poet înzestrat cu geniu nativ, neobosit în munca de creaţie literară şi gazetărească, el ajunge să fie considerat drept cea mai importantă conştiinţă artistică a României. Mulţi l-au blamat, pe câtă vreme alţii îl considerau din timpul vieţii cel mai mare scriitor român, deşi opera lui nu era publicată în totalitate. În cele din urmă a devenit un concept operaţional al literaturii, i s-au închinat imnuri, serbări naţionale, premii pentru literatură. Eminescu a rezistat sub formă de mit cultural tuturor perioadelor istorice care l-au succedat. A fost considerat precursor şi revendicat de aproape toate curentele literare. A fost văzut ca *Luceafăr*, mag, inovator şi inventator de limbă, poet cu majuscule, gazetar genial, îndrăgostitul fără noroc şi fără prieteni, om al timpului său şi mai ales al timpurilor noastre. Geniul eminescian, ca expresie poetică, păstrează structura iluminatului, a căutătorului de noi orizonturi de gândire şi melancolia atât de caracteristică spiritelor înalte.

După 1989, Eminescu şi ştiinţa pe care a derivat-o (eminescologia, explicată după dantologie) au intrat într-un alt cadru al valorilor estetice, teoretice şi literare. Dar chiar şi aici, poetul a ţinut capul de afiş, a fost şi este cel mai important produs cultural, cel mai discutat nume al literaturii române. Fie că este vorba de manuale şcolare sau de editarea operei, Eminescu apare în mai toate discuţiile la fel de proaspăt ca în vremea lui Delavrancea.

Deşi în vremea în care a trăit Eminescu era cunoscut, mai degrabă, ca ziarist polemic, ale cărui articole erau îndreptate împotriva adversarilor conservatorismului, odată cu moartea sa prematură a început să se contureze, din ce în ce mai mult, mitul geniului dispărut înainte de a-şi fi putut realiza proiectele literare, care nu a apucat nici măcar să îşi editeze un volum de versuri.

Imaginea care ni s-a păstrat despre Mihai Eminescu, la nivel de conştiinţă publică, este cea a unui tânăr visător care *trecea bătut de gânduri din cartea chirilică în cartea vieţii*, ca în *Trebuiau să poarte un nume* de Marin Sorescu. Dar iată ce spune poetul însuşi despre sine într-o scrisoare către Veronica Micle: *„Sunt nepractic, sunt peste voia mea grăitor de adevăr, mulţi mă urăsc şi nimeni nu mă iubeşte afară de tine. Şi poate nici tu nu m-ai fi iubit câtuşi de puţin, dacă nu era acest lucru extraordinar în viaţa mea care e totodată o extraordinară nenorocire. Căci e bine ca omul să fie tratabil, maniabil, să se adapteze cu împrejurările şi să prinză din sbor puţinul noroc care îl dă o viaţă scurtă şi chinuită, şi eu nu am făcut nimic din toate acestea, ci te-am atras încă şi pe tine în cercul meu fatal, te-am făcut părtaşă urei cu care oamenii mă onorează pe mine. Căci acesta e singurul reazim al caracterului meu – mă onorează ura lor şi nici nu mă pot închipui altfel decât urât de ei.“*

De-a lungul timpului s-a creat un anumit *discurs* despre Eminescu, un discurs care şi-a stabilit în timp propriile rigori stilistice. Este vorba de discursul academic (evident, cel mai adecvat pentru a vorbi despre o personalitate cum este cea eminesciană), cultivat de G. Călinescu, Tudor Vianu sau Petru Creţia. Acestui discurs i se opune unul dulceag, festivist, de multe ori reacţionar, care împrumută uneori sintagme de mahala. Ai impresia, în acest caz, că Eminescu a scris toată viaţa lui numai romanţe, pierdut în aburi de cafea şi vaporoase universuri de tutun. Din păcate, şi astăzi multe din cele ce se scriu despre Eminescu abundă de clişee metodologice, tematice şi interpretative, poetul apărând, şi de această dată, ca un geniu neînţeles, îmbolnăvit de ignoranţa şi vanitatea contemporanilor, căutându-şi refugiul în scris, obsedat de găsirea cuvântului *ce exprimă adevărul*. Mai mult, aflăm că Eminescu a fost, de fapt, o victimă politică, un militant pentru binele ţării sale, un incomod al regimului politic din epoca sa, motiv pentru care ar fi fost asasinat. În cazul de faţă, critica literară devine un fel de investigaţie prin care trebuie, până la urmă, să i se facă dreptate *Luceafărului*.

Pentru cei interesaţi de a descoperi lucruri noi, din unghiul unei exegeze bine documentate, privind viaţa şi opera lui Mihai Eminescu, autorul rândurilor de faţă recomandă următoarele titluri: *Testamentul unui eminescolog* – Petru Creţia, *Eminescu: negocierea unei imagini* – Iulian Costache, *Melancolia lui Eminescu* – George Gană, *Mihai Eminescu poet naţional român – Istoria şi anatomia unui mit cultural* – Ioana Bot (coordonator).

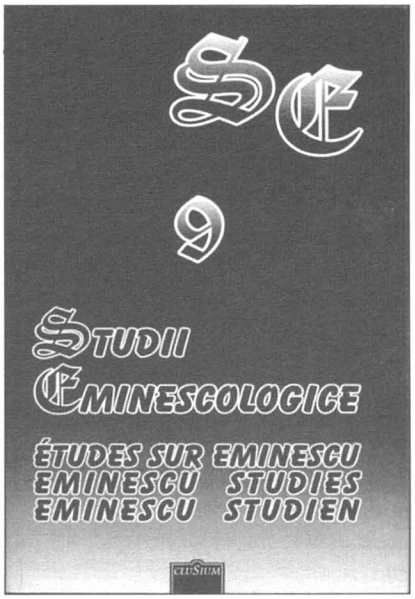

Anuarul „Studii Eminescologice“, anul I–XI (1999–2010), 11 vol., cuprinzând lucrările Simpozionului Naţional *Eminescu – Carte, Cultură, Civilizaţie*, de la Botoşani

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Călătoria lui Orfeu, sau romanul „erotismului transcendent"

Până la moartea sa, survenită în 1975, scriitorul Constantin Fântâneru a publicat trei cărți: romanul *Interior* (1932) și volumele *Lucian Blaga și gândirea mitică* (1940) și *Râsul morților de aur* (versuri, 1940). A fost suficient pentru ca autorul să figureze în toate istoriile literare semnificative, de la G. Călinescu la N. Manolescu, fiind totodată și un precursor al post-modernismului, în opinia lui M. Cărtărescu.

Absolvent al secției de limbi clasice a Universității bucureștene, C. Fântâneru (n. 1 ianuarie 1907, Glodu, jud. Argeș – m. 21 martie 1975, Ștefănești, jud. Argeș) a fost prieten și coleg de generație cu Eugen Ionescu și Mircea Eliade și i-a fost profesor de elină lui C. Noica pe timpul liceului. Scriitor profesionist, redactor-șef la „Universul literar și artistic" și șef de cabinet al celui mai incisiv gazetar al vremii, Stelian Popescu, temutul patron al cotidianului „Universul", C. Fântâneru și-a exersat condeiul în publicistica curentă, experiența sa fiind evidențiată în romanul autobiografic *Slujba de pe hol*, publicat postum. Fire meditativă, dublată de o sensibilitate excesivă și de o acută conștiință a extincției rurale, C. Fântâneru va abandona viața publică după 1948, retrăgându-se în satul natal Glodu, jud. Argeș, și dedicându-se apostolatului didactic. A continuat să scrie, iar o întâmplare fericită face ca manuscrisele sale, sub formă de caiete de școală, scrise mărunt, cu creionul, să fie descoperite după moartea autorului, salvate și valorificate de un nepot, inginerul Ion Fântâneru, care le-a oferit spre studiu unor universitari clujeni. Astfel, experiența și flerul editorial al lui Ștefan Borbély și Aurel Sasu au scos la lumină, postum, o operă „de sertar" de o originalitate absolută.

Editorul George Dâncu, criticul Aurel Sasu și drd. Marian Nencescu prezintă cartea cititorilor Bibliotecii Județene „Duiliu Zamfirescu" din Focșani

După 1990 au fost publicate mai mult de zece romane, povestiri și fragmente lirice dintr-o creație care, departe de a fi epuizată, mai poate oferi surprize literare. Cel mai recent roman, *Călătoria lui Orfeu*, apărut la Editura Eikon din Cluj-Napoca, sub îngrijirea domnului Paul Boca și a doamnelor Meda-Dora Bruchental și Teodora-Sorina Coca, cu un substanțial studiu introductiv de Aurel Sasu, a fost scris, după notițele lui C. Fântâneru, în intervalul decembrie 1969 – ianuarie 1970. Judecând după conținut și mijloacele artistice utilizate, cartea nu are nimic de-a face cu literatura practicată sub regimul comunist, fiind totodată o creație atemporală și universală.

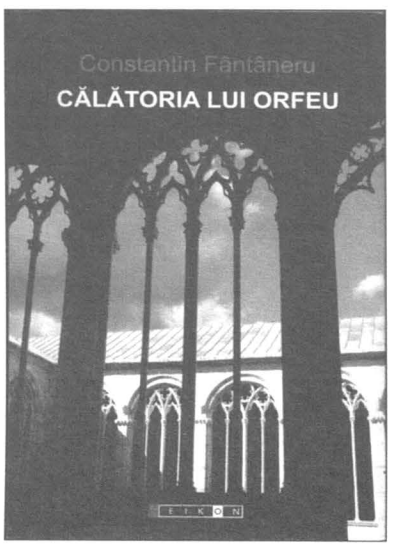

Eroul principal, un *alter-ego* al naratorului, este un tânăr profesor care predă lecții particulare, având totodată acces la cercurile suspuse ale societății. Preocupat să descifreze misterul „eternului feminin", el inițiază un „cerc de studiu", având drept scop identificarea unei doctrine, universal acceptată, privind interpretarea Sfintei Scripturi. În special, personajul central, latinist desăvârșit, cercetează textele sacre în scopul identificării „numelui divin" al entității feminine. Aceasta în ideea că numele divin, logosul sau spiritul cunoașterii absolute, reprezintă, de când este istorie și cultură pe pământ, „vocem angelorum multorum", respectiv glasul îngerilor, recunoscut de toate ființele feminine de pe glob.

Evoluând într-un mediu de intelectuali, arhitecți, muzicieni, jurnaliști și profesori, personajul principal este atras, firesc, de modele feminine, reprezentate în acest caz de două domnișoare din protipendada bucureșteană, dar și de două femei mature. Modelele sociale selectate sunt replici la personajele caragealiene din *Momente și schițe*, cu care autorul stabilește, de altfel, subtile afinități.

Între câteva ședințe „de cenaclu" și o vizită în satul Glodu, autorul brodează o intrigă spirituală, un dialog neîntrerupt pe tema esenței lucrului „în sine", kantian, redus la misterul feminin.

Din prefața semnată de Aurel Sasu desprindem ideea că este vorba de un roman „livresc", în care exercițiul erotic este o aventură re-inventată ce nu poate atinge pragul transcendent din cauza conținutului cuvântului „cenzurat".

Având evidente afinități cu *Cartea nunții* de G. Călinescu, romanul lui C. Fântâneru, prezentat în premieră editorială la Biblioteca Județeană „Duiliu Zamfirescu" din Focșani, în data de 3 iunie a.c., are meritul de a păstra intact misterul numelui ce ascunde emoția metafizică.

Marian NENCESCU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Un manual, ca o lecţie de viaţă

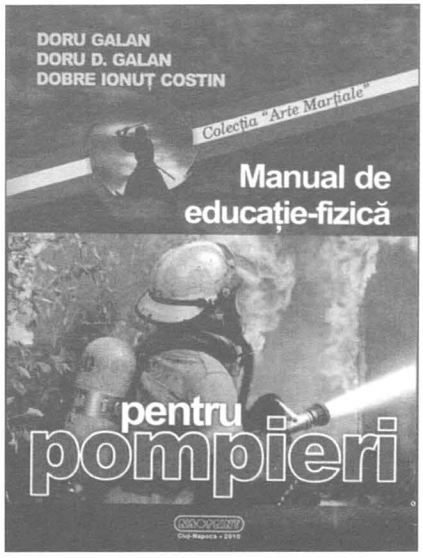

Recent (25 iunie a.c.), Muzeul Naţional al Pompierilor, în parteneriat cu Biblioteca Metropolitană Bucureşti, a organizat la Foişorul de Foc lansarea unui inedit *Manual de educaţie-fizică pentru pompieri*, datorat unui maestru al sportului, *sensei* Doru Galan (7 dan) şi mai tinerilor săi „elevi" Doru D. Galan şi Ionuţ Costin Dobre (Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2010). Lucrarea, o premieră în peisajul învăţământului superior de profil, oferă, odată cu metodica pregătirii sportive, şi numeroase motive de reflecţie. În fond, având în vedere impactul social al profesiei de pompier, cartea este şi *o lecţie de viaţă*, în sensul că societatea românească actuală generează, involuntar, suficiente situaţii paradoxale ce scapă puterii generalizatoare a analiştilor. Astfel, a vorbi de pregătirea permanentă a unei întregi categorii profesionale, inclusiv metodică, practico-aplicativă şi, de ce nu, moral-volitivă, pare astăzi riscant. Totuşi, pompierii rămân constant între *profesioniştii vieţii publice*, care îşi pun viaţa în pericol pentru o cauză care nu le aparţine decât generic. Exemplele sunt nenumărate, de la salvatorii care au urcat la etajul 30 al unui imobil nou pentru că liftierul nu avea „ordin" să-i primească, la tânărul pompier voluntar care a pierit în incendiul de la „Dragonul roşu", fără a avea măcar siguranţa că patronii complexului, îmbogăţiţi şi pe spinarea lui, şi-au plătit măcar cuvenitele impozite.

De aici şi până la nevoia unei pregătiri sportive de nivel academic, discuţia poate evolua, dar nu poate eluda o realitate: omul „gras", bugetarul, între care şi pompierul, nu este în realitate decât un prost exemplu de *ţintă socială* insuficient argumentată. În fond, pentru a-şi păstra intacte capacităţile motorii şi psihice până la vârsta standard de pensionare, pompierul are nevoie de o pregătire complexă ce include atletismul, jocurile de echipă, înotul şi, mai nou, artele marţiale.

Cu prilejul lansării cărţii, prezentată, între alţii, de veteranul presei militare, „tata" Neacşu Neacşu (78 de ani), Valentin Uban, redactor-şef al revistei „Pompierii români", şi col. (r) drd. Marian Nencescu de la Biblioteca Metropolitană Bucureşti, s-a subliniat şi ideea că, prin practicarea jocurilor sportive specifice, pompierii sunt şi un bun exemplu civic, în sensul că dinamismul unor astfel de întreceri reprezintă un îndemn pentru tineri de a urma acest exemplu, de a alege o profesie ce exclude din start lipsa de fair-play. În fond, aceasta este lecţia de viaţă a cărţii despre pompieri. (*CRONICAR*)

Prietenii Cărţii Braille

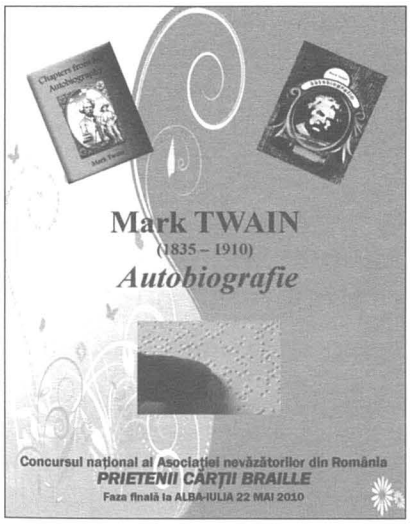

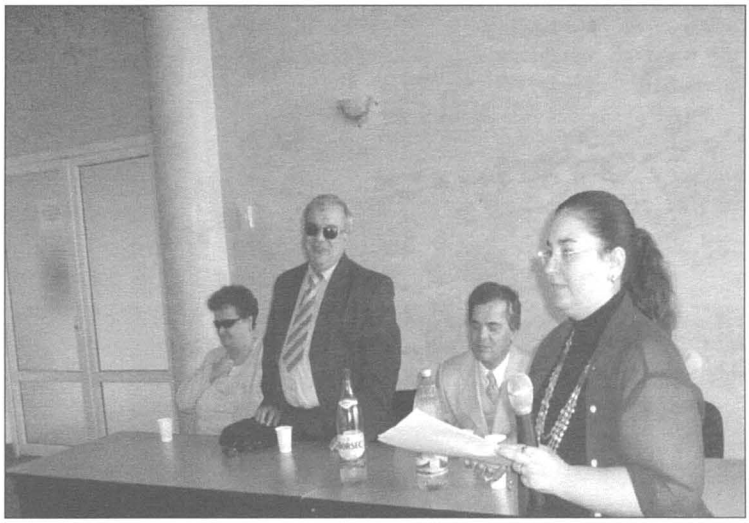

În ziua de 22 mai a.c., cu prilejul împlinirii a 50 de ani de existenţă a Filialei interjudeţene Alba – Hunedoara a Asociaţiei Nevăzătorilor din România (ANR), colega noastră *Simona Soare* (în imagine), coordonator al Bibliotecii Sonore pentru Nevăzători şi Ambliopi, filială a BMB, a participat la Alba Iulia la faza finală a competiţiei naţionale *Prietenii Cărţii Braille*, organizată de ANR. Participarea s-a concretizat în realizarea grilelor de concurs şi în calitatea de examinator. Lucrarea din care au fost concepute întrebările a fost *Autobiografie* de Mark Twain, 2010 fiind anul când se comemorează 100 de ani de la moartea prozatorului american.

Dincolo de concursul propriu-zis, manifestarea de la Alba Iulia s-a dorit o readucere în atenţia publică a condiţiei persoanelor cu deficienţe de vedere din România, de a căror tenacitate de a duce o viaţă normală nu se vorbeşte niciodată îndeajuns.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

De la filialele BMB...

Ziua Filialei „George Coşbuc"

Ziua de 11 mai a fost aleasă pentru a sărbători *Ziua Filialei „George Coşbuc"*. Alături de noi s-au aflat colaboratori mai vechi – domnul Corneliu Lupeş, şef Secţie Case Memoriale – Muzeul Naţional al Literaturii Române, colegul nostru Florin Preda, şef Serviciul Patrimoniu Cultural. Memorie Comunitară, doamna bibliotecar Nina Manolache, de la Şcoala Nr. 190 – „Marcela Peneş". Domnul Corneliu Lupeş a vorbit despre viaţa poetului George Coşbuc, mai ales despre perioada bucureşteană a acestuia, iar Florin Preda ne-a condus într-o excursie virtuală prin Bucureştiul lui Carol I. Copii din clasele a V-a şi a VI-a de la Şcoala Nr. 190, coordonaţi de doamna Nina Manolache, au prezentat un colaj de versuri din lirica patronului spiritual al bibliotecii. Colaboratoare mai nouă, doamna director educativ Mihaela Mitroi, de la Grădiniţa „Casa Fericirii", a prezentat *drumul cărţii*, de la concepţie la obiect cultural. Doamna Mitroi este şi autoare de manuale pentru lucrul cu copiii preşcolari. Mulţumirile noaste se îndreaptă şi către domnul Mihai-Daniel Gheorghe, doctorand al Universităţii din Bucureşti, pentru modul voluntar în care s-a implicat în realizarea acestei manifestări culturale, şi nu numai. De asemenea, ne-au onorat cu prezenţa domnul Sergiu Găbureac, şef Serviciul Informare Comunitară, precum şi doamnele Carmen Scoipan, şef Serviciul Metodologic, şi Panseluţa Mare, Filiala „Alexandru Macedonski". Nu în ultimul rând, ne-au fost alături utilizatori ai bibliotecii noastre.

Cu această ocazie, au fost acordate premiile bibliotecii pe anul 2010: cel mai fidel utilizator – domnişoara Mihaela Drăgănescu, cel mai activ utilizator – domnişoara Alina Badea, iar cel mai bun colaborator – Şcoala Nr. 190 – „Marcela Peneş".

Prietenii cărţii

Timp de două zile, 13 – 14 mai a.c., grupe de copii cu vârsta între 3 şi 7 ani, de la Grădiniţa „Casa Fericirii", au vizitat Biblioteca „George Coşbuc", unde au primit informaţii despre aşezarea cărţilor la raft, fişele de înscriere la bibliotecă, rolul sălii de lectură, precum şi despre rostul cărţii. Vizita a mai cuprins o proiecţie de desene animate şi o expoziţie de desene ale copiilor.

Programul a fost iniţiat de Grădiniţa „Casa Fericirii", coordonator Mihaela Mitroi, director educativ, instituţie aflată în parteneriat cu biblioteca noastră.

Spectacole pentru copii

În ziua de 20 mai a.c., Teatrul „Licurici", condus de doamna Gabriela Stamatiade, care funcţionează pe lângă Biblioteca „Ion Creangă", a prezentat un spectacol copiilor de la Grădiniţa Nr. 262 – „Albă ca Zăpada şi piticii", la care s-a adăugat o sesiune de *face painting*. Copiii au fost însoţiţi de doamnele educatoare Andreea Dobre, Gheorghiţa Petrişor, Rodica State, sub coordonarea doamnei director Lucia Şerban. Proiectul a făcut parte din programul *Vino la noi! (Biblioteca de la A la Z)*.

Alte două reprezentaţii sub emblema „Licurici", cu piesa *Vrăjitoarea păcălită*, au avut loc în ziua de 10 iunie, parteneri fiind Grădiniţa „Casa Fericirii" şi Centrul pentru Copiii Abuzaţi.

Ziua Internaţională a Muzeelor

În ziua de 24 mai a.c., la Filiala „George Coşbuc", cu prilejul Zilei Internaţionale a Muzeelor, domnul Corneliu Lupeş a prezentat muzeele memoriale din Bucureşti, patronate de Muzeul Naţional al Literaturii Romane. Colegul nostru Florin Preda ne-a condus apoi prin Bucureştiul lui Carol I. Au participat reprezentanţi ai Uniunii Pensionarilor – Filiala Sector 4, utilizatori ai bibliotecii, precum şi colegi din alte filiale. Manifestarea a fost organizată în colaborare cu Filiala „Nicolae Bălcescu".

Florentina DOBROGEANU-IPSILANTE

Eugen Ionescu, contemporanul nostru

În data de 12 mai a.c., la Biblioteca „George Coşbuc" a avut loc prezentarea unei adaptări după piesa lui Eugen Ionescu, *Jacques sau supunerea*, în interpretarea unui grup de elevi de la Şcoala Centrală, coordonaţi de doamna profesoară de limba română Elena Oproiu. În deschidere, Tincuţa Bădiţă, doctorandă a Universităţii din Bucureşti, a susţinut comunicarea *Conceptul de absurd în dramaturgia ionesciană*. La eveniment au participat utilizatori ai bibliotecii, precum şi bibliotecari din alte filiale ale BMB din Sectorul 4.

Cu această ocazie, Biblioteca „George Coşbuc" a semnat un acord de parteneriat cu amintita instituţie de învăţământ, în baza căruia vor mai urma şi alte activităţi organizate în comun.

Mihai-Daniel GHEORGHE

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

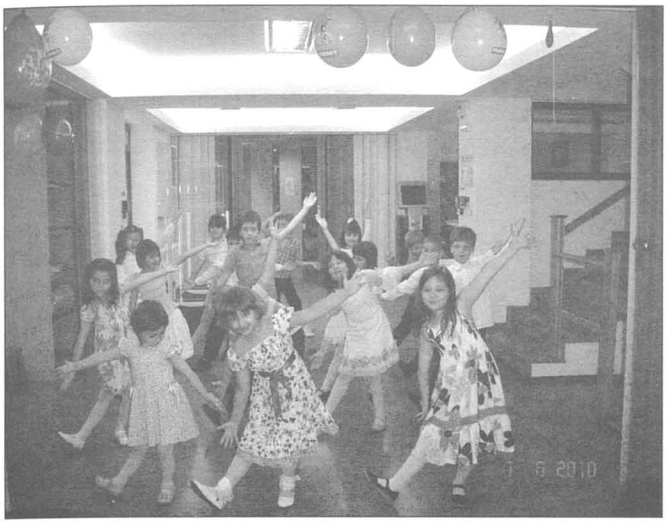

Ziua Copilului la Filiala „Dimitrie Cantemir"

Ziua Copilului

Pe 1 iunie, a fost sărbătorită Ziua Copilului şi la Filiala „Dimitrie Cantemir", alături de grupa pregătitoare a Grădiniței nr. 8 „Licurici". Programul a cuprins: atelier de creație (confecționare de măşti), dans, poezie, cântece. Sponsorii acestui eveniment au fost: GaMi Consulting (Gabriel Marinescu), ProCredit Bank (Camelia Radu), CarExclusive Service (Cosmin Istrate), la care şi-a dat concursul şi personalul filialei – Adriana Pană, Mihaela Preda şi Mariana Schuller.

Atelier de lectură

În ziua de 3 iunie, Filiala „Costache Negruzzi" a primit în vizită, de la instituția parteneră, Şcoala Nr. 307, clasele I C şi a IV-a A (50 de elevi) în cadrul *Atelierului de lectură*, care face parte din proiectul *Puterea Cărții*. Noii utilizatori au fost interesați de diferitele enciclopedii deținute de biblioteca noastră, dar şi de informațiile pe care le-au primit în legătură cu procedurile de înscriere şi serviciile oferite. Pentru a-i determina să revină cu plăcere la bibliotecă, elevii au primit diplome.

Liliana APOSTOL

La Filiala „Marin Preda"

În ziua de 10 iunie, cu prilejul Zilei Copilului, Filiala „Marin Preda" a organizat o vizită pentru utilizatorii săi, şi nu numai, la Muzeul Militar Național. Astfel, în colaborare cu partenerii noştri de la Şcoala Nr. 150, un grup de peste 60 de persoane, elevi, cadre didactice, părinți-utilizatori şi personal al filialei, am petrecut o zi plăcută, plină de istorie şi de informații interesante. Peste tot pe unde ne-au purtat paşii, grupul nostru a fost întâmpinat cu simpatie datorită, în special, copiilor costumați în ținute de gală, ce au atras ca un magnet personalul instituției, alți vizitatori, dar şi înalți oficiali ai Ministerului Apărării din R.P. Chineză, aflați într-o vizită de documentare.

*

Tot la Filiala „Marin Preda" au început cursuri gratuite de limbă franceză pentru începători, categoria *Junior* (6 – 12 ani). La cursuri participă 20 de utilizatori. Proiectul se derulează în cadrul programului *Atelierul de Limbi străine* al Serviciului Informare Comunitară. Programe Culturale. Lectură.

Prin participarea lor activă la lecțiile predate de colega noastră Mariana Gavrilă, copiii descoperă atmosfera plăcută dintr-o bibliotecă publică. După terminarea orelor îi găsim printre rafturi, căutându-şi cărți, sau în fața computerelor, întrecându-se în rezolvarea diferitelor teste şi jocuri specifice vârstei. Alături de ei sunt, bineînțeles, părinți, bunici, alți membri ai familiei.

Din 8 iulie încep şi cursurile pentru categoria *Seniori*. Vor fi două grupe, cu orar de predare diferit, sub îndrumarea colegei noastre Rodica Manea.

Filiala „Marin Preda" – Vizită la Muzeul Militar Național

Menționăm că Filiala „Marin Preda" deține şi Colecția „Elena Văcărescu", având aproape 5.000 de documente în limba franceză din toate domeniile.

Cătălin GAVRILĂ

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Cunoaştere, inserţie şi accesibilitate

„Buletinul Bibliotecilor din Franţa" nr. 1, 2/2009
Versiune în limba română realizată de Biblioteca Metropolitană Bucureşti

Gabriela TOMA
Serviciul Programe pentru Copii şi Tineret

Un cadru european care să vizeze drepturile de autor în economia cunoaşterii constituie tema pe care o propune Lionel Maurel în „Buletinul Bibliotecilor din Franţa" (BBF), nr. 1, 2009. O nouă „Carte verde" dedicată acestei chestiuni a fost publicată în 16 iulie 2008, vizând mijloacele de difuzare „on-line a cunoştinţelor în domeniul cercetării, al ştiinţei sau al învăţământului". Între „binele general al cunoaşterii", respectiv „libera circulaţie a informaţiei", şi „economia cunoaşterii" nu s-au identificat încă punţi, nu s-au clarificat excepţiile. Carta prevede faptul că vor fi difuzate către public toate materialele care „prezintă interes pentru progresul cunoaşterii", căutându-se astfel un echilibru între acces şi respectarea drepturilor de autor conform actualei legislaţii, cu excepţiile prevăzute. Un aspect foarte important subliniat de Lionel Maurel este faptul că, înainte de 2006, bibliotecile franceze nu se foloseau de excepţii legislative, şi cu toate acestea obiectivele erau îndeplinite, şi adaugă „echilibrul proprietăţii intelectuale este asigurat mai puţin de excepţiile legislative decât de sistemele de licenţe legale". Maurel atrage atenţia asupra faptului că este necesară „dezvoltarea ofertei de produse culturale".

Dosarul BBF, numărul 1 pe 2009, are ca temă administrarea patrimoniului, văzut ca „proiect editorial" de André-Pierre Syren prin depăşirea simplei opoziţii „patrimoniu" – „lectură publică", prin reabilitarea povestirii, prin observarea legăturilor cu arta contemporană până la promovarea patrimoniului. Restaurarea ca proces complicat, care impune o selecţie foarte atentă a documentelor („un document obosit, mai ales încărcat de informaţii, este mai util în starea sa de origine decât restaurat"), o formare a restauratorilor ca „deţinători ai unei meserii de artă", afirmă inspectorul general onorific al bibliotecilor, Jean-Marie Arnoult. Dosarul mai cuprinde şi propuneri pentru construirea web-ului semantic, utilizând URI (Uniforme Resource Identifier) pentru o bună „integrare a conţinuturilor". Diferenţa dintre public şi privat trebuie făcută „nu în funcţie de destinaţia sa, ci datorită caracteristicilor sale proprii". Codul general al proprietăţii persoanelor publice asupra gestiunii colecţiilor poate modifica şi statutul cărţilor propuse spre a fi casate şi care constituie colecţii publice. O întrebare demnă de luat în seamă este legată de raritatea şi preţiozitatea documentului original în raport cu obiectul digitizat (Jean-Gabriel Sorbara). Helen Shenton prezintă „un imobil care catalizează schimbarea" în cadrul British Council, fiind un nou centru de conservare proiectat a fi construit respectând desfăşurarea operaţiunilor de conservare şi prezervare, dar şi vizualizarea de către public a etapelor restaurării. Jocelyne Deschaux propune soluţii pentru prevenirea dezastrelor, utilarea bibliotecilor cu echipamente de urgenţă. Inventarul ştiinţific al patrimoniului tipărit european constituie o prioritate a perioadei următoare, iar Rémy Mathis atrăgea atenţia asupra faptului că nu există o bibliografie naţională retrospectivă în Franţa şi că este necesară trecerea la scară europeană. În aceeaşi ordine de idei, s-a constituit şi conversia catalogului imprimat colectiv în luna aprilie a anului 2008 pentru Catalogul general al manuscriselor din bibliotecile publice franceze. Una dintre importantele colecţii asupra cărora se pune accentul în spaţiul vestic sunt benzile desenate. La Charente, cum ne descrie Gilles Ciment, vin „autori de benzi desenate din lumea întreagă". Ideea creării unui fond specializat şi a unui festival au avut un impact major. Astăzi, Biblioteca Benzii Desenate şi a Imaginii se află într-un proces de digitizare susţinut de Ministerul Culturii şi Comunicaţiilor. O privire retrospectivă a BBF ne oferă Yves Desrichard. Ideea regăsibilă în majoritatea articolelor acestui dosar este legată de un patrimoniu cultural viu, pus în valoare, mediatizat, cum subliniază Françoise Labrosse, propunând expoziţii virtuale şi crearea de instrumente care să faciliteze explorarea resurselor. Maryse Goldemberg aduce în prim plan posibilitatea de a crea „reţele tematice de digitizare concertate în sfera istoriei artei" prin proiecte de colaborare care să-şi propună „mutualizarea resurselor". Remarcăm faptul că priorităţile site-ului Bibliotecii Publice de Informare de la Centrul Georges Pompidou sunt legate de aspectul interactiv, de accesibilitate a cititorului cu nevoi speciale, propunând „un site panoramic", adaptarea la Web 2.0, redefinirea meseriei bibliotecarilor care nu sunt „nici depozitari, nici călăuze, ci actori", în sensul de „producători de conţinuturi", după cum expunea Philippe Charrier.

Dosarul BBF, numărul 2 din 2009, are în vedere „Biblioteca, formarea, inserţia". Olivier Chourrot şi Élisabeth Meller-Liron clarifică sensul expresiei *lifelong learning*, care a fost deseori greşit tradusă în limba franceză ca „formare de-a lungul întregii vieţi", specificând faptul că „*learning* este centrată pe individul care învaţă şi îl plasează în centrul întregului proces pedagogic sau de achiziţie a cunoştinţelor, *formarea* adoptă clar punctul de vedere al instituţiei care te învaţă, care dă o formă, într-un cuvânt care formează". În limba română, expresia a fost tradusă ca „educaţie continuă".

Dezvoltarea colecţiilor în limbi străine, în funcţie de limba comunităţii, a publicului din zona de competenţă, este un fapt ce favorizează comunitarismul şi, mai mult, stabileşte un rol important bibliotecii. Un alt aspect de care nu se ţine seama în crearea programelor informatice de bibliotecă este *utilizarea statisticilor pentru a identifica naţionalitatea* şi, în urma unui studiu, a etniilor existente, cerinţele şi literatura de care ar avea nevoie, aceasta în vederea organizării unei eventuale colecţii. Puţin cam preţios spus, expresia autorilor „primirea pentru a desacraliza" se referă la preocuparea de a face biblioteca un loc familiar şi deschis, accesibil ori-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

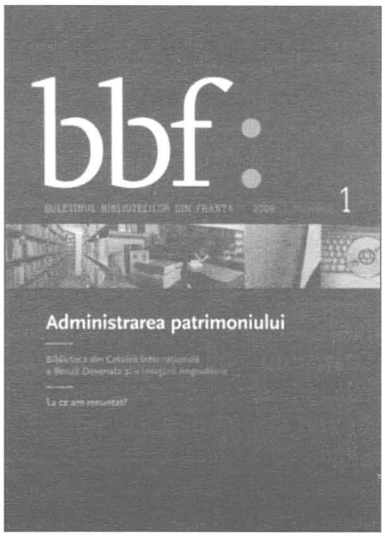

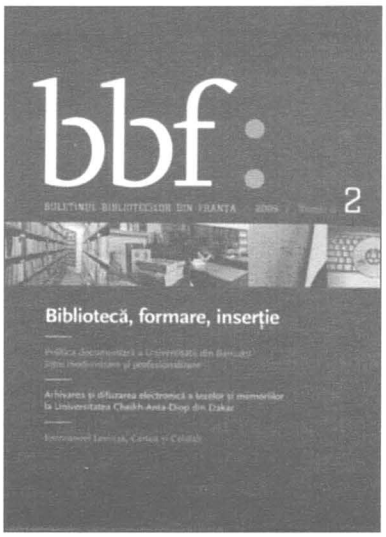

cui. Marie Laure-Gestin și Audrey Caillot prezintă proiectul Infodor, care presupune „crearea unui set bine identificat de documente multisuport referitoare la viața profesională, împărțit în trei domenii principale: orientarea profesională, formarea, căutarea de locuri de muncă". Aici, elevii de gimnaziu, studenții și persoanele care doresc reconversia profesională pot consulta documente, ghiduri, repertoare, anuare, reviste. Această activitate cuprinde toate categoriile socio-profesionale, iar fondul este accesat „de peste o sută de mii de utilizatori pe an". Cetatea de meserii, prezentată de Olivier Las Vergnas și Catherine Prokhoroff, este un spațiu informațional și documentar care și-a dovedit utilitatea. A fost constituită în cadrul unui muzeu, Cetatea Științelor și Industriilor, din Villette, Paris, iar această structură există în alte 13 locuri din Franța și din alte țări.

Cunoscând profilul publicului, colecțiile vor fi constituite și utilizate eficient. Volker Pirsich aduce în atenție tendința interculturală a bibliotecilor din Germania, care se concretizează în alcătuirea de colecții și a unui portal multilingv destinat imigranților, cooptarea de specialiști poligloți în bibliotecă și organizarea de evenimente culturale destinate celorlalte etnii, pentru promovarea lecturii și a dialogului intercultural.

Pornind de la suprimarea opoziției simpliste între religie și raționalitate, Emmanuel Levinas optează pentru deschidere, iar o primă experiență în acest sens este cea a întâlnirii Celuilalt „în epifania chipului său". Un alt aspect important vizează *„a fi atent la celălalt în forța diferenței sale"*. Această dimensiune trebuie educată, cum afirmă Odile Riondet. O altă variantă a experimentării alterității este întâlnirea cu cartea, cea care obligă la descentralizare. Limbajul sondează ființa, iar textul este cuvânt viu. Sacralitatea este atribuită cărții de către cititor, „atunci când permite cultivarea în sensul plin al cuvântului, de a trece de la o stare de violență naturală la o cultură". Turul de orizont din acest număr interoghează statutul bibliotecii în cadrul unui muzeu, participarea autorilor la întâlniri cu publicul, remunerarea acestora, cenzurarea și auto-cenzurarea literaturii pentru adolescenți, diversitatea literaturii pentru tineret, în contextul enunțat de Jorge Semprún, „singura frontieră reală a Europei este democrația", la Consiliul European în 2000, și în contextul configurării unei identități europene. Mecenatul în Franța este susținut prin legislație (legea din 1 august 2003) prin reducerea fiscală, iar Ministerul Culturii are rol de monitorizare și intermediere.

Accesul persoanelor cu handicap în biblioteci, accesul la colecții, programul de funcționare sunt multiple aspecte ce țin de paradigma biblioteconomică și de înțelegerea bibliotecii de mâine. Cum va fi aceasta? Una dintre previziuni arată că bibliotecile mici vor fi desființate în favoarea celor vaste, pentru eliminarea redundanței achiziției resurselor, pentru investiții mai mari în echipamente și modernizări, iar accentul se va pune pe servicii mobile – în metrou, spre exemplu, și în alte spații publice. În legătură cu programul, s-au propus mărirea numărului de ore, deschiderea bibliotecii duminica, precum și alte măsuri de îmbunătățire a acestuia.

Shakespeare's Comedy of
***A Midsummer Night's Dream*,**
with illustrations
by W. Heath Robinson,
Constable & Co. Ltd., London, 1914

Reproduceri în paginile
19, 22, 31 și 38

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Ediţia a XVIII-a a *Zilelor Ghibu* şi inaugurarea Bibliotecii Publice „Tudor Arghezi" la Chişinău

Dr. Ion CONSTANTIN

În organizarea Bibliotecii Publice „Onisifor Ghibu" din Chişinău, a Asociaţiei Istoricilor din Republica Moldova şi a Bibliotecii Metropolitane Bucureşti, în ziua de 27 mai 2010 a avut loc în capitala moldavă cea de-a XVIII-a ediţie a *Zilelor Ghibu*. Manifestarea a debutat cu o depunere de flori la stela comemorativă „Onisifor şi Octavian Ghibu", iar apoi, în incinta Bibliotecii ce poartă numele marelui om de cultură român, s-a desfăşurat simpozionul cu tema *Moştenirea lăsată românilor de făuritorii Marii Uniri*, având ca moderator pe prof. univ. dr. hab. Alexandru Moşanu.

În cuvântarea sa, istoricul Ion Negrei, viceprim-ministru al Guvernului Republicii Moldova, a prezentat personalitatea lui *Pantelimon Halippa – aprig luptător pentru cauza basarabeană*. Vorbitorul a subliniat că, alături de alţi mari patrioţi români, precum Constantin Stere, Ion Pelivan, Ion Inculeţ, Vasile Stroescu, dr. Daniel Ciugureanu, Onisifor Ghibu ş.a., Pantelimon Halippa a avut un rol de seamă în pregătirea şi înfăptuirea Unirii Basarabiei cu Patria Mamă, la 27 martie 1918, fiind vicepreşedinte şi apoi preşedinte al Sfatului Ţării, care a votat acest act istoric. Între cele două războaie mondiale, Pantelimon Halippa a fost unul dintre membrii marcanţi ai Partidului Naţional Ţărănesc şi a deţinut mai multe funcţii publice. Ca parlamentar sau ministru, el a militat pentru prosperitatea economică, socială şi culturală a Basarabiei, devenind unul dintre liderii regionalismului basarabean. El a fost unul dintre liderii naţional-ţărănişti care au protestat energic, prin scrisori trimise Corpurilor Legiuitoare, împotriva notelor ultimative din 26 şi 27 iunie 1940, transmise de guvernul sovietic, prin care România era nevoită să cedeze Basarabia şi nordul Bucovinei. În împrejurările dramatice legate de ocuparea de către puterea sovietică a acestor teritorii româneşti, la 28 iunie 1940, Pantelimon Halippa se refugiază cu familia la Bucureşti, unde a desfăşurat o activitate susţinută în sprijinul refugiaţilor din Basarabia. În timpul războiului pentru dezrobirea pământurilor strămoşeşti răpite de Uniunea Sovietică, Pantelimon Halippa a vizitat Transnistria, a ţinut conferinţe la Odessa. Peste tot unde a ajuns, a căutat să consolideze elementul românesc. Din păcate, ocuparea ţării de către Armata Roşie, în anul 1944, şi înţelegerea dintre anglo-americani şi sovietici asupra sferelor de influenţă în Europa de Sud-Est au fost factorii decisivi care au marcat intrarea României în zona de dominaţie a URSS şi instaurarea – prin voinţa Moscovei – a regimului comunist. În perioada regimului comunist, Pantelimon Halippa a avut poate destinul cel mai frământat dintre toţi liderii basarabeni care jucaseră un rol de seamă în realizarea Marii Uniri de la 1918. În anul 1950, el a fost arestat şi condamnat la doi ani de închisoare, la Sighet. În martie 1952, a fost predat organelor sovietice şi dus la Chişinău. Aici a fost ţinut într-o închisoare a KGB, unde s-a făcut ancheta în cursul căreia i s-au cerut dovezi că Unirea Basarabiei cu România nu s-a făcut legitim. Tribunalul Militar Ucrainean din Chişinău l-a condamnat pe Pantelimon Halippa la 25 de ani de muncă silnică în Siberia. A fost eliberat în anul 1955. Întors în ţară, în loc să fie adus acasă, a fost dus la Gherla, unde a mai stat la închisoare până în 1957, fără nici o judecată. După eliberare, Pantelimon Halippa nu a încetat să lupte pentru cauza basarabeană în condiţiile deosebit de dificile ale regimului comunist. La mijlocul anilor '60, odată cu noul curs de relativă independenţă înregistrat în politica externă a României, Pantelimon Halippa şi-a pus mari speranţe într-o schimbare de percepţie a autorităţilor în privinţa problemei basarabene. El a sugerat chiar găsirea unei soluţii de unificare a celor două state româneşti în cadrul sistemului socialist. El a acţionat cu o stăruinţă remarcabilă pentru sensibilizarea oficialităţilor regimului comunist, în legătură cu problema Basarabiei. Fiind în general „nepublicabil" în ţară, Pantelimon Halippa nu a ezitat să se adreseze unor oameni politici şi diplomaţi occidentali pentru a le solicita să intervină în susţinerea cauzei Basarabiei. Între anii 1968–1974, el a trimis mai multe memorii unor şefi de stat, ca preşedintele francez Charles de Gaulle sau cel american, Richard Nixon, având totodată contacte şi discuţii cu reprezentanţi diplomatici ai unor ţări din Vest acreditaţi la Bucureşti. Se detaşează pe acest plan contactele pe care Halippa le-a avut cu diplomatul american Harry Barnes, pe fondul interesului acestuia pentru pregătirea lucrărilor de licenţă, respectiv doctorat, pe teme referitoare la istoria ţării noastre, dar şi al fruntaşului basarabean privind mai buna cunoaştere în străinătate a chestiunii Moldovei de Răsărit. În cadrul strategiei gândite de Pantelimon Halippa şi cei din jurul său, pentru sensibilizarea Occidentului în legătură cu problema teritoriului dintre Prut şi Nistru, un rol aparte îl aveau basarabenii din exil. Halippa a acţionat cu tact şi înţelepciune pentru depăşirea divergenţelor la care ajunseseră unii basarabeni din exil, îndemnându-i să adopte o poziţie realistă şi constructivă pentru susţinerea interesului naţional.

Din partea Bibliotecii Metropolitane Bucureşti, am prezentat comunicarea cu tema *Martiri ai luptei naţionale pentru Basarabia. Cazul Gherman Pântea*. Am subliniat faptul că, dintre fruntaşii basarabeni ai luptei pentru unitatea naţională, Gherman Pântea (1894–1968) a fost o figură aparte, întreaga sa viaţă şi activitate caracterizându-se printr-o îmbinare permanentă între mit şi realitate. Explicaţia rezidă chiar din trăsăturile cu totul aparte ale acestui personaj, caracterul său aventuros, deschis spre iniţiative şi acţiuni neconvenţionale, cumva altfel decât ale celorlalţi congeneri şi companioni de luptă ai săi din Basarabia. Gherman Pântea a fost unul dintre protagoniştii de seamă ai Unirii Basarabiei cu România, la 1918, avocat şi personaj politic de marcă în perioada României Mari, care a îndeplinit, între altele, funcţia de primar al Chişinăului, în mai multe rânduri, şi, lucru extrem de important, primar general al oraşului Odessa într-una dintre cele mai controversate perioade din istoria României (1941–1944), respectiv, cea a războiului împotriva Uniunii Sovietice, pentru dezrobirea Basarabiei şi a Nordului Bucovi-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

nei. Comportarea sa în timpul acelor evenimente merită o atenție aparte, el fiind cel care a încercat să salveze populația evreiască a acestui oraș, folosind toate mijloacele pe care le avea la îndemână, jonglând foarte abil între militarii germani și partizanii sovietici, fiind o autoritate civilă care a renăscut Odessa din ruine și, în timp de război, i-a dat o viață mai înfloritoare decât putea să-și imagineze acest oraș portuar. După instaurarea comunismului în România, Gherman Pântea, reîntors la București, va demonstra că el, în perioada cât a exercitat funcția de primar general al Odessei, a avut o atitudine umanitară, plină de înțelegere față de populația locală. Mareșalul Fiodor Tolbuhin, a cărui soră a fost salvată de la moarte de Gherman Pântea, a intervenit în mai multe rânduri în favoarea acestuia. Cu toate acestea, în perioada stalinistă a regimului comunist, Gherman Pântea a fost arestat în mai multe rânduri, fiind achitat de instanțele de judecată tot de atâtea ori. Nimeni nu a putut demonstra că el a fost un criminal de război. Este un caz aproape unic, când un fost conducător administrativ în timp de război nu a fost condamnat la ani grei de închisoare, sau împușcat, așa cum s-a întâmplat cu mareșalul Ion Antonescu, profesorii universitari Mihai Antonescu și Gheorghe Alexianu, generalul Constantin Pichi Vasiliu. O astfel de șansă cu totul singulară poate fi explicată nu doar prin abilitatea de excepție a lui Gherman Pântea, dar și prin faptul că, întotdeauna, în rezolvarea problemelor complicate, el a ales poziția omului de jos. În toate situațiile, el s-a orientat după principiul potrivit căruia, dacă într-o situație oarecare omul de jos avusese încredere în el ca într-un conducător, dacă îi reușește să facă ceea ce aștepta lumea de la el, aceasta înseamnă că și-a atins obiectivul propus. În context, au fost făcute ample referiri la lucrările ce urmează a fi realizate de Centrul de Studii pentru Românii de Pretutindeni din cadrul Bibliotecii Metropolitane, în ciclul *Făuritorii unității naționale – seria Basarabia*, în colaborare cu istorici din Republica Moldova.

Au fost prezentate, în continuare, trei comunicări de substanță consacrate patronului spiritual al Bibliotecii Publice „Onisifor Ghibu" din Chișinău: prof. univ. dr. hab. Vlad Pâslaru – *O. Ghibu în conștiința pedagogică a moldovenilor*; dr. Maria Danilov – *Literatura didactică basarabeană în opera lui O. Ghibu*; dr. V. Popovschi – *Ideea unității românești în publicistica lui O. Ghibu (1917–1918)*. Comunicările au relevat personalitatea polivalentă a marelui cărturar și pedagog român Onisifor Ghibu, contribuțiile sale majore în diverse domenii ale culturii: pedagogie, filosofie, sociologie, istorie, religie, memorialistică. S-a subliniat faptul că, în orice condiții, marele cărturar a apărat demnitatea și cinstea neamului românesc. Vorbitorii au arătat rolul de „ctitor din umbră" pe care l-a avut O. Ghibu în procesul istoric al Unirii Basarabiei cu România, în anul 1918. După ce a sosit în Basarabia, la începutul lui martie 1917, el a început o activitate culturală susținută, care s-a împletit într-un mod fericit cu lupta sa pentru unire. Realizările sale au fost pe măsura talentului său organizatoric și a energiei investite: aduce o tipografie cu litere latine, tipărește un abecedar, elaborează programe școlare și contribuie la deschiderea școlilor. El a adus o contribuție hotărâtoare la orientarea națională a activității culturale din Basarabia și la pregătirea învățătorilor din această provincie românească pentru fundamentarea actului educativ pe valorile culturii române.

Tabloul personalității lui O. Ghibu a fost completat

Onisifor Ghibu

prin prezentarea pe care am făcut-o, în continuare, volumului de excepție: Onisifor Ghibu, Octavian Goga, *Prietenie și luptă de o viață – Amintiri*, selecția și organizarea textelor, cuvânt înainte de Mihai O. Ghibu, note și comentarii de Mihai O. Ghibu, Șerban Polverejan, Ion Bulei, Octavian O. Ghibu, Nadia Nicolescu, îngrijirea ediției de Mihai O. Ghibu, Olga-Silvia Turbatu, Editura SemnE, București, 2010.

La rândul său, prof. univ. dr. hab. Anatol Petrencu, de la Universitatea de Stat din Chișinău, a prezentat cartea președintelui Uniunii Mondiale Pro Basarabia și Bucovina, Nicolae Lupan: *Invazia sovietică sau blestemați să fie acei care dintr-o țară au făcut și mai fac două.* Apărută de curând la București, sub egida Asociației culturale Pro Basarabia și Bucovina, lucrarea prezintă multe lucruri interesante despre evoluția istorică a Basarabiei, lupta exilului românesc în perioada comunistă pentru a sensibiliza forurile internaționale în legătură cu drepturile istorice românești asupra teritoriului dintre Prut și Nistru, precum și avatarurile problemei basarabene în perioada postdecembristă.

În cuvântul său, Doamna Elena Vulpe, directoarea Bibliotecii Publice „Onisifor Ghibu", a apreciat în mod deosebit efortul societății civile de a-i cinsti pe marii înaintași, subliniind noile condiții și speranțe de intensificare a strădaniilor în această direcție, legate de noul context politic favorabil din Republica Moldova, care se arată promițător, inclusiv în planul colaborării cu România, grație implicării directe a unor factori din actuala echipă guvernamentală de la Chișinău.

*

În ziua de 28 mai 2010, la Chișinău a avut loc deschiderea oficială a Bibliotecii Publice de Arte „Tudor Arghezi", în prezența fiicei marelui poet român, Doamna Mitzura Arghezi, acad. Mihai Cimpoi, președintele Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova, conf. univ. dr. Lidia Kulikovski, director general al Bibliotecii Municipale „B.P. Hașdeu" din capitala moldavă, precum și a unor reprezentanți ai Ministerului Culturii și Inspectoratului de Cultură din Chișinău. La

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

manifestare a participat un numeros public: profesori, cercetători, bibliotecari, studenți și elevi.

În discursul rostit cu acest prilej, Doamna Mitzura Arghezi a evocat în cuvinte emoționante episoade din viața și activitatea culturală a marelui său părinte, evocând momentele mai importante ale biografiei sale. Tudor Arghezi (21 mai 1880 – 14 iulie 1967) s-a născut la București. Numele său adevărat este Ion N. Theodorescu: pseudonimul său, Arghezi, provenind, așa cum explica însuși poetul, din Argesis – vechiul nume al Argeșului. Vede lumina zilei la București, unde a urmat cursurile liceului Sf. Sava, pe care le-a terminat în 1896. A debutat literar sub influența „magistrului" Alexandru Macedonski, în „Liga ortodoxă", semnând Ion Theo. Între 1900 și 1904, poetul a fost câțiva ani călugar la Cernica. În romanele sale mărturisește că nu era foarte atras de cariera de călugăr, întrucât autorul ciclului *Psalmilor* era un eretic și nu un spirit mistic. Recurge la acest refugiu mai mult din comoditate, unul din unchii săi fiind un înalt ierarh al Bisericii Ortodoxe Române. În romanul *Cimitirul Buna Vestire* va parodia cu sarcasm toată această lume. Între 1905 și 1910 a călătorit în străinătate, la Paris, apoi la Mânăstirea Cordelierilor, unde e asaltat să devină catolic. Plictisit de insistențe, se mută la Geneva, unde scrie poezii, asistă la cursurile Universității și, ca să-și câștige existența, lucrează într-un atelier de bijuterii. În 1909, vizitează Italia. Din 1912 a revenit în România, unde a publicat versuri, pamflete, articole polemice la „Facla", „Viața românească", „Teatru" și „Rampa". În timpul realizării României Mari, e închis doi ani, împreună cu 11 ziariști și scriitori (între care și Ioan Slavici), la penitenciarul Văcărești, acuzat de trădare, pentru că se pronunțase pentru neutralitatea României. În 1927, apare cu mare întârziere prima sa carte de poezii, *Cuvinte potrivite*. În 1928, sub direcția sa, apare ziarul „Bilete de papagal", iar în anul următor prima sa carte în proză, *Icoane de lemn*. În 1931, a fost publicată placheta de versuri *Flori de mucigai*, legată, ca și *Poarta neagră*, de anii de detenție. Tot acum, pentru copii, publică volumul în proză *Cartea cu jucării*, inaugurând o direcție secundară în creația scriitorului, ce va continua, mai apoi, cu volumele cunoscute de școlari: *Cântec de adormit Mitzura*, *Buruieni*, *Mărțișoare*, *Prisaca*, *Zdreanță* ș.a. Manualele școlare cuprind multe creații destinate copiilor. Alte titluri: 1934 – romanul *Ochii Maicii Domnului* (dragostea maternă și devotamentul filial); 1935 – *Versuri de seară*; 1936 – *Cimitirul Buna Vestire*; 1939 – *Hore*, volum de versuri; 1942 – romanul *Lina*, de fapt lung poem în proză; 1943 – sub genericul „Bilete de papagal". A publicat și pamflete usturătoare, pentru care a fost cercetat de poliție. La 30 septembrie, apare excepționalul pamflet *Baroane*, atacând pe ambasadorul german Manfred von Kilinger. Ziarul e imediat confiscat, scriitorul e închis la București și în lagărul de la Târgu Jiu, de unde a fost eliberat în anul 1944.

În 1948, apare în oficiosul partidului comunist, „Scânteia", în patru episoade, celebrul articol al lui Sorin Toma (fiul lui A. Toma), intitulat „Poezia putrefacției sau putrefacția poeziei", în care, printre altele, acuzând pestilențialul poetic al lui Tudor Arghezi, autorul sancționează un „urât mirositor vocabular". Articolul se încheie cu o veritabilă amenințare cu moartea. Scriitorul va fi interzis imediat după publicarea acestuia și se retrage din viața publică în căsuța lui de la Mărțișor, unde supraviețuiește din vânzarea cireșelor. În ultimii ani ai vieții (1952–1967), poetul este „reabilitat" treptat, la sugestia lui Gheorghiu Dej, este distins cu premii și titluri, ales membru al Academiei Române, sărbătorit ca poet național la 80 și 85 de ani. A mai publicat *1907 – Peisaje*, *Cântare omului*, *Stihuri pestrițe*, *Poeme noi*, *Cu bastonul prin București*. În 1966 se stinge, răpusă de cancer, soția sa de o viață, Paraschiva. La 14 iulie 1967, moare și el, fiind înmormântat, alături de Paraschiva, în grădina casei din str. Mărțișor. I s-au organizat funeraliile naționale. Casa e astăzi muzeu, întreținut de fiica sa, Mitzura. Pentru activitatea literară remarcabilă, a primit în anul 1946 Premiul Național de Poezie. În anul 1955, este ales membru al Academiei Române, e distins cu numeroase titluri și premii, iar în 1965 primește Premiul Internațional Johann Gottfried von Herder.

Ceilalți vorbitori au prezentat diverse aspecte ale personalității și operei argheziene, subliniind utilitatea înființării, la Chișinău, a unei Biblioteci publice purtând numele marelui poet național român.

În partea finală a manifestării, copii din Chișinău au recitat poezii din creația argheziană, iar un grup de elevi ai Liceului „Nicolae Sulac" din capitala moldavă a prezentat un excelent program muzical-artistic.

În aceeași zi, la sediul Bibliotecii „Onisifor Ghibu" din Chișinău a avut loc o dezbatere interesantă, pe tema *Accesul la arhive în Republica Moldova*, în organizarea Arhivei Naționale a Republicii Moldova și a Asociației Naționale a Tinerilor Istorici din Moldova (președinte, prof. univ. dr. Sergiu Musteață). În cadrul acestei dezbateri, semnatarul acestor rânduri a făcut o succintă prezentare, urmată de discuții, referitoare la modul cum este reglementată problema accesului la arhivele din România și importanța acestui aspect pentru cercetarea istorică.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Un volum de excepţie

Onisifor Ghibu, Octavian Goga, *Prietenie şi luptă de o viaţă – Amintiri*, selecţia şi organizarea textelor, cuvânt înainte de Mihai O. Ghibu, note şi comentarii de Mihai O. Ghibu, Şerban Polverejan, Ion Bulei, Octavian O. Ghibu, Nadia Nicolescu, îngrijirea ediţiei de Mihai O. Ghibu, Olga-Silvia Turbatu, Editura SemnE, Bucureşti, 2010 (546 pagini).

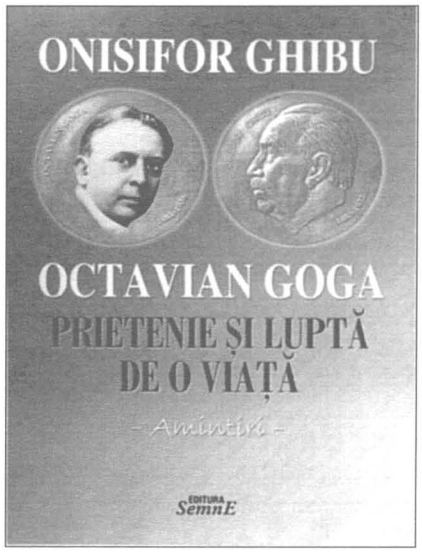

La Editura SemnE din Bucureşti a apărut recent o lucrare de excepţie consacrată prieteniei dintre Onisifor Ghibu şi Octavian Goga, doi dintre corifeii ardeleni din veacul trecut, care au luptat până la sacrificiul suprem pentru binele poporului lor, au colaborat şi chiar au făcut istorie, având, între altele, o contribuţie majoră la atingerea visului suprem al românilor: Marea Unire din 1918.

După cum arată distinsul intelectual ing. Mihai Ghibu în cuvântul înainte la volumul de faţă, părintele său Onisifor Ghibu şi-a dedicat ultimii ani de viaţă elaborării unei vaste opere memorialiste, fiind îndemnat în această direcţie de numeroşi prieteni şi cunoscuţi şi, mai ales, de fiii săi, Octavian şi Mihai. Într-o primă etapă, a redactat câteva mii de pagini, apoi, simţind că timpul pe care considera că îl mai poate avea în faţă nu-i va ajunge pentru a reda cât mai multe lucruri din viaţa lui îndelungată şi foarte bogată în evenimente şi în relaţii cu personalităţi de seamă, a trecut la dictarea lor pe bandă magnetică, având ca suport obiectiv bogata sa arhivă şi caietele de jurnale cu notiţe zilnice, pe care le-a ţinut permanent din perioada studenţiei, până la moarte, timp de 70 de ani (1902–1972). Există înregistrate, din perioada 1968–1972, 23 de role mari, pe patru piste, donate de către urmaşii lui Onisifor Ghibu la „fonoteca de aur" a Radiodifuziunii române.

Prin grija fiilor săi, Octavian (1912–1996) şi Mihai (n. 1919), în perioada 1974–2007 au apărut postum 33 de volume, cu peste 11.000 de pagini tipărite din opera lui Onisifor Ghibu. Dintre acestea, au caracter memorialistic (inclusiv corespondenţă) următoarele: *Amintiri despre oameni pe care i-am cunoscut*, Editura Dacia, Cluj, 1974, 332 p. (cuprinde capitolele: George Coşbuc, Octavian Goga, Nicolae Iorga, Sextil Puşcariu, Vasile Pârvan şi Lucian Blaga); *Pe baricadele vieţii. Anii mei de învăţătură*, Editura Dacia, Cluj, 1981, 386 p.; *Oameni între oameni*, Editura Eminescu, Bucureşti, 1990, 528 p. (cuprinde, în afara celor şase personalităţi mai sus menţionate, încă nouă: Ion Luca Caragiale, Şt.O. Iosif, Mihail Sadoveanu, Vasile Lucaciu, Nicolae Titulescu, George Enescu, Ioan Lupaş, Emil Racoviţă, Vasile Stroescu); *Ziar de lagăr. Caracal 1945*, Editura Albatros, Bucureşti, 1991, 341 p.; *Pe baricadele vieţii. În Basarabia revoluţionară (1917–1918)*, Editura Universitas, Chişinău, 1992, 636 p.; *Chemare la judecata istoriei*, Editura Albatros, Bucureşti, vol. I, 1992, 208 p. şi vol. II, 1993, 274 p.; *În vâltoarea Revoluţiei ruseşti. Însemnări din Basarabia anului 1917*, Editura Fundaţiei Culturale Române, Bucureşti, 1993, 222 p.; *Pagini de Jurnal*, Editura Albatros, Bucureşti, vol. I, 1996, 434 p., vol. II, 2000, 320 p. şi vol. III, 2000, 472 p.; *Onisifor Ghibu în Corespondenţă*, Editura SemnE, Bucureşti, 1996, vol. I, 435 p. şi vol. II, 430 p.; *Amintirile unui pedagog militant*, Editura Fundaţiei Culturale Române, Bucureşti, 2004, 397 p.; *Oameni între oameni*, vol. II, Editura Albatros, Bucureşti, 2006, 332 p.; *Din scrisorile primite de Onisifor Ghibu*, Editura SemnE, Bucureşti, 2007, vol. I, 351 p., vol. II, 329 p. şi vol. III, 372 p. Este vorba, aşadar, de circa 6.800 de pagini tipărite, dintre care peste 4.300 de pagini în format mare, de 3.300 – 3.400 de semne/pagină.

În toate evocările lui Onisifor Ghibu, referitoare la personalităţile pe care le-a cunoscut şi cu care avut relaţii apropiate sau la evenimentele deosebite în care a fost direct implicat, ca şi în corespondenţa sa, atât cea expediată, cât şi cea primită, apare ca o figură proeminentă marele său prieten de o viaţă şi co-luptător în nenumărate împrejurări: Octavian Goga. Aceasta este, de altfel, şi motivaţia care a stat la baza alcătuirii volumului de faţă, consacrat prezentării prieteniei de o viaţă dintre cei doi mari corifei ardeleni şi a luptei lor pentru idealul naţional. În scrierile sale, Onisifor Ghibu aminteşte că a fost prieten cu Octavian Goga timp de 40 de ani, de prin anii 1897–1898, când el era elev prin clasa a patra a liceului maghiar din Sibiu, iar O. Goga, foarte tânăr şi strălucitor poet, era cu două clase înaintea lui, şi până la neaşteptata lui moarte. În realitate, spiritul lui Octavian Goga i-a fost permanent alături până la propria-i plecare din această lume, în octombrie 1972. Aşa cum rezultă din numeroasele scrieri memorialistice şi din corespondenţa prezentată în acest volum, pe o perioadă de peste 70 de ani, viaţa lui Onisifor Ghibu a fost marcată de relaţia directă sau spiritual-virtuală cu Octavian Goga. Astfel încât, Dl. Mihai Ghibu nu greşeşte cu nimic afirmând că „O. Goga i-a fost prieten şi co-luptător de-a lungul întregii lui vieţi" marelui său părinte.

Structurată în 12 părţi, lucrarea de faţă cuprinde documente extrem de interesante, a căror readucere acum în actualitate alcătuieşte o povestire extraordinară a vieţii marelui om şi poet care a fost Octavian Goga. Acesta a avut o viaţă relativ scurtă, în care însă a fost totdeauna în vâltoarea şi în fruntea evenimentelor, asupra cărora a avut adeseori influenţe hotărâtoare, începând chiar din prima tinereţe, când a condus lupta politică a „tinerilor oţeliţi" din Partidul Naţional Român şi când a luat avânt prin idealismul său şi naţionalismul poeziei sale – care l-a transformat în idolul şi eroul

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

„pătimirii noastre", – şi până la mult prea timpuriul său sfârşit din 1938. Pentru mai buna înţelegere a rolului lui Octavian Goga în istoria României, opiniile formulate de Onisifor Ghibu sunt deosebit de utile. „Cei care-l judecă pe Goga – omul politic – spunea O. Ghibu – nu trebuie să privească numai ultima fază a activităţii sale, cea de şef al guvernului de la 1937–1938, ci trebuie să analizeze ansamblul activităţii lui politice, care a fost de un calibru foarte rar. Aceasta nu mă îndoiesc că o va face un judecător obiectiv, dacă nu astăzi, – mâine; iar elementele pe care le-am adus eu, ca unul care a fost în cele mai grele timpuri în imediata lui apropiere, vor putea să aducă şi ele o lumină, dat fiind că toate afirmaţiile făcute de mine sunt bazate pe documente ale timpului, care nu pot fi contestate de nimeni" (p. 67 în volumul care face obiectul prezentării de faţă).

Suntem convinşi că, prin lectura volumului de faţă, toţi cei dornici să ştie mai multe despre tainele vieţii şi activităţii marelui „poet al pătimirii noastre", care a fost pentru poporul său Octavian Goga, vor avea bucuria să-şi îmbogăţească cunoştinţele despre el cu nenumărate aspecte care apar din trăirile personale ale lui Onisifor Ghibu. Nu mai puţin, lucrarea reprezintă o sursă documentară extrem de utilă pentru exegeze ştiinţifice viitoare.

Dr. Ion CONSTANTIN

Corespondenţă din Chişinău

Săptămâna Porţilor Deschise la Biblioteca Publică „Onisifor Ghibu"

În cursul lunii mai a.c., Biblioteca Publică „Onisifor Ghibu" din Chişinău a organizat manifestarea *Săptămâna Porţilor Deschise*, prilejuită de aniversarea a 18 ani de activitate. În deschidere, a avut loc simpozionul *Biblioteca în spaţiul cultural modern*, moderat de d-na Elena Vulpe, directorul instituţiei. Cu acest prilej, a fost evidenţiat rolul bibliotecii în formarea conştiinţelor tinerei generaţii, biblioteca fiind şi un spaţiu privilegiat de conservare şi protejare a limbii naţionale.

Programul manifestării a continuat prin conferinţa *Protecţia Patrimoniului Arheologic al Republicii Moldova*, organizată de Asociaţia Istoricilor. Dl. Sergiu Musteaţă, preşedintele Asociaţiei, a prezentat proiectul, cuprinzând 48 de articole, al Legii protecţiei patrimoniului arheologic, lege considerată la ora actuală de o extremă actualitate. În susţinerea argumentelor în favoarea acestui act normativ, dl. Cezar Aramă, specialist arheolog, a invocat cele peste 800 de situri arheologice încă neprotejate şi care aşteaptă protecţia organelor de stat.

O altă activitate a fost programul *Non scholae sed vitae discimus* (*Învăţăm pentru viaţă, nu pentru şcoală*), coordonat de dl. Grigore Chiperi. Au fost analizate lucrări reprezentative aparţinând prozatorului Liviu Rebreanu, la dezbateri participând şi elevi de la liceele „Mircea Eliade", „Al. I. Cuza" şi „Onisifor Ghibu" din Chişinău. În cadrul Săptămânii Porţilor Deschise, vizitatorii bibliotecii au mai putut admira foto-expoziţiile: *Tudor Arghezi, etalon al valorilor poetice*, *Grigore Vieru, coloana infinită a spiritului românesc din Basarabia*, dar şi *Educaţie pentru schimbare*. Un moment aparte l-a constituit prezentarea cărţii lui D. Poptămaş: *Reflecţii despre carte, bibliotecă şi lectură*, lucrare considerată de majoritatea participanţilor drept o pledoarie *pro domo*, cu implicaţii publice şi educative multiple.

Precedând manifestarea amintită, a avut loc şi lansarea romanului *Tema pentru acasă* de Nicolae Dabija, însoţită de o expoziţie de carte a autorului. Opinia unanimă este că opera reprezintă „un roman de excepţie". Alte manifestări găzduite de Biblioteca „Onisifor Ghibu" din Chişinău au constat în lansări de carte (*Taina venirii omului pe pământ* de Al. Ştefan) şi dezbateri (*Exodul feminin din Republica Moldova*, moderată de ex-parlamentarul V. Cuşnir şi de V. Coţaga, preşedinta Asociaţiei „Dacia").

Un moment semnificativ al activităţilor desfăşurate la Chişinău l-a constituit prezenţa istoricului dr. Ion Constantin, de la Biblioteca Metropolitană Bucureşti, cunoscut militant pentru valorificarea operei istorice a lui Onisifor Ghibu, dar şi a altor fruntaşi politici basarabeni. Cu acest prilej, dr. I. Constantin a pledat pentru deschiderea arhivelor şi a fondurilor documentare, astfel încât adevărul să iasă la lumină. Numai aşa poate fi demonstrată importanţa mişcării naţionale, rolul ei în Unirea cu Patria Mamă.

Raia ROGAC

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Biblioteca pentru copii şi implicaţiile educaţionale privind utilizarea informaţiilor on-line

Marilena CHIRIȚĂ
Biroul Consultarea Colecțiilor

Sub aspect psihologic şi sociologic, noile tehnologii ale informării şi comunicării (NTIC), prin care se dezvoltă arealul cultural-informaţional al copilului, produc schimbări radicale. Acestea repun în discuţie priorităţi de educaţie, condiţia unor instituţii, pe aceea a unor profesii, mentalităţile şi comportamentele în viaţa publică şi în cea privată.

Un studiu recent privind *Utilizarea Internetului în România* de către copii şi adulţi (desfăşurat în perioada septembrie – decembrie 2010) punctează, printre altele, şi următoarele:

- 70% dintre adolescenţi, 54% dintre copii şi 55% dintre adulţi accesează zilnic Internetul;
- Majoritatea adolescenţilor folosesc Internetul pentru socializare (91%), descărcare de muzică şi alte materiale (82%);
- În acelaşi timp, 18% dintre copii şi tineri menţionează că transmit informaţii personale pe Internet către alte persoane, iar 14% poartă discuţii pe varii tematici.

Acestea sunt doar câteva argumente pentru a afirma cu convingere că Internetul a devenit dintr-un instrument predominant de informare un suport de educaţie, divertisment, tranzacţii şi socializare, aceasta din urmă fiind un element cheie în viaţa de zi cu zi a multora dintre noi, dar mai ales din viaţa copiilor noştri.

E-Learning şi *Educaţie Web 2.0* sunt termeni tot mai des utilizaţi în sfera educaţională. Cei preocupaţi de delimitarea acestor concepte afirmă că prin e-Learning se înţelege orice act sau proces virtual utilizat pentru a obţine date, informaţii, abilităţi sau cunoştinţe, reprezentând o modalitate de a facilita şi a îmbunătăţi procesul educaţional prin utilizarea noilor tehnologii. În acest context, cel care participă la actul educaţional se caracterizează prin:

- Responsabilitate pentru propria activitate de învăţare;
- Cultivă autonomia;
- Dezvoltă scopuri şi iniţiative;
- Creează şi utilizează strategii;
- Acceptă complexitatea vieţii;
- Respectă diversitatea perspectivelor şi a punctelor de vedere;
- Cultivă autocontrolul;
- Este automotivat, inovativ, realist, flexibil şi moderat;
- Are mintea deschisă, îndeplineşte sarcini şi rezolvă probleme;
- Este activ şi dinamic;
- Pune întrebări;
- Creează relaţii;
- Este critic şi interactiv;
- Cercetează, descoperă, colaborează, evaluează, sintetizează.

Raportându-ne la această realitate, devine evident că Internetul pune în centrul atenţiei utilizatorul, cu nevoile, acţiunile şi aspiraţiile sale, utilizatorii devenind atât consumatori cât şi producători în noua lume Web 2.0. Conţinutul consumat de către aceştia, feedback-ul utilizatorilor, urmărirea atentă a modului cum aceştia folosesc Web 2.0 sunt instrumente extrem de importante pentru generarea unor noi servicii sau pentru continua îmbunătăţire a celor existente, dar mai ales pentru redefinirea rolului educaţional al bibliotecii.

În ultima perioadă asistăm la o dezvoltare şi la o formalizare a educaţiei non-formale, care se apropie din ce în ce mai mult de spaţiul şcolar. Pentru a se menţine în poziţia de important factor al educaţiei, biblioteca publică trebuie să pună în valoare informaţia acumulată de elevi în cadrul formal, trebuie să fie pregătită să-i asiste pe utilizatori şi să le ofere servicii de informare atât în lumea reală, dar şi în lumile virtuale.

Mai mult, biblioteca publică – ca instituţie – răspunde provocărilor sociale prin lărgirea sferei de activitate şi iniţierea unor parteneriate cu societatea civilă, comunitatea locală sau cu diferite instituţii culturale. Aceasta deoarece învăţarea „nu este legată numai de şcoală sau de alte contexte organizate. Concepţia despre învăţare are la bază ideea şi observaţia că un număr mare al experienţelor noastre de învăţare s-au desfăşurat în afara sistemului de educaţie formală: la locul de muncă, în familie, în diferite organizaţii şi biblioteci". (Pasi Sahlberg, *Building Bridges for Learning – Recunoaşterea şi valorificarea educaţiei non-formale în activităţile cu tinerii*).

Accesul la informaţii şi, în consecinţă, gradul de valorificare a potenţialului informaţional al bibliotecii sunt cele mai importante repere ale unei activităţi educaţionale de calitate. În contextul informatizării şi automatizării serviciilor, biblioteca va transforma modul de acces la informaţii, activitatea de organizare a colecţiilor, întreaga activitate de documentare şi informare, va crea instrumente performante de stocare, regăsire şi difuzare a informaţiei utile în dezvoltarea arealului cultural-informaţional al copilului.

Bibliotecile publice vor avea în vedere construirea cataloagelor on-line cu posibilităţi de căutare după diferite criterii (autor, titlu, subiect, cuvinte din titlu) şi de salvare a acestor sortări (semne de carte), cu permisiunea de alegere a modului de afişare a înregistrărilor selectate, cu opţiuni de rezervare şi de prelungire a documentelor, cu facilităţi de vizualizare a fişei personale. De asemenea, se va pune accent pe crearea bazelor de date cu informaţii tip text, grafice şi sonore stocate pe medii electronice, cu posibilităţi de descărcare a materialelor, a bazelor de date de tipul referinţe on-line.

Permanentele solicitări ale utilizatorilor (elevi, studenţi, cadre didactice) de a avea acces la documente ce sunt dificil de procurat sau epuizate, cererea de consultare a texte-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

lor integral sau a corpusurilor importante completate cu valoarea adăugată a imaginilor și sunetelor sunt pentru biblioteca publică motiv permanent de îmbogățire a bibliotecii digitale, bibliotecă enciclopedică cu o componentă prioritară pentru educație, îndeosebi pentru învățământul preuniversitar și universitar.

În procesul educațional, bibliotecile vor oferi sprijin, prin intermediul rețelelor și Internetului, pentru utilizarea și a altor resurse de informare, nu doar a celor proprii. Bibliotecile își creează site-uri care permit utilizatorilor să se informeze singuri în legătură cu serviciile oferite. Aici pot fi puse la dispoziție adresele (link-urile) altor instituții de interes, economisind timpul de regăsire a informației.

Bibliotecarul va asista utilizatorul în procesul de informare, punându-i la dispoziție mijloace moderne pentru a găsi informația indicată și cerută de bibliografia școlară, respectiv, îl va îndruma pentru a găsi cărți în format clasic, dar și electronic, articole, lucrări științifice, discuții pe forumuri, bloguri etc., în vederea elaborării materialelor.

În relația cu noul tip de bibliotecă publică (*Biblioteca Web 2.0*), putem afirma că educația este în expansiune spațială și temporală, în sensul că devine autoformare continuă, în aria ei intrând atât procesele formării școlare/ educaționale, cât și cele culturale, civice, turistice, sanitare etc. Devine evident rolul bibliotecii publice în dezvoltarea competențelor și abilităților de utilizare a noilor tehnologii multimedia, de a lucra în rețele, de a accesa, prelucra și a folosi resursele noi. Organizarea de cursuri atestate pentru utilizarea noilor tehnologii și de navigare pe Internet, derularea planificată a unor ateliere care au ca scop instruirea utilizatorilor-copii privind navigarea pe Internet și folosirea resurselor electronice (căutare, selectare, citarea sursei), crearea unei pagini web dedicate creșterii și educației copilului (lista grădinițelor, medicii pediatri, nutriție, forum – întrebări și răspunsuri pe teme de interes), crearea de competențe digitale în colaborare cu instituțiile de învățământ vor fi prioritar prezente în programul de activitate al bibliotecii publice.

Este cunoscut faptul că un rol deosebit în dezvoltarea arealului cultural-informațional al copilului îl are interacțiunea socială. Noile tehnologii de comunicare (Internet și web în particular) favorizează colaborarea și socializarea între indivizi, indiferent de barierele geografice și fizice, temporale, lingvistice, ideologice etc. care îi despart. Copiii pot lucra și interacționa în timp real cu bibliotecarul (*Întreabă bibliotecarul*), dar mai ales cu alți utilizatori din medii culturale diverse. Biblioteca va concretiza acest aspect prin derularea de servicii/ programe și proiecte având ca scop comunicarea la distanță a copiilor în spiritul dialogului intercultural, al descoperirii de obiceiuri și tradiții din lumea întreagă. Utilizatorii își vor putea exprima propriile idei, gânduri și sentimente pe un astfel de Blog tematic, care să ofere posibilitatea practicării creativității colaborative împreună cu prietenii și/ sau familia: *Lumea Poveștilor* (*Prima mea poveste mexicană*, *Poveste din Țara lui Moș Crăciun*), *Copil isteț*.

Referindu-ne la rolul bibliotecarului în era Web 2.0, putem spune, fără nici o urmă de îndoială, că acesta este într-un proces continuu de transformare. Prin natura meseriei alese, bibliotecarul trebuie să mijlocească și să faciliteze procesul de cunoaștere și de instruire a utilizatorului, dar fără a neglija aspecte precum: dezvoltarea gândirii critice, impulsionarea comunicării și relaționării cu ceilalți utilizatori.

Pentru a folosi la maximum beneficiile informatizării în cadrul procesului educațional, bibliotecarul trebuie atât să cunoască, să se familiarizeze, cât și să fie capabil să exploateze aplicațiile, serviciile și tehnologiile Web 2.0. Fie că este vorba de wiki-uri, bloguri, rețele sociale, instrumente pentru însemnarea, etichetarea sau adnotarea socială a site-urilor, procedee de sindicare a informațiilor, motoare de căutare specializate etc., ele pot fi extrem de utile bibliotecarilor în procesul de instruire a utilizatorilor, în cazul de față – copii și tineri.

Bibliotecarul trebuie să înțeleagă că utilizatorul este în centrul procesului de instruire, al experiențelor de învățare. El trebuie să faciliteze toate acestea, să creeze mediul educațional pentru ca utilizatorul să poată să aibă acces la aplicațiile, serviciile și tehnologiile Web 2.0 care se pliază procesului educațional. Rolul bibliotecarului este de asemenea de a ghida utilizatorii, de a-i îndemna să se angajeze în conversații, fie ele virtuale sau reale, atât cu colegii, cât și cu profesorii lor, rolul profesor-elev fiind adesea inversat.

Mai mult ca niciodată, bibliotecarul trebuie să-i ghideze pe utilizatori în înțelegerea și analiza critică a conținutului informațional accesat, mai ales că volumul de informații crește adesea necontrolat din punct de vedere al calității și acurateței conținutului. De asemenea, bibliotecarul trebuie să fie, pe lângă mentor, ghid, tutore virtual și sfătuitor al utilizatorilor, fiind foarte important ca acesta să semnaleze și potențialele riscuri și pericole la care toți utilizatorii de Web 2.0 se expun, mai ales că tinerii și copiii, datorită entuziasmului specific vârstei, tind să observe mai ales beneficiile și oportunitățile. În pofida timpului petrecut on-line și a abilităților digitale dobândite, utilizatorii au, totuși, nevoie de a fi îndrumați și propovăduiți în anevoiosul drum al cunoașterii și însușirii de cunoștințe. Munca în colaborare, în echipe de lucru este o deprindere pe care aceștia trebuie s-o dobândească, pentru că școlarizarea este bazată pe abilitatea acestora de a învăța în grupuri și de a contribui la activitățile grupului. De asemenea, ei trebuie îndrumați să-și asume riscuri, să se simtă liberi să încerce idei noi și experimente, să inoveze (chiar și acele jocuri de care ei sunt pasionați pot fi transformate în instrumente active de învățare).

Așadar, din cele mai sus menționate se poate observa deschiderea fără precedent pe care utilizarea informațiilor online o presupune, ceea ce este extrem de benefic atât pentru utilizatori, cât și pentru biblioteca publică în vederea derulării unui proces educațional la standardele cerute de societatea actuală dominată de serviciile, tehnologiile și aplicațiile Web 2.0. Cu alte cuvinte, procesul educațional poate beneficia de opotunitățile Web 2.0, și anume: interacțiunea și comunicarea dintre utilizatori, partajarea și colaborarea ce se pot stabili între mai mulți utilizatori, facilități în procesul de informare și instruire.

Trebuie să fim conștienți că educația modernă trebuie să fie în strânsă legătură cu progresele tehnologice, iar necesitatea schimbării unei paradigme a învățării non-formale va avea ca element central biblioteca publică, bibliotecarul devenind îndrumătorul și facilitatorul acestui proces de dezvoltare a arealului cultural-informațional al utilizatorului.

Comunicare prezentată la Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret, Chișinău, aprilie 2010

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Bibliotecile contemporane şi documentele multimedia

Drd. Ştefania-Roxana PLĂIAŞU
Biblioteca Universităţii de Arhitectură şi Urbanism „Ion Mincu"

Se poate aprecia faptul că o creştere exponenţială a numărului de servicii şi produse web este rezultatul folosirii unor surse cu conţinut informaţional bogat: imagini, video şi sunet. Combinarea şi integrarea acestor medii formează multimedia, utilizate pe scară largă în reprezentarea şi interschimbarea informaţiilor. Putem privi conceptul multimedia drept sursa activităţilor de stocare, interogare şi utilizare a documentelor electronice, compuse din „medii" multiple ca video, audio, animaţie, text, grafică şi imagine.

În prezent, documentele multimedia pot fi privite de către bibliotecile contemporane din două mari perspective. Prima perspectivă se referă la faptul că aceste documente sunt recunoscute pentru importanţa lor, întrucât pot cuprinde un conţinut informaţional de o valoare culturală şi patrimonială deosebită, prin aceasta justificându-se interesul bibliotecilor contemporane atât pentru conservarea lor, cât şi pentru comunicarea neîngrădită a acestora către utilizatorii structurii respective. Cea de a doua subliniază necesitatea existenţei unor tehnologii informaţionale (calculatoare, DVD-playere, proiectoare etc.) în cadrul bibliotecilor, în aşa fel încât să permită utilizatorilor accesul rapid la consultarea acestor tipuri de documente.

Ne putem pune o întrebare firească referitoare la eventuala posibilitate ca documentul multimedia să fie considerat o formă de carte a viitorului. Evident, acest subiect a fost pus în discuţie în diverse seminarii care aveau drept scop definitivarea şi conturarea importanţei documentelor multimedia în structurile biblioteconomice. Întrebările despre importanţa şi evoluţia documentelor multimedia au apărut la sfârşitul anilor '90, când lumea biblioteconomică punea în discuţie chestiuni care făceau referire la faptul că aceste tipuri de publicaţii pot fi echivalentul cărţii tipărite sau că aceste documente vor detrona, în final, cartea. Putem afirma că aceste dileme sunt întemeiate şi pot fi justificate, fără tăgadă, prin tot ceea ce înseamnă istoria cărţii, aceasta trecând de-a lungul vremii printr-o serie de tehnici de multiplicare, astfel că în zilele noastre am ajuns să punem în balanţă cartea tradiţională cu cartea în sistem multimedia.

Este evident faptul că documentele multimedia stochează un număr impresionant de informaţii, fiind extrem de utile, în sensul că o astfel de publicaţie poate cuprinde zeci de cărţi, dacă am raporta câte infomaţii ar putea fi incluse într-un CD-ROM sau DVD-ROM. Pe lângă documentele multimedia, Internetul le completează, constând în simplificarea şi uşurarea activităţilor de informare şi documentare ale utilizatorilor.

Apariţia cărţilor electronice, în sistem multimedia, cu sprijinul autorilor, editorilor, bibliotecilor şi firmelor specializate, poate însemna un pas important pentru dezvoltarea ideii de fond documentar multimedia.

De altfel, ne putem gândi la *avantajele* pe care le aduce cu sine cartea electronică, stocată pe suport multimedia:

• Un aspect care nu trebuie uitat este faptul că un asemenea document electronic ocupă un spaţiu mic de memorie, în raport cu o carte tradiţională, care depăşeşte 1.000 de pagini;

• O carte electronică poate fi mult mai accesibilă utilizatorilor, întrucât poate fi găsită cu uşurinţă pe site-urile existente pe Internet prin intermediul programelor de *file-sharing*;

• Evoluţia noilor tehnologii informaţionale poate determina vizualizarea unei cărţi electronice, care rulează pe baza aplicaţiilor multimedia, fără a obosi vederea, dacă există în dotare un monitor de ultimă generaţie, iar pentru ascultare, existenţa unor căşti sau boxe;

• Un ultim avantaj, pe care îl reflectă un document multimedia, este acela că, într-un asemenea format, costurile de publicare sunt foarte reduse, de unde şi evoluţia lor într-un ritm ameţitor.

De asemenea, trebuie aduse în discuţie şi *dezavantajele* pe care le implică această sursă electronică, distribuită pe suporturi multimedia:

• Autorii, care publică în format tradiţional, vor avea pierderi serioase în ceea ce priveşte vânzarea cărţilor lor, în momentul în care acceptă publicarea acestora şi în format electronic, pe suporturi multimedia;

• Cărţile electronice nu sunt întotdeauna postate pe Internet, în format electronic, cu acordul autorilor sau al editurilor, care deţin copyright-ul, ceea ce ne conduce la gândul că pirateria cărţilor electronice, în sistem multimedia, este în ascensiune. Este evident că în momentul în care un astfel de document poate fi regăsit, în format electronic, pe site-urile de profil, cititorii nu vor ezita să descarce documentul electronic, pentru a face economie de bani, timp şi spaţiu;

• Pentru a citi o carte electronică, cu aplicaţii multimedia, ai nevoie de un calculator foarte bun, cu toate componentele ce implică descifrarea unei asemenea surse, întrucât lipsa unor echipamente performante reprezintă un efort vizual şi mental susţinut al utilizatorilor în faţa monitorului.

Utilizatorii de informaţii aşteaptă ca realizarea unui fond documentar multimedia să devină prioritate pentru bibliotecile contemporane. Ei sunt convinşi de disponibilitatea acestor structuri biblioteconomice moderne de a le oferi noi deschideri spre complexul univers al cunoaşterii prin intermediul documentelor multimedia.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

EBLIDA

Orizonturi
Programe
Iniţiative

Strategia pentru perioada 2010–2013

(Proiect supus aprobării Consiliului EBLIDA)

Cuvântul Preşedintelui
1. Declaraţia misiunii
2. Obiectivele şi activităţile
3. Politica domeniilor de acţiune
4. Lobby-ul
5. Profilul membrilor
6. Resursele
7. Comunicarea
8. Cooperarea cu alte organizaţii şi reţele

Cuvântul Preşedintelui

Acest plan strategic înlocuieşte strategia EBLIDA din perioada 2007–2010, care a fost revizuită la cererea Comitetului Executiv de un grup alcătuit din preşedinte, vicepreşedinte, directorul EBLIDA şi de alţi trei membri ai Comitetului Executiv: Klaus-Peter Böttger, Gloria Perez-Salmeron şi Aldo Pirola.

De la înfiinţarea sa în 1992, EBLIDA a obţinut rezultate remarcabile şi un rol din ce în ce mai complex, de organizaţie-cheie reprezentând biblioteci, arhive, sectoare informaţionale şi profesionişti din Europa.

Susţinerea bibliotecilor europene reprezintă principalul obiectiv al EBLIDA, fiind îndeplinit la diferite nivele. Inspirarea încrederii prin calitatea acţiunilor noastre, reprezentarea intereselor bibliotecilor europene şi utilizarea efectivă a reţelelor noastre sunt coordonatele ce definesc munca noastră.

Organizaţia noastră a evoluat mult, mai ales în ceea ce priveşte domeniul drepturilor intelectuale. Nu este nici o îndoială pentru mine că, fără EBLIDA, legislaţia drepturilor de autor ar fi mai restrictivă şi ar reduce posibilităţile bibliotecilor de a promova şi de a permite accesul la cunoştinţe şi informaţii.

Vom continua să urmăm acest drum de succes. Credem că trebuie să fim oneşti şi să recunoaştem că toate activităţile noastre tind să fie reactive. Am reacţionat împotriva politicilor care ar putea fi contrare intereselor bibliotecilor şi, de fapt, tuturor cetăţenilor Europei. Vrem să schimbăm această strategie şi să fim de acum înainte mai mult proactivi decât reactivi.

Temele-cheie ale activităţii EBLIDA pentru perioada 2010–2013 vor fi:

– Legea informaţiei;
– Cultură şi societate informaţională;
– Digitizarea şi accesul on-line;
– Informare şi educaţie prin intermediul bibliotecilor;
– Educaţie şi învăţare pe termen lung;
– Politica bibliotecilor din Europa.

Cu ajutorul grupurilor noastre de experţi, vrem să construim o viziune pozitivă şi convingătoare pentru bibliotecile viitorului şi să oferim această viziune Comisiei Europene.

Puterea EBLIDA constă în legitimitatea sa, bazată pe structura membrilor asociaţiilor naţionale şi a instituţiilor individuale reprezentând biblioteci, arhive şi sectoare informaţionale din Europa.

Pentru prima dată, în 2010, toate ţările din Uniunea Europeană sunt reprezentate în EBLIDA prin asociaţiile bibliotecilor lor. Scopul EBLIDA este să menţină şi, dacă este posibil, să lărgească reprezentarea statelor membre şi, totodată, să stimuleze participarea noilor state care au aderat la Uniune şi a celorlalte state reprezentate în Consiliul Europei.

Prin această strategie, Comitetul Executiv, împreună cu membrii săi şi susţinut de grupuri de experţi, urmăreşte să aibă o activitate performantă în următorii trei ani, pentru biblioteci şi pentru cetăţenii Europei.

Gerald LEITNER,
Preşedinte EBLIDA

1. Declaraţia misiunii

Misiunea globală a EBLIDA este să asigure accesul tuturor la toate beneficiile societăţii informaţionale în toate formele:

– prin implicare la nivel european şi naţional în problemele legislative şi administrative care au relevanţă pentru biblioteci şi pentru sectorul informaţional din Europa;

– prin susţinerea educaţiei formale, informale şi non-formale la toate nivelurile, inclusiv a învăţării pe termen lung;

– prin a face cultura şi diversitatea culturală accesibile şi durabile;

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

– prin susținerea dezvoltării științifice și tehnice, mai ales în zonele accesului direct.

EBLIDA trebuie să promoveze și să apere interesele bibliotecilor, arhivelor, sectoarelor informaționale și ale profesioniștilor din Europa, prin:

– lobby la nivel european;

– asigurarea informațiilor relevante și actualizate despre EBLIDA și despre problemele bibliotecilor europene;

– implicarea în proiecte europene și organizarea seminariilor și a altor acțiuni de interes pentru biblioteci și comunitățile informaționale.

2. Obiectivele și activitățile

Principalele obiective ale EBLIDA sunt formulate în Statut:

– să încurajeze consultările dintre membrii EBLIDA pe teme de interes comun;

– să acționeze ca un canal de comunicare între membrii EBLIDA și alți mandatari, în primul rând cei din Comisia Europeană, din Parlamentul European și din alte instituții ale Uniunii Europene;

– să acționeze ca vocea reprezentativă a bibliotecilor și a profesioniștilor informației științifice pe probleme europene;

– să servească și să promoveze interesele bibliotecilor și profesioniștilor informației științifice, ale instituțiilor și angajaților acestora din Europa.

În perioada 2010–2013, EBLIDA va urmări:

– să crească influența, impactul și coeziunea bibliotecilor, arhivelor și sectoarelor informaționale, precum și ale profesioniștilor acestor domenii;

– să reprezinte viziunea membrilor EBLIDA în fața instituțiilor Uniunii Europene și a altor organisme politice europene și internaționale relevante și să asigure prin lobby și prin alte măsuri că se au în vedere interesele legitime ale membrilor;

– să identifice problemele politice europene de interes legitim și să convingă pentru obținerea de rezultate favorabile;

– să lărgească difuzarea și, prin aceasta, conștientizarea informațiilor folositoare misiunii și obiectivelor organizației;

– să recruteze și să mobilizeze membrii la nivel național și european în probleme de interes comun;

– să comunice opiniile membrilor EBLIDA Consiliului Europei;

– să se angajeze cu titularii de drepturi, cu editorii ș.a. în chestiuni de interes comun.

3. Politica domeniilor de acțiune

În scopul îndeplinirii obiectivelor EBLIDA în perioada menționată, politica domeniilor de acțiune va consta în:

Legea informației

EBLIDA va menține o bună conștientizare generală a problemelor legale care afectează circulația informației, mai ales în ceea ce privește bibliotecile și arhivele. EBLIDA se va adresa instituțiilor europene, făcând sugestii privitoare la legi sau propunând modificări ale legilor, care ar îmbunătăți poziția legală a bibliotecilor și arhivelor. EBLIDA va coopera și va lucra cu alte instituții pentru îndeplinirea acestor scopuri.

Cultură și societate informațională

EBLIDA va menține o bună conștientizare generală despre aspecte ale societății culturale și informaționale, mai ales în ceea ce privește bibliotecile și arhivele, și va da membrilor informații relevante despre aceste subiecte. EBLIDA va face propuneri și va formula declarații instituțiilor europene în legătură cu aceste aspecte pentru a îmbunătăți poziția bibliotecilor și arhivelor în relația cu acest domeniu. EBLIDA va coopera și va lucra cu alte organizații și instituții pentru îndeplinirea acestor scopuri, prin schimbul de informații și de practici.

Digitizarea și accesul on-line

EBLIDA va menține o bună conștientizare generală despre problemele privind digitizarea și accesul on-line în Europa, și va da membrilor informații relevante despre accesibilitatea on-line. EBLIDA se va adresa instituțiilor europene, făcând propuneri și formulând declarații despre accesibilitatea on-line, astfel încât să îmbunătățească poziția bibliotecilor și a arhivelor din Europa și stadiul difuzării conținutului on-line. EBLIDA va coopera și va lucra cu alte organizații și instituții pentru îndeplinirea acestor scopuri, prin schimbul de informații și de practici.

Informare și educație prin intermediul bibliotecilor

EBLIDA va menține o bună conștientizare generală despre sectorul educațional și informațional din Europa și va da membrilor informații relevante în acest domeniu. EBLIDA se va adresa instituțiilor europene, făcând propuneri și formulând declarații pentru a promova mobilitatea și flexibilitatea calificărilor, atât în interiorul țărilor, cât și peste granițele naționale, și pentru a dezvolta un cadru de competență recunoscut internațional. EBLIDA va coopera și va lucra cu alte organizații și instituții pentru îndeplinirea acestor scopuri, prin schimbul de informații și de practici.

Educație și învățare pe termen lung

EBLIDA va menține o bună conștientizare generală despre aceste domenii și va da membrilor informații relevante în acest sens. EBLIDA se va adresa instituțiilor europene facând propuneri și formulând declarații referitoare la educație și învățare pe termen lung astfel încât să îmbunătățească poziția bibliotecilor și a arhivelor din Europa. EBLIDA va coopera și va lucra cu alte organizații și instituții pentru îndeplinirea acestor scopuri, prin schimbul de informații și de practici.

Politica bibliotecilor din Europa

O Europă unită, care oferă drepturi și oportunități egale cetățenilor săi, are nevoie de o politică europeană comună pentru biblioteci pentru a asigura accesul egal și nerestricționat la informare, educație și cultură pentru toți cetățenii. La conferința comună EBLIDA – NAPLE, desfășurată la Viena în mai 2009, s-a convenit să se întărească rolul și potențialul serviciilor de bibliotecă din Europa în susținerea Societății Europene a Cunoașterii. EBLIDA va lucra cu parteneri strategici în temeiul Declarației de la Viena, pentru a pune în practică o politică pentru bibliotecile din Europa.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

4. Lobby-ul

Principalul scop al EBLIDA este lobby-ul pentru bibliotecile din Europa.

EBLIDA face lobby pentru a apăra și promova interesele bibliotecilor, arhivelor, ale sectoarelor informaționale și profesioniștilor acestora, urmând, în principal, agenda politică a Comisiei Europene. Eforturile de lobby ale EBLIDA se înscriu pe două direcții:

– influențarea instituțiilor și organizațiilor europene și internaționale;

– sprijinul acordat organizațiilor naționale membre.

Să influențezi instituțiile europene și autoritățile și să obții rezultate pozitive nu e o sarcină ușoară. Sunt multe posibilități de acțiune, dar este nevoie de un efort combinat pentru a obține rezultate bune. EBLIDA acționează, în general, prin Secretariatul său, condus de director, care este responsabil de managementul relațiilor cu instituțiile europene și organizațiile internaționale.

În ceea ce privește membrii, angajamentul EBLIDA este să încurajeze, să inspire și să susțină acțiunile lor naționale de lobby, furnizând semnalizările necesare și informațiile de fond, când sunt cerute acțiuni pentru un anumit scop politic.

Sunt esențiale pentru activitățile de lobby ale EBLIDA declarațiile și documentele pe o anumită temă, redactate cu atenție, predate și difuzate, cu scopul de a menține și de a dezvolta relații politice și instituționale.

Grupurile de experți EBLIDA sunt centrate pe activitățile de lobby ale organizației, punând accent pe acțiunile Secretariatului în anumite chestiuni politice.

Grupurile de experți cuprind specialiști care relaționează la nivel național cu zona politică și care au competența de a da o interpretare și o direcție activităților la nivel european. Grupurile acționează prin schimb activ de informații și întâlniri frecvente pentru discuții (de două sau de trei ori pe an). Directorul EBLIDA coordonează schimbul de informații dintre grupuri și Comitetul Executiv.

Munca acestor grupuri constă în prezentarea, către instituțiile europene, a punctelor de vedere ale bibliotecilor și în creșterea conștientizării naționale și a difuzării acțiunilor EBLIDA. Să influențezi instituțiile europene este un rol complex, trebuie stabilită și cultivată o legătură de comunicare, iar legăturile naționale trebuie utilizate. Totodată, grupurile se bazează pe mobilizarea membrilor în vederea furnizării de date și dovezi necesare susținerii argumentelor.

Membrii fiecărui grup contribuie la activități, la formularea pozițiilor și la redactarea răspunsurilor la consultări. Ei trebuie să reprezinte EBLIDA la conferințe, ateliere de lucru, audieri, consultări, prezentări și întâlniri cu persoane fizice, sau să susțină participarea președintelui sau a directorului la aceste evenimente.

Activitățile grupurilor sunt împărțite între membrii lor prin listele de corespondență, iar raporturile sunt publicate într-un buletin. Membrii sunt încurajați să ofere feedback, astfel încât să se creeze o acțiune coordonată. Aceștia pot folosi știrile și opiniile grupurilor pentru a informa organizațiile lor și pentru a-și dezvolta propriile răspunsuri.

Ca o completare la activitatea grupurilor de experți, EBLIDA colaborează și cu alte organizații și participă la proiectele finanțate de Comisia Europeană, ale cărei principale scopuri sunt pe aceeași linie cu obiectivele și misiunea EBLIDA. Aceasta îi permite să-și extindă rețeaua și prezența în Europa și să primească sprijin în chestiuni legate de politică.

Analizând progresele obținute, EBLIDA urmărește să-și direcționeze acțiunea spre o politică europeană pentru biblioteci.

La Conferința anuală din 2009 de la Viena, EBLIDA și NAPLE au stabilit un acord prin Declarația de la Viena, care a fost apoi difuzată pentru susținere și comentarii. EBLIDA urmărește, alături de NAPLE, să elaboreze o strategie pe termen lung pentru a defini o politică pentru bibliotecile din Europa. Strategia pe termen scurt va fi aceea de a intensifica dezbaterea dintre părțile interesate despre scopul unei astfel de politici și de a dezvolta idei despre beneficiile pe care le-ar aduce o coordonare europeană.

5. Profilul membrilor

Puterea EBIDA stă în legitimitatea ei, bazată pe o largă reprezentare și pe structura membrilor din asociațiile naționale și a instituțiilor individuale reprezentând biblioteci, arhive, sectoare informaționale și profesioniști din Europa.

EBLIDA reprezintă astăzi membri cu drepturi depline din toate cele douăzeci și șapte de state membre ale Uniunii Europene, precum și membri din cele cinci state europene suplimentare care nu fac parte din Uniune.

Beneficiile membrilor sunt următoarele:

– primesc știri despre aspectele europene legate de biblioteci;

– au un forum pentru schimb de experiență și expertiză pe subiecte de legistație a bibliotecilor, lobby, strategia națională, managementul și organizarea asociațiilor naționale;

– au reprezentare la nivel european în dezbateri importante pentru biblioteci.

Să fii membru EBLIDA înseamnă nu numai o investiție în viitorul bun al domeniului bibliotecar, dar și o oportunitate de a participa la progresul acestuia.

Membrii au, totodată, posibilitatea de a participa la conferințe și de a primi informații despre consultările și proiectele europene.

Principalul scop al EBLIDA este de a menține și de a lărgi reprezentarea statelor membre ale Uniunii Europene, dar și de a crește participarea noilor state membre și a altor state reprezentate în Consiliul Europei.

Recrutarea noilor membri este sarcina Secretariatului, iar aceștia sunt invitați să contribuie la promovarea activității organizației și la încurajarea participării noilor membri, care vor susține EBLIDA să-și dezvolte întregul potențial ca voce reprezentativă a comunității bibliotecilor din Europa.

6. Resursele

Resursele financiare

Principalele surse de fonduri provin din veniturile membrilor și din sponsorizări. Resursele financiare vor fi menținute prin creșterea bazei de membri, acolo unde este posibil, având în vedere dificultățile economice din această perioadă. Este posibil ca noi fluxuri de venituri să apară.

Taxele membrilor vor crește anual, corespunzător ratei de inflație din Olanda, țara unde se află sediul EBLIDA, pen-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

tru a asigura menţinerea nivelului fondurilor şi funcţionarea organizaţiei.

Secretariatul va analiza şi posibilitatea de a obţine fonduri de la Uniunea Europeană şi de la alte surse.

Resursele umane

În ciuda faptului că are un secretariat cu un număr redus de personal, EBLIDA a obţinut un impact extern considerabil, ca o largă reţea de asociaţii naţionale, guvernate de o Comisie Executivă activă. Secretariatul rămâne flexibil şi non-birocratic şi asigură că va continua sa aibă o atitudine proactivă.

Asistenţa profesionistă externă în probleme financiare va fi menţinută ca mijloc suplimentar de consultanţă financiară.

7. Comunicarea

„EBLIDA News" este un buletin electronic lunar, prin intermediul căruia se difuzează informaţii valoroase şi se promovează lobby-ul printre membri. Buletinul este trimis direct membrilor, fiind disponibil pe site-ul organizaţiei.

Site-ul EBLIDA conţine informaţii actualizate, fiind un instrument de comercializare a resurselor şi un canal pentru difuzarea informaţiilor. Site-ul va continua să fie dezvoltat prin îmbunătăţiri tehnice şi de conţinut. Va fi dezbătută posibilitatea obţinerii unor fonduri externe şi a cooperării cu alte organizaţii ale bibliotecilor în această direcţie. Va fi creată o zonă de siguranţă pentru ca membrii să-şi împărtăşească informaţiile confidenţiale.

Un număr de liste de corespondenţă este folosit de Secretariat pentru ca membrii şi alte organizaţii interesate să primească informaţii despre activităţile care au loc sau pentru a transmite ştiri. Liste ale grupurilor angajate din EBLIDA vor fi introduse pentru a îmbunătăţi comunicarea în organizaţie, iar noi liste vor fi create pentru a creşte eficacitatea informaţiilor trimise membrilor.

EBLIDA va continua să organizeze conferinţe şi ateliere de lucru pe teme europene relevante, căutând implicarea activă şi suportul membrilor din ţara gazdă a evenimentelor. În asociere cu întâlnirile Comitetului Executiv şi ale grupurilor de experţi, EBLIDA va organiza seminarii locale pe durate scurte pentru schimbul de informaţii despre domeniile specifice de acţiune.

În scopul de a susţine activităţile de lobby, EBLIDA va pune în circulaţie materiale informative despre acţiunile întreprinse, care vor sublinia mesajele-cheie, fiind distribuite persoanelor de decizie din Europa. Intrările şi feedback-urile membrilor vor constitui baza de îmbunătăţire a comunicării în interiorul EBLIDA.

8. Cooperarea cu alte organizaţii şi reţele

Pe scena internaţională şi europeană există organizaţii care au scopuri asemănătoare. Pentru a întări autoritatea bibliotecilor la nivel european şi naţional, va fi constructiv ca EBLIDA să coordoneze activităţile şi iniţiativele politice şi să folosească expertiza în interiorul acestor organizaţii şi asociaţii. Aşadar, EBLIDA va continua să-şi extindă cooperarea cu aceste organizaţii pentru a evita ineficienţa şi a întări impactul acţiunilor sale.

Este prevăzut ca EBLIDA să colaboreze cu următoarele organizaţii şi reţele: NAPLE (Autorităţile Naţionale ale Bibliotecilor Publice din Europa), LIBER (Liga Bibliotecilor Europene de Cercetare), EUCLID (Asociaţia Europeană pentru Biblioteci, Informare şi Cercetare), CENL (Conferinţa Europeană a Bibliotecilor Naţionale), ENCES (Reţeaua Europeană pentru Drepturile de Autor în susţinerea Educaţiei şi Ştiinţei), IFLA (Federaţia Internaţională a Asociaţiilor Bibliotecare).

EBLIDA va continua să lucreze şi cu alţi parteneri din afara domeniului (de exemplu, organizaţii reprezentând interesele consumatorilor şi părţi interesate din sectorul tehnologiilor informaţionale), să facă lobby pentru problemele europene care au consecinţe pentru consumatori, în general, incluzând pe cei care utilizează bibliotecile şi informaţiile.

Vor continua dialogurile constructive cu titularii de drepturi şi cu editorii prin intermediul întâlnirilor dintre reprezentanţii acestora, pentru a discuta teme de interes comun. Este important pentru EBLIDA şi pentru comunitatea bibliotecarilor să clarifice cum folosesc bibliotecile materiale într-un mediu digital şi să lucreze cu titularii de drepturi pentru a găsi soluţii care asigură accesul tuturor, respectându-i, în acelaşi timp, pe cei care au interese în această direcţie.

Cooperarea cu alte organizaţii va fi una formalizată (de exemplu, memorandumul de înţelegere), constând în organizarea de conferinţe comune, implicarea în proiecte şi reţele europene şi/ sau activitaţi comune de lobby în probleme specifice.

(Traducerea redacţiei)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Orizonturi

Aniversări culturale

Societatea de Geografie din România – 135 de ani în serviciul cercetării ştiinţifice

La 15/27 iunie 1875, ora 17.00, după cum se consemnează minuţios în *Analele* Academiei Române, domnitorul Carol I, preşedintele şi protectorul Societăţii Geografice Române, rostea următorul discurs: „Fie ca juna noastră Societate Geografică să se asocieze în mod demn cu celelalte instituţii din mai toate ţările [...] şi sprijinită de bărbaţii noştri de ştiinţă să scoată ţara din regiunea necunoscutului."

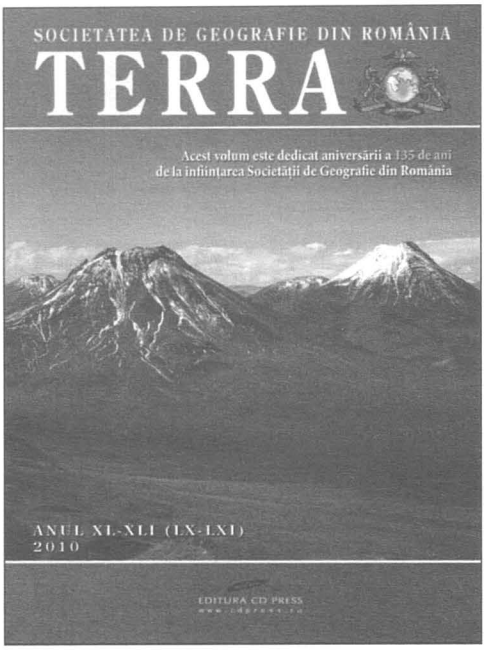

Precizăm că, la data respectivă, în lume funcţionau câteva instituţii similare, cele mai cunoscute fiind cele de la Paris (1821), Berlin (1828), St. Petersburg (1842), alte opt funcţionând în SUA (la Boston şi New York), India sau Australia. În Europa, cea mai recent înfiinţată era cea de la Roma (1866). Primul vicepreşedinte al Societăţii a fost prinţul A.A. Cantacuzino, iar din Biroul de conducere mai făceau parte G.I. Lahovari, dr. Felix, Al. Odobescu şi editorul Socec. Scopul Societăţii era editarea, în limba română, a unor studii şi comunicări originale, dar şi promovarea, în rândul instituţiilor similare din străinătate, a României, „aşa cum este astăzi".

Publicaţia oficială a Societăţii s-a numit iniţial „Buletinul Societăţii Geografice" (a apărut, cu intermitenţe, până în 1947), devenind apoi „Comunicări de Geografie" (1957–1969), „Buletinul Societăţii de Ştiinţe Geografice" (până în 1990), ca între 1990–2009 să revină la titlul iniţial. Seria a continuat ulterior sub denumirea de „Terra" (editor, Societatea de Geografie din România), în această serie apărând deja două volume: anul 2008–2009 (LVIII–LIX) şi, cea mai recentă apariţie, 2010 (LX–LXI), dedicată în întregime aniversării a 135 de ani de la înfiinţarea Societăţii.

Între realizările de seamă ale Societăţii de Geografie din România semnalăm constituirea, la 13/25 martie 1877, a primului Birou geologic (devenit ulterior Institutul Geologic) şi a primei staţii meteorologice din România (în 1884, sub denumirea de Staţiunea Meteorologică de la Herăstrău, sub conducerea fizicianului Ştefan Hepites).

Cel mai cunoscut savant geograf român a fost academicianul Simion Mehedinţi (1868–1962), vicepreşedinte al Societăţii între 1932–1942 şi redactor-şef al Buletinului Societăţii. Lui Simion Mehedinţi i se datorează, în principal, constituirea Şcolii româneşti de geografie, bazată pe orientarea practică în cercetarea şi teoria geografică. Alţi geografi, membri ai Academiei Române, au fost George Vâlsan (1885 –1935) şi Vintilă Mihăilescu (1890 –1978). În prezent, fotoliul de la Academie revine profesorului Dan Bălteanu, membru titular din 2009, totodată preşedintele Colegiului de redacţie al publicaţiei Societăţii.

Începând cu anul 2009, Societatea de Geografie din România editează, cu sprijinul substanţial al Editurii CD Press (director drd. Costin Diaconescu, redactor-şef drd. Ionuţ Popa), publicaţiile „Natura" şi „Terra", iar, în sprijinul profesorilor de geografie, seriile „Lecturi geografice", „Îndrumar de cercetări economico-geografice" ş.a. De altfel, titlurile lucrărilor de specialitate editate de CD Press acoperă o zonă largă de interes, cu referire atât la spaţiul românesc, cât şi la zone geografice mai largi. Concomitent, publicaţia „Terra Magazin" reprezintă varianta populară a Buletinului Societăţii, fiind, prin apariţia sa lunară (68 p. color), cea mai accesibilă revistă cu conţinut exclusiv geografic şi cu mesaj eco din ţara noastră.

Din bogatul număr LX–LXI pe 2010 al publicaţiei „Terra" semnalăm studiile: „Lupta pentru resurse energetice ca factor al crizei economice", de prof. univ. dr. Silviu Neguţ, „Funcţii şi disfuncţii în sistemul teritorial al Regiunii de Nord-Vest", de prof. univ. dr. Pompei Cocean şi prof. univ. dr. Radu Cocean, precum şi alte materiale, în limbile engleză şi franceză, datorate unor cadre didactice din învăţământul liceal. Secţiuni precum „Parcuri şi rezervaţii naturale", „Pe harta lumii" sau „Cronici şi recenzii" completează armonios cele 256 de pagini ale Buletinului.

Concluzia demersului susţinut de membrii Societăţii de Geografie din România este că ţara noastră trebuie să comunice Comisiei Europene lista cu siturile protejate natural ce trebuie să cuprindă, potrivit Tratatului de aderare, 17% din suprafaţa României. În aceste condiţii, necesitatea stabilirii unor *arii de protecţie* comunitară reprezintă nu doar o prioritate economică, dar, mai ales, un preţios capital turistic ce trebuie controlat şi utilizat raţional. (*CRONICAR*)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Casa Şcoalelor, o instituţie în slujba învăţământului românesc

Prof. Cristina CHIŢA

Spiru Haret

Politica şcolară de la sfârşitul secolului al XIX-lea a fost susţinută şi de Casa Şcoalelor[1], instituţie creată în anul 1896[2], cu menirea iniţială de a construi şcoli, de a le înzestra cu mobilier şi material didactic. În 1896, în Parlament, ministrul Instrucţiunii, Petru Poni, în expunerea de motive pentru înfiinţarea instituţiei, arăta situaţia în care se aflau multe şcoli publice. Acestea funcţionau în localuri închiriate, multe erau improprii pentru a furniza educaţie, altele erau lipsite de mobilier didactic. Poni aducea în discuţie ancheta efectuată de Spiru Haret în anii 1885 şi 1887, când „a dat pe faţă lucruri care trebuiau să deştepte în cel mai mare grad îngrijorarea oricărui om iubitor de ţară... Copiii sunt grămădiţi cu sutele în nişte localuri care sunt departe de a împlini măcar cele mai elementare condiţii higienice. Lipseşte aerul, lumina, iarna sunt friguroase, vara sunt fierbinţi".[3] Drept urmare, Parlamentul adoptă *Legea pentru facerea clădirilor şcolare primare şi înfiinţarea Casei Şcoalelor*.

Potrivit legii, şi Primăriile trebuiau să se implice în construcţia şcolilor, dar din 64 de comune, doar patru au contractat împrumuturi pentru ridicarea şcolilor, şi anume Bucureşti, Ploieşti, Bârlad, Râmnicu Vâlcea.[4] Prin legea de organizare a Casei Şcoalelor, comunele urbane şi rurale erau obligate „să transforme, să mobileze localurile necesare şcolilor primare după propunerea Casei Şcoalelor. Cheltuielile necesare se fac de comune sau din propriile lor mijloace sau prin împrumuturi la Casa Şcoalelor".[5]

Numai după un an, Casa Şcoalelor s-a dovedit a fi o instituţie importantă prin sprijinul acordat statului în susţinerea programului de culturalizare a poporului. În acest scop, instituţia a înfiinţat şi biblioteci, a organizat cercuri şi conferinţe culturale, precum şi alte activităţi care au vizat în mod special mediul rural. A încurajat chiar şi activitatea artistică, a iniţiat acţiuni de cunoaştere a folclorului şi tradiţiilor româneşti. Activităţile diversificate ale Casei Şcoalelor au fost stimulate şi de participarea unor personalităţi culturale precum George Coşbuc, Al. Vlahuţă, Şt.O. Iosif, Mihail Sadoveanu[6] şi mulţi alţii.

Casa Şcoalelor dispunea de venituri proprii, în 1901 averea sa era apreciată la două milioane o sută de lei, sumă care provenea din fondurile diferitelor donaţii, legate, testamente. Aceste fonduri aveau şi ele destinaţii specifice, unele pentru construirea şcolilor, altele pentru premii şi înzestrări şcolare sau pentru diferite burse şi ajutoare.[7]

Fondurile erau împărţite pe cinci categorii, astfel:

– Fonduri de categoria *a*, venituri provenite din legate şi donaţii pentru construcţia de şcoli[8];

– Fonduri de categoria *b*, pentru premii şi înzestrări de şcoală;

– Fonduri de categoria *c*, pentru burse şi ajutoare;

– Fonduri de categoria *d*, pentru întreţinerea fetelor orfane;

– Fonduri de categoria *e*, pentru diferite destinaţii.[9]

La înfiinţarea Casei Şcoalelor, statul trebuia să pună la îndemâna acesteia suma de treizeci de milioane, care urma să fie vărsată în decurs de şase ani, câte cinci milioane anual. Statul nu a reuşit însă să doneze această sumă.[10]

Alte surse erau veniturile pământurilor şcolilor rurale pe care instituţia le poseda, taxele de examen pentru elevii proveniţi de la şcolile particulare, taxele plătite de elevii străini, amenzile plătite de părinţi pentru că nu respectau principiul obligativităţii învăţământului, reţinerile din lefurile personalului didactic din diferite motive. În 1901, Casa Şcoalelor ridicase deja 220 de şcoli, iar alte 248 se aflau în faza de proiect.

În 1896, din fondul Mihail şi Eliza Stroescu se construiseră patru localuri de şcoală pentru care se cheltuise suma de 180.000 de lei.[11] În paralel cu ridicarea de şcoli, instituţia s-a preocupat de dotarea acestora cu material didactic necesar procesului instructiv, de organizarea bibliotecilor rurale.

Prin activitatea sa, Casa Şcoalelor s-a dovedit a fi o instituţie înscrisă pe direcţia modernizării învăţământului naţional.

Note:

1. Înfiinţarea acestei instituţii a fost reclamată în perioada anterioară, văzută ca o soluţie în problema construirii de noi spaţii şcolare necesare mai ales în zonele rurale.

2. Casa Şcoalelor a încercat a se constitui prin lege încă din 1883, la 20 ianuarie, din necesitatea concentrării donaţiilor pentru şcoli la o instituţie specială. La art. 1 se preciza: „Se înfiinţează în Bucureşti, sub numirea de Casă pentru ajutorul Şcoalelor, o instituţie cu scop de a primi şi administra toate donaţiile ce se fac zisei case pentru propăşirea şcoalelor." În anul 1884 se adopta şi un regulament pentru aplicarea legii, se autoriza şi donaţia Stroescu prin decret regal, dar această donaţie nu era folosită, iar Casa Şcoalelor va fi înfiinţată oficial mai târziu, în 1896.

3. Aurel Alexandrescu-Dorna, *Casa Şcoalelor, înfiinţarea şi activitatea ei*, Tipografia G.A. Lăzăreanu, Bucureşti, 1901, p. 30.

4. *Ibidem.*

5. *Ibidem.*

6. *Istoria învăţământului din România*, coordonatori Anghel Manolache şi Gheorghe Pârnuţă, vol. 2, *1821–1918*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1993, p. 430.

7. Aurel Alexandrescu-Dorna, *Casa Şcoalelor, înfiinţarea şi activitatea ei*, Tipografia G.A. Lăzăreanu, Bucureşti, 1901, p. 44.

8. *Ibidem*, p. 7.

9. *Ibidem*, pp. 44-47.

10. *Ibidem*, p. 53.

11. *Ibidem*, p. 56.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Am primit, vă semnalăm

„Bibliothèques en Capitale"

Buletin de informare trimestrial editat de Centrul „Bibliothèques Publiques" al regiunii Bruxelles, nr. 32 aprilie/iunie 2010

Bibliothèques en Capitale N° 32

ÉDITORIAL

SOMMAIRE

LE MARCHÉ BIBLIO DE LA BIBLIOTHÈQUE HERGÉ

Prin amabilitatea doamnei Chantal Stănescu, redactor-şef al publicaţiei, am intrat în posesia celei mai recente apariţii editoriale sub egida Bibliotecii Publice Centrale din Bruxelles. Editorialul publicaţiei prezintă performanţa tinerei Kitty Crowther, laureată pe 2010 a Premiului „Astrid Lindgren", echivalentul Nobel-ului pentru tineret. „Datorită câştigării acestui premiu, toate mediile de presă s-au năpustit asupra tinerei laureate. Să sperăm că acest interes de moment va persista..." notează d-na Stănescu.

Alte iniţiative ale bibliotecilor publice din Regiunea Bruxelles-Capitale vizează: inaugurarea proiectului „Marché bi(bli)o", constând în prezentarea săptămânală, cu ocazia târgurilor locale de produse agroalimentare, a unui stand de carte de unde vizitatorii să se poată autoservi. În acest scop a fost construit un chioşc volant având înfăţişarea unei cărţi deschise. Opera aparţine unui artist local, Ognev Vlamink, şi se încadrează în stilul minimalist al pieţei publice. Lansat în ambianţa relaxată a unui pahar de băutură bio, proiectul s-a dovedit viabil, cititorii obişnuindu-se ca, odată cu produsele curente, să se aprovizioneze şi cu cărţi.

Un spaţiu generos este acordat de revistă noutăţilor editoriale, între care şi BBF nr. 1/2010, publicaţie aflată în curs de prelucrare la Biblioteca Metropolitană Bucureşti. Ca o avanpremieră la sumarul românesc, semnalăm articolele: „Accesul la patrimoniul spiritual al omenirii: documentarea în specialitatea religie la BNF" (de C. Langlois) sau „Biblioteca confesională, segment al unei biblioteci savante" (de A. Fabre şi D. Julia).

Din lucrarea *Le devoir de lecture. Méditation d'une pratique culturelle* de Julia Bonaccorsi, apărută la Hermes Science Publications, Paris, 2009, reţinem concluzia d-nei Chantal Stănescu: „Cartea se adresează tuturor celor care intenţionează să studieze domeniul. Ea oferă o solidă bază axiologică tuturor celor care s-au lansat în acest proiect societal major."

„Puntea prieteniei"

Revistă editată de Radio China Internaţional – Redacţia română

În perioada 1 mai – 31 octombrie 2010, oraşul Shanghai din China găzduieşte expoziţia mondială, cu deviza „Un oraş mai bun, o viaţă mai bună". Organizatorii, care au invitat peste 200 de ţări şi organizaţii internaţionale, estimează că expoziţia va fi vizitată de peste 70 de milioane de persoane, ceea ce ar plasa Shanghai-ul între cele mai căutate destinaţii din lume. Situat la vărsarea fluviului Yangtzi în Marea Chinei de Est, Shanghai-ul este, cu cei 20 de milioane de locuitori ai săi, cel mai important centru economic al Chinei şi poate cel mai dezvoltat megaoraş din lume. În 2009, când criza mondială a blocat economiile majorităţii statelor dezvoltate, oraşul Shanghai a cunoscut o creştere economică de 8,2%, asigurând 10% din producţia industrială a Chinei. Totodată, prin portul Shanghai au tranzitat 25 de milioane de containere standard, ceea ce-l situează pe primul loc în lume la traficul de mărfuri.

Dacă în 1980 cel mai înalt bloc din Shanghai avea 24 de etaje, în prezent oraşul are peste 5.000 de zgârie-nori, între care Palatul Jin Mao cu 88 de etaje şi Shanghai World Financial Center cu 101 etaje. Recordul îl deţine însă cea mai înaltă construcţie din China, Centrul Shanghai, având 632 metri şi 121 de etaje. La acestea se adaugă o reţea densă de autostrăzi şi căi ferate de mare viteză, 11 linii de metrou, 7 poduri fluviale şi 10 treceri subfluviale.

În ceea ce priveşte Expoziţia Mondială, gazdele au pregătit un complex arhitectural original, situat pe malul fluviului Huangpu, în formă de evantai. Căile de acces şi aleile sunt exclusiv construite din materiale reciclabile, iar parcul tematic este protejat printr-un sistem de irigaţie prin pulverizare ce constituie în sine o noutate tehnologică.

De-a lungul aleii principale se află pavilioanele naţionale. Dacă Marea Britanie a construit un Greenpolis acoperit cu fire ce se leagănă în bătaia vântului, Spania a construit un pavilion din trestie, iar Japonia, unul în formă de gogoaşă de mătase. România a ales *mărul*, ca simbol al naturii. Zilnic, în acest spaţiu, peste 20.000 de vizitatori pot admira o expoziţie multimedia despre istoria şi cultura României sau pot participa la un spectacol folcloric live. Nu lipsesc nici preparatele naţionale şi vinurile româneşti.

Cu precizarea că toate vehiculele ce străbat expoziţia funcţionează cu combustibil bio, mai trebuie menţionat că numărul noutăţilor tehnologice utilizate face din *Expo-Shanghai 2010* terenul de forţă şi piatra de încercare a unor tehnologii ce vor deveni, în următorii ani, realităţi cotidiene.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

„Vatra veche"

Anul II, nr. 4/aprilie şi 5/mai 2010

Vatra veche iniţiază, începând cu numărul 4, o serie de articole care vizează „o biografie culturală a familiei Protopopului Cioran din Răşinari". Aurel Cioran, fratele filosofului, vorbeşte despre familia Barcianu, despre cele „şapte generaţii de preoţi", despre manuscrisele lor, despre faptul că au anticipat Şcoala Ardeleană, despre care tatăl lor a scris o carte evocată de fratele filosofului. Valentin Marica prezintă corespondenţa lui Cioran şi numeroasele fragmente despre Răşinari, prezente în monografia scrisă de Victor Păcală şi apărută la Sibiu în 1915, ca o legătură cu spaţiul şi timpul copilăriei: „Cu cât îmbătrânim, copilăria capătă contururi tot mai limpezi." (Paris, 3 februarie 1967)

Numărul 4 al „Vetrei" mai cuprinde şi cronici, precum „Ce mai rămâne dincolo de antologie?", semnată de Elena M. Cîmpan, preşedinta Societăţii Scriitorilor Bistriţeni, unde prezintă o antologie de versuri de Nicolae Băciuţ. Ideea autoarei este că selecţia poemelor pentru o antologie trebuie făcută de cineva avizat în acest sens: editor, critic. Eu consider că cea mai bună selecţie – dacă vorbim de autori mari – este cea făcută de poet. Nici un critic nu poate ştii mai bine adâncimile şi înălţimile unor poeme decât poetul. Urmează şi alte prezentări de carte asupra cărora nu ne vom opri acum. Dragoş Vişan scrie despre interviurile lui Marin Mincu şi alege să demonstreze că afirmarea poziţiei sale nu se făcea într-o polemică nemiloasă cu Manolescu, aşa cum mulţi dintre noi s-ar fi aşteptat, ci Mincu prefera „un joc foarte captivant de-a oscilarea între două posturi asumate: aceea de critic şi aceea de romancier". În numărul 5, Vişan continuă cu ipostaza de romancier a lui Marin Mincu şi seria interviurilor ce au urmat după acordarea Premiului Herder. Acest premiu a dat naştere la două reacţii: interviuri multiple şi cronici laudative sau, dimpotrivă, calomnioase, care-şi propuneau „boicotarea acordării premiului în juriul de la Viena".

Pe un ton subiectiv şi uşor nostalgic, Dragoş Vişan notează: „doar constata, reacţiona sincer când i se păreau lucrurile în neregulă", apreciind „consistenţa argumentativă" şi o suspendare a prejudecăţilor întocmai cum propunea Gadamer. Am insistat pe acest subiect întrucât datorăm mult ca generaţie tânără.

Corneliu T. Atanasiu a iniţiat şi a organizat Concursul Romanian Kukai pe Internet, alegând acest mijloc tocmai pentru că forţa revistelor care publică poezie de sorginte japoneză a scăzut. Am selectat pentru revistă unele haiku-uri ce mi-au atras atenţia: „cătun pe culme/ sub lună ecoul/ şi nicio potecă" (Doina Bogdan Wurm) şi „gangul viscolit – / o vrabie ciugulind / pâinea orbului..." (Valeria Tamaş).

Despre legi şi *Contractul social* al lui Rousseau puteţi citi o serie de articole semnate de Adrian Botez, cu citate bogate din opera filosofului şi cu un comentariu impresionist.

Irina Poantă a iniţiat realizarea unei selecţii de poeme şi editarea unei antologii, *Invitaţie la vers*, în care să fie cuprinse versuri alese de membri ai Asociaţiei Scriitorilor din Cluj. Alegerile lui Nicolae Băciuţ sunt din Emily Dickinson, Allen Ginsberg, Charles Bukowski, Sylvia Plath, Cummings şi Esenin.

Legăturile lui Eminescu cu Blajul, cu Transilvania şi spaţiul ardelenesc sunt prezentate de Ion Buzaşi în interviul acordat revistei „Vatra" în numărul 5. Ceea ce atrage atenţia în acest număr este articolul Luminiţei Ţăran legat de „Poetica imaginii în ceremonialul de trecere". Temelia arhitecturii imaginii o reprezintă ritul şi ritualul, înţelese precum „categorii ale imaginarului cultural", un imaginar cu două feţe – socio-cultural şi poetic. Imaginile – fie ele arhetipale, mitice sau meta-imagini – pot fi definite prin intermediul ritului, al ceremonialului. (*Gabriela TOMA*)

Sursele ilustraţiilor: p. 3: Autoarea; p. 4: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/dd/Aurel_Vlaicu_Foto01.jpg; p. 10: Redacţia „B.B."; p. 14: Autorul; p. 15: Simona Soare (Prietenii Cărţii Braille); p. 21: Onisifor Ghibu, *Amintiri despre oameni pe care i-am cunoscut*, prefaţă de Crişan Mircioiu, ediţie îngrijită de Crişan Mircioiu şi Şerban Polverejan, note şi comentarii de Şerban Polverejan, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1974; p. 27: Autoarea; p. 33: http://ro.wikipedia.org/wiki/Spiru_Haret; coperta II: http://img393.imageshack.us/i/scujl3.jpg/; coperta III: http://www-news.uchicago.edu/releases/05/050406.bellow-saul.jpg; coperta IV: http://www.studentie.ro/campus/INGINERUL_ROMAN_ANGHEL_SALIGNY/c-133-a-38895.

Sursele citatelor: coperta II: Nae Ionescu, *Scrisori şi memorii*, ediţie îngrijită de Dora Mezdrea şi Marin Diaconu, Editura Muzeul Literaturii Române, Editura Roza Vânturilor, Buc., 2006, p. 96; coperta III: Saul Bellow, *Darul lui Humboldt*, în româneşte de Antoaneta Ralian, prefaţă de Dan Grigorescu, Editura Univers, Buc., 1979, p. VII; coperta IV: Academia Română, *Lucrările conferinţei Anghel Saligny – 150 de ani de la naştere*, organizată în Aula Academiei Române la 13 mai 2004, Editura Alma, Craiova, 2005, p. 8.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Catalog

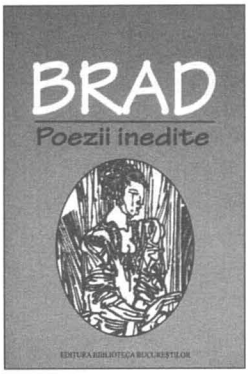

Ion BRAD, *Poezii inedite*
Gravuri de Mircia Dumitrescu, Editura Biblioteca Bucureştilor, Bucureşti, 2009, 307 p.

Bolnavi, voi fraţi ai mei, nebuni ca mine, / De-o veşnicie parcă aşteptăm, / Corabia ce vine, nu mai vine? / Să-ncarce toţi proscrişii de pe ţărm... / Jur-împrejur – smochinii pe coline... / Heralzii păcii – verzile măsline... / Doar chiparoşii negri, mereu întunecaţi / Nu-mi sunt şi nu-i doresc vreodată fraţi... / Dincolo de-orizonturi, ne-aşteaptă, oare, cine? / Toţi tresărim... Toţi tremurăm... Toţi aşteptăm / Corabia ce vine, nu mai vine? / Să-ncarce toţi proscrişii de pe ţărm... / Corabia ce s-a ascuns în mine... (Corabia ascunsă, 2009)

Friedrich SCHILLER, *Wallenstein: poem dramatic*
Ediţia a II-a, în româneşte de Gh. Mihalache-Buzău şi Victor Munteanu, prefaţă şi tabel cronologic de Virgil Tempeanu, Editura Biblioteca Bucureştilor, Bucureşti, 2009, 553 p.

Putere şi onoare: acestea sunt lozincile lui Wallenstein! Va sta în faţa împăratului singur, admirat şi temut totuşi. Puterea, de care dispune, îl va duce la nesocotinţă. Puterile misterioase ale destinului, puteri în care credea orbeşte la început, sunt în el. Toate: armata, familia, prietenii trebuie să-i fie la îndemână pentru realizarea ţelului urmărit. În acest ţel nu trebuie să vedem însă numai egoism. Nu! Wallenstein vrea să aducă pacea, libertatea, vrea, oricât ar părea de paradoxal, să ajute imperiul, să-l ridice, să sfârşească o dată cu fanatismul religios, care l-a sfâşiat timp de 30 de ani...
(Virgil Tempeanu)

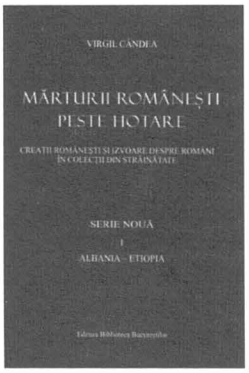

Virgil CÂNDEA, *Mărturii româneşti peste hotare: creaţii româneşti şi izvoare despre români în colecţii din străinătate.* Vol. I: *Albania – Etiopia*
Editura Biblioteca Bucureştilor, Bucureşti, 2010, 523 p.

Preocupările pentru păstrarea integrităţii patrimoniului cultural naţional prin împiedicarea exportului de creaţii artistice şi prin recuperarea bunurilor înstrăinate pe căi ilicite sunt azi mereu mai intense în întreaga lume şi ele sunt încurajate de UNESCO. Doctrina dreptului absolut de a reţine creaţii artistice sau alte bunuri culturale însuşite fără just titlu şi de a achiziţiona de pretutindeni asemenea opere, chiar dacă aceasta duce la sărăcirea unor patrimonii naţionale, a fost totdeauna afirmată de statele dezvoltate, care dispun de importante mijloace financiare şi de presiune. Împotriva acestei atitudini se ridicase încă din antichitate istoricul grec Polybios, care afirma că „cea mai frumoasă podoabă a unui oraş nu sunt bogăţiile furate din alte părţi, ci virtutea şi cinstea de care dau dovadă locutorii lui [...]. Romanii ar fi făcut mai mult pentru bunul renume al patriei lor dacă ar fi lăsat la locul lor operele de artă pe care le-au furat" (din Syracusa, în anii 212–211)... (Autorul)

Sergiu-Marian D. GĂBUREAC, *România: curiozităţi şi varietăţi filatelice: 1903–2006: catalog specializat semiilustrat*
Editura Biblioteca Bucureştilor, Bucureşti, 2010, 186 p.

De reţinut! Numai ***piaţa filatelică*** *stabileşte, într-un context unic, o anumită valoare financiară. Principalul este ca ambele părţi, aflate în negociere, să fie mulţumite cu afacerea încheiată! Ceea ce a confirmat, deja,* piaţa filatelică *este valoarea mult mai mare a unei* curiozităţi filatelice *faţă de celelalte tipuri de abateri de la marca poştală standard: erori sau varietăţi. Fapt dictat, în primul rând, de tiraj (= raritate) şi spectaculozitate. Deşi modul de realizare este, deseori, premeditat. Dar, ce mai contează! Din moment ce există, nu te poţi abţine să nu o achiziţionezi...* (Autorul)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

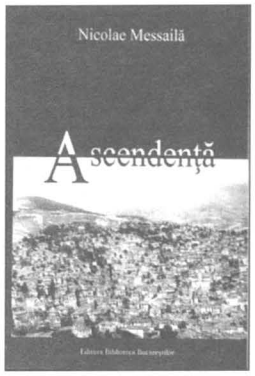

Nicolae MESSAILĂ, ***Ascendență***
Editura Biblioteca Bucureştilor, Bucureşti, 2010, 101 p.

Dacă ne referim la avatarurile istorice ale cruşovenilor, reținute în memoria colectivă a generațiilor, se remarcă asemănarea cu relatările documentelor oficiale. Aportul acestei cărți – ASCENDENȚĂ – este povestea vie a unui trecut zbuciumat, care în niciun caz nu poate fi deformat de evoluția teoriilor istorice. Situându-ne într-o perspectivă amplă, remarcăm o anumită simetrie a scurgerii timpului istoric. Migrarea spre sud a celor care urmau să devină aromâni, după secole, se inversează prin revenirea lor în spațiul de origine... (Autorul)

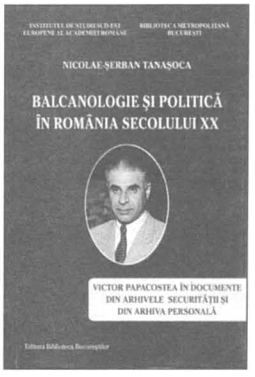

Nicolae-Şerban TANAŞOCA, ***Balcanologie şi politică în România secolului XX: Victor Papacostea în documente din arhivele Securității şi din arhiva personală***
Editura Biblioteca Bucureştilor, Bucureşti, 2010, 328 p.

Editez în acest volum numai texte şi documente legate de activitatea de profesor universitar, de cercetător şi expert în problemele balcanice a lui Victor Papacostea, condamnată de organele Securității pentru implicațiile ei politice şi ideologice reale ori închipuite. Aparent de importanță secundară, dacă nu cu valoare strict personală, unele texte şi documente legate de prezența lui Victor Papacostea, ca deputat liberal de Caliacra, în viața Cadrilaterului dobrogean, zonă prin excelență balcanică a României, de legăturile sale prieteneşti de acolo, de cariera lui ştiințifică şi universitară, oferă cititorului, o dată cu adevărul despre toate acestea, posibilitatea de a constata, pe bază de mărturii irefutabile, reaua credință a detractorilor şi acuzatorilor lui, autori sau primitori de note informative... (Autorul)

Biblioteca Județeană „Duiliu Zamfirescu" Vrancea, ***Duiliu Zamfirescu: 150 de ani de la naştere***
Editura Andrew, Focşani, 2008, 203 p. + 16 f. il.

Om cu vocație europeană, ca diplomat de carieră, dar şi prin modernitatea gândirii sale, inclusiv a celei literare, Duiliu Zamfirescu, «omul între două lumi» (Ioan Adam, pref. la Oglinda şi modelele: ideologia literară a lui Duiliu Zamfirescu. *Bucureşti: Editura 100+1 Gramar, 2001), s-a străduit, în consistenta şi îndelungata sa experiență europeană, să-şi păstreze moştenirea identitară, prin echilibru existențial, aşezând, de o parte, capacitatea sa de adaptare, nevoia şi dorința sa de stabilitate, de siguranță şi confort cotidian dovedite în străinătate, mai ales în Italia, şi, de cealaltă parte, ataşamentul inalterabil față de țara sa, implicarea statornică şi cuprinzătoare, în atmosfera intelectuală şi politică din România timpului său, la care lua parte indirect, uneori cu întârziere, dar în orice caz, la nivelul elitei şi cu amprenta exigenței şi a îndrăznelii ideatic-estetice...*
(drd. Teodora Fîntînaru, Director al Bibliotecii Județene „Duiliu Zamfirescu" Vrancea)

Biblioteca Județeană „Duiliu Zamfirescu" Vrancea
Leon Kalustian: 100 de ani de la naştere: incursiuni biobibliografice
Editura Andrew, Focşani, 2008, 123 p. + 18 f. il.

Ce-aş putea eu să fac în fața inechităților sociale, în fața contrastului dintre două lumi, una de sătui şi alta de flămânzi, una de privilegiați şi alta – turmă obidită şi împilată, cu existența sortită să se consume în cenuşiul anonim al fâşiilor larvare, sau în fața acceselor tricolore în numele cărora se sparg capetele în Cişmigiu la niște bătrâni neputincioşi, ce pot face în fața urii de rasă pe care orice cap sănătos o repudiază, sau cum pot privi impasibil la deşucheriile politicii instinctive puse la cale de guvernanți şi ocrotită de ei, ce pot face în fața nedreptăților de tot felul... sau când mă lovesc de arhierei fără credință, de moraliști fără morală, de tâlhari servind lecții de onestitate, de prostituați care blamează prostituția, de inconsecvenți anatemizând cinic inconsecvența, ori văd jurămînți călcate şi făgăduieli publice uitate, te întrebi iarăşi: pot să nu scriu?... (Leon Kalustian)

Volume editate de Biblioteca Metropolitană Bucureşti şi de Biblioteca Județeană „Duiliu Zamfirescu" Vrancea

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Repere

CALENDARUL LUNILOR
Sânzienele, o sărbătoare a bucuriei

Marian NENCESCU

Raportarea la *timpul sărbătorii* a avut valențe diferite în trecut față de azi. Simpla evocare a modului cum strămoșii noștri, chiar și cei de acum două-trei generații, se raportau la Drăgaică sau la Sânpietru (Moșii de Vară) ne conduce, paradoxal, către o problemă de psihologie colectivă. Concret, în loc să folosească sărbătoarea ca pe o modalitate firească și naturală de întărire a coeziunii de grup, autoritățile se concentrează, mai degrabă, pe latura spectaculară a fenomenului, ratând *ab initio* „întâlnirea" spirituală cu strămoșii. Trăirea sărbătorii în armonie cu natura și cu universul cosmic conferea omului din vechime o forță spirituală suplimentară. De aici decurgea și ideea că fertilitatea pământului este strict legată de cea a familiei, iar îndeplinirea unor anumite ritualuri ar conduce, în esență, la creșterea sporului natural de urmași. În acest sens, Universul cu stelele și planetele sale era comun cu universul casnic, familial, fapt relevat și de poemul lui Kypling, *Învață de la toate...*, expresie devenită astăzi caducă și chiar neînțeleasă.

Privită astfel, sărbătoarea de Sânziene, una dintre cele mai spectaculoase sub aspect etnografic și spiritual din tot ansamblul de sărbători ale verii, corespunde unei credințe că odată cu solstițiul de vară (23/24 iunie) natura se înnoiește. Etimologic, Sânzienele (popular *zâne*) reprezintă divinități arhaice cărora poporul le-a atribuit un rol benefic, divinator și farmacologic. În imaginația populară, zânele verii sunt stăpâne absolute ale câmpului, conferind florilor, buruienilor în general, puteri miraculoase. În acest sens, copiii, dar și fetele de măritat, culegeau flori de vară (numite popular și „sânziene") pe care le legau în buchete și le aruncau pe acoperișurile caselor, în scop protector. La îndemnul unor bătrâne „pricepute", fetele nemăritate se scăldau în rouă (sau, după caz, apă de izvor „neînceputã"), apoi se înveșmântau în „pânza de sânziene", o țesătură fină, din fibre vegetale, sperând astfel să-și atragă ursitul. Privită sub acest aspect, sărbătoarea de Sânziene capătă, în imaginarul colectiv, semnificații similare cu Dragobetele, cu deosebirea că, în acest caz, divinitățile sunt exclusiv feminine.

Legat de acest obicei este și postul Sânpietrului (Sfinții Petru și Pavel erau sărbătoriți la 29 iunie), când se făceau pomeni pentru morți, constând în colivă, faguri de miere, nuci și mere dulci. Practica sărbătorilor de Sânpietru are la bază credința că „omul" sau „cumătrul" lui Dumnezeu, deținătorul cheilor Raiului, are puteri magice, inclusiv aceea de a scoate la lumină licuricii și a îmblânzi balaurii subpământeni.

Privite astfel, sărbătorile verii capătă nu doar un rol public, dar mai ales unul spiritual, profund și tainic.

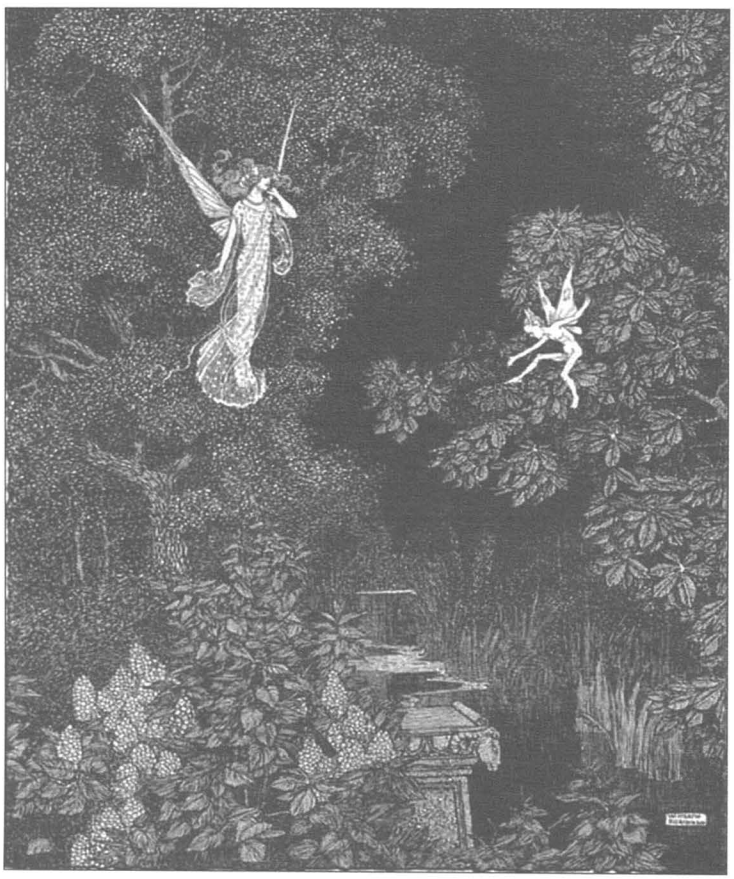

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Calendar

iunie 2010

♦1 iunie. **Ziua Internațională a Copilului**
♦ 1 iunie 1475. 535 de ani de la **prima mențiune documentară a orașului Craiova**
♦ 1 iunie 1865. 145 de ani de la nașterea lui **Constantin Stere**, om politic, jurist, scriitor (1 iun. 1865 – 26 iun. 1936)
♦ 1 iunie 1975. 35 de ani de la moartea lui **Eugen Filotti**, publicist, traducător, diplomat (15 iul. 1896 – 1 iun. 1975)
♦ 2 iunie 1840. 170 de ani de la nașterea scriitorului englez **Thomas Hardy** (2 iun. 1840 – 11 ian. 1928)
♦ 2 iunie 1965. 45 de ani de la moartea criticului și istoricului literar **Dumitru Caracostea** (10 mart. 1879 – 2 iun. 1965)
♦ 2 iunie 1970. 40 de ani de la moartea poetului și eseistului italian **Giuseppe Ungaretti** (8 febr. 1888 – 2 iun. 1970)
♦ 2 iunie 1975. 35 de ani de la moartea lui **Scarlat Callimachi**, scriitor, publicist (20 sept. 1896 – 2 iun. 1975)
♦ 4 iunie 1875. 135 de ani de la moartea lui **Eduard Mörike**, poet german (8 sept. 1804 – 4 iun. 1875)
♦ 4 iunie 1890. 120 de ani de la nașterea filosofului **Nae Ionescu** (4 iun. 1890 – 15 mart. 1940)
♦ 4 iunie 1905. 105 ani de la nașterea lui **Nicolae Ursu**, compozitor, folclorist (4 iun. 1905 – 10 febr. 1969)
♦ 4 iunie 1920. 90 de ani de la încheierea, la Trianon, a **Tratatului de Pace** între Puterile Aliate, învingătoare în Primul Război Mondial, și Ungaria, stat succesor al Imperiului Austro-Ungar
♦ 4 iunie 1925. 85 de ani de la moartea compozitorului, dirijorului **Gheorghe Dima** (28 sept. 1847 – 4 iun. 1925)
♦ 4 iunie 1925. 85 de ani de la moartea lui **Camille Nicolas Flammarion**, astronom, scriitor francez (25 febr. 1842 – 4 iun. 1925)
♦ 5 iunie 1840. 170 de ani de la nașterea lui **Leon C. Negruzzi**, poet, prozator, publicist (5 iun. 1840 – 15 iul. 1890)
♦ 5 iunie 1865. 145 de ani de la apariția, la Budapesta, a revistei **„Familia"**, fondată de Iosif Vulcan
♦ 6 iunie 1835. 175 de ani de la nașterea lui **Ștefan Fălcoianu**, matematician, istoric (6 iun. 1835 – 22 ian. 1905)
♦ 6 iunie 1875. 135 de ani de la nașterea romancierului, eseistului german **Thomas Mann**, Premiul Nobel pentru Literatură pe anul 1929 (6 iun. 1875 – 12 aug. 1955)
♦ 7 iunie 1980. 30 de ani de la moartea scriitorului american **Henry Miller** (26 dec. 1891 – 7 iun. 1980)
♦ 8 iunie 1810. 200 de ani de la nașterea compozitorului german **Robert Schumann** (8 iun. 1810 – 29 iul. 1856)
♦ 8 iunie 1910. 100 de ani de la nașterea lui **John Wood Campbell**, scriitor american de science-fiction (8 iun. 1910 – 11 iul. 1971)
♦ 8 iunie 1935. 75 de ani de la nașterea jurnalistului și disidentului politic **Victor Frunză** (8 iun. 1935 – 27 iul. 2007)
♦ 8 iunie 1945. 65 de ani de la moartea poetului francez **Robert Desnos** (4 iul. 1900 – 8 iun. 1945)
♦ 8 iunie 1625. 385 de ani de la nașterea lui **Giovanni Domenico Cassini**, matematician, astronom, inginer și astrolog francez (8 iun. 1625 – 14 sept. 1712)
♦ 9 iunie 1870. 140 de ani de la moartea scriitorului englez **Charles Dickens** (17 febr. 1812 – 9 iun. 1870)
♦ 10 iunie 1580. 430 de ani de la moartea poetului și dramaturgului portughez **Luís de Camões** (1524 – 10 iun. 1580)
♦ 10 iunie 1860. 150 de ani de la nașterea sopranei **Hariclea Darcleé** (10 iun. 1860 – 10 ian. 1939)
♦ 10 iunie 1880. 130 de ani de la nașterea lui **André Derain**, pictor francez (10 iun. 1880 – 8 sept. 1954)
♦ 10 iunie 1915. 95 de ani de la nașterea pozatorului american **Saul Bellow**, Premiul Nobel pentru Literatură pe anul 1976 (10 iun. 1915 – 5 apr. 2005)
♦ 11 iunie 1900. 110 ani de la nașterea lui **Leopoldo Marechal**, scriitor argentinian (11 iun. 1900 – 26 iun. 1970)
♦ 11 iunie 1910. 100 de ani de la nașterea cercetătorului, exploratorului și oceanologului francez **Jacques-Yves Cousteau** (11 iun. 1910 – 25 iun. 1997)
♦ 11 iunie 1955. 55 de ani de la nașterea caricaturistului **Ștefan Popa-Popa's**
♦ 12 iunie 1980. 30 de ani de la moartea lui **Ion Andrei Deleanu**, traducător (20 apr. 1903 – 12 iun. 1980)
♦ 13 iunie 1865. 145 de ani de la nașterea poetului și dramaturgului irlandez **William Butler Yeats**, Premiul Nobel pentru Literatură pe anul 1923 (13 iun. 1865 – 28 ian. 1939)
♦ 14 iunie 1920. 90 de ani de la nașterea compozitorului, dirijorului și muzicologului **Mihai Brediceanu** (14 iun. 1920 – 4 mart. 2005)
♦ 14 iunie 1875. 135 de ani de la nașterea scriitorului **Ion Dragoslav** (14 iun. 1875 – 5 mai 1928)
♦ 15 iunie 1875. 135 de ani de la înființarea **Societății de Geografie din România**
♦ 15 iunie 1915. 95 de ani de la nașterea lui **Dumitru D. Panaitescu**, eseist, traducător (15 iun. 1915 – 7 mart. 1983)
♦ 15 iunie 1920. 90 de ani de la nașterea actorului italian **Alberto Sordi** (15 iun. 1920 – 25 febr. 2003)
♦ 16 iunie 1835. 175 de ani de la începutul activității, la Iași, a **Academiei Mihăilene**, prima instituție de învățământ superior din Moldova
♦ 16 iunie 1925. 85 de ani de la nașterea lui **A. E. Baconski**, poet, eseist, traducător, teoretician literar (16 iun. 1925 – 4 mart. 1977)
♦ 17 iunie 1825. 185 de ani de la nașterea **Doamnei Elena Cuza** (17 iun. 1825 – 2 apr. 1909)
♦ 17 iunie 1910. 100 de ani de la **primul zbor al lui Aurel Vlaicu**, pe dealul Cotrocenilor
♦ 17 iunie 1925. 85 de ani de la moartea inginerului constructor **Anghel Saligny** (19 apr. 1854 – 17 iun. 1925)
♦ 20 iunie 1995. 15 ani de la moartea lui **Emil Cioran** (8 apr. 1911 – 20 iun. 1995)
♦ 21 iunie 1705. 305 ani de la nașterea lui **David Hartley**, filosof englez (21 iun. 1705 – 28 aug. 1757)
♦ 21 iunie 1905. 105 ani de la nașterea lui **Jean Paul Sartre**, scriitor, filosof francez, Premiul Nobel pentru Literatură pe anul 1964 (21 iun. 1905 – 25 apr. 1980)
♦ 21 iunie 1920. 90 de ani de la nașterea actorului **Puiu Călinescu** (21 iun. 1920 – 16 mai 1997)
♦ 21 iunie 1935. 75 de ani de la nașterea scriitoarei franceze **Françoise Sagan** (21 iun. 1935 – 24 sept. 2004)
♦ 21 iunie 1925. 85 de ani de la moartea lui **Jan Hendrik Leopold**, poet simbolist olandez (11 mai 1865 – 21 iun. 1925)
♦ 22 iunie 1925. 85 de ani de la nașterea poetului și criticului literar **Ion Oarcășu** (22 iun. 1925 – 9 mart. 2000)
♦ 22 iunie 1950. 60 de ani de la nașterea profesorului și omului politic **Adrian Năstase**
♦ 23 iunie 1910. 100 de ani de la nașterea dramatugului francez **Jean Anouilh** (23 iun. 1910 – 3 oct. 1987)
♦ 26 iunie. **Ziua Drapelului Național**
♦ 27 iunie 1840. 170 de ani de la nașterea scriitorului **Samson Bodnărescu** (27 iun. 1840 – 3 mart. 1902)
♦ 27 iunie 1850. 160 de ani de la nașterea scriitorului bulgar **Ivan Vazov** (27 iun. 1850 – 22 sept. 1921)
♦ 29 iunie 1940. 70 de ani de la moartea pictorului german **Paul Klee** (18 dec. 1879 – 29 iun. 1940)
♦ 29 iunie 1900. 110 ani de la nașterea sculptorului **Mac Constantinescu** (29 iun. 1900 – 22 iun. 1979)
♦ 29 iunie 1900. 110 ani de la nașterea scriitorului francez **Antoine de Saint-Exupéry** (29 iun. 1900 – 31 iul. 1944)
♦ 29 iunie 1970. 40 de ani de la moartea dirijorului și compozitorului **Ionel Perlea** (13 dec. 1900 – 29 iun. 1970)
♦ 30 iunie 1900. 110 ani de la nașterea matematicianului **Gheorghe Vrânceanu** (30 iun. 1900 – 27 apr. 1979)
♦ 30 iunie. **Ziua Învățătorului din România**
♦ 30 iunie 1945. 65 de ani de la nașterea poetului, eseistului **Dorin Tudoran**

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Contents

Adina BERCIU-DRĂGHICESCU
– The First Public Appearance of the Romanian National Flag during the 1848 Revolution 2
Elena SOLUNCA – In memoriam – Academician Mihai Drăgănescu (1929–2010) 3
Aurel PENTELESCU, Ionuţ-Constantin PETCU – Aurel Vlaicu's Death 4
Bucharest One Hundred Years Ago (II) 7
Bucharest Metropolitan Library – Old Books 8
The First Poetry Book National Fair 9
Contemporary Autographs – Ştefan Mitroi or the Mirror of Maturity 10
Bibliophile Exhibition on Mihai Eminescu's Life and Work 12
Mihai-Daniel GHEORGHE – Eminescu between Public Person and Cultural Myth 13
Marian NENCESCU – Orpheus Journey or the Novel of "Transcendental Eroticism" 14
A Handbook on Fire Brigade / The Friends of Braille Book National Contest 15
News on the Bucharest Metropolitan Library's Branches 16-17
Gabriela TOMA – Bulletin des bibliothèques de France – Knowledge, Insertion and Accessibility 18
Ion CONSTANTIN
– The 18th Edition of Onisifor Ghibu Public Library Days and the Opening of Tudor Arghezi Public Library in Chişinău ..20
– An Exceptional Book on Onisifor Ghibu and Octavian Goga 23
Raia ROGAC – Open Doors Week at the Onisifor Ghibu Public Library in Chişinău 24
Marilena CHIRIŢĂ – Children Library and the Educational Implications in Using On-line Information 25
Ştefania-Roxana PLĂIAŞU – Contemporary Libraries and Multimedia Documents 27
EBLIDA – Strategy for 2010–2013 28
The Geographic Society of Romania – 135 Years in Serving the Scientific Research 32
Cristina CHIŢA – Casa Şcoalelor, an Institution in Serving the Romanian Education 33
Reviews – "Bibliothèques en Capitale", "Puntea prieteniei", "Vatra veche" 34-35
Catalogue – New Books 36
Marian NENCESCU – Calendar of Months – Midsummer Day 38
Cultural Calendar – June 2010 39

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA

Str. Tache D. Ionescu nr. 4, Sector 1
ABIDOR: Tel./Fax: 021 316.36.25
BMB: Tel./Fax: 021 316.83.00/04/05/06
Redacţia: Tel./Fax: 021 316.83.06/Int. 130
E-mail: bibliobuc@yahoo.com / Web: www.bmms.ro

Director: Florin ROTARU
Director artistic: Mircea DUMITRESCU
Redacţia: Ion HOREA (redactor-şef onorific), Georgeta FILITTI, Iulia MACARIE (secretar de redacţie), Marian NENCESCU (redactor-şef), Florin PREDA, Gabriela TOMA, Radu VLĂDUŢ

CUPON

ABONAMENT LA BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR

Numele .....
Prenumele .....
Adresa .....
Cod..... Telefon.....
Solicit abonarea la revista **BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR** pe o perioadă de ..... luni.
Adresa: Str. Tache D. Ionescu nr. 4, Sector 1, Cod poştal 010354, Bucureşti.
Anexez chitanţa de plată a sumei de ..... RON în contul dvs.
nr. RO82 RNCB 0072 0497 1003 0001 BCR Sector 1. C.U.I. 10141341.

Asociaţia noastră ABIDOR şi Biblioteca Metropolitană Bucureşti sunt singurele reprezentante din România, în calitate de membre, în asociaţiile INTAMEL şi EBLIDA începând cu anul 1998. Astfel, revista noastră este unica publicaţie care vă oferă ultimele noutăţi din comunitatea internaţională a bibliotecilor.

Administraţia noastră face, prin plata directă sau prin mandat poştal, abonamente la revista lunară **BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR**. Preţul unui număr este de 12 RON. Preţul unui abonament anual (12 numere) este de 144 RON. Primul an de apariţie: 1998.

Tipărit la Tipografia COPERTEX **ISSN 1454-0487**

Redacţia revistei BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR respectă opţiunile autorilor cu privire la normele ortografice

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

SAUL BELLOW

1915–2005

95 de ani de la naştere

Romanul, pentru a se putea vindeca şi înflori din nou, are nevoie de idei noi privind umanitatea. Aceste idei nu pot trăi prin ele înseşi. Dacă sînt pur şi simplu rostite, ele nu pot dezvălui altceva decît bunăvoinţa autorului. Ele trebuie, deci, să fie descoperite şi nu inventate. Trebuie să le vedem în carne şi oase. Nu are nici un rost să continuăm dacă un număr îndeajuns de mare de scriitori nu simt existenţa acestor calităţi nerecunoscute. Ele există şi cer să fie puse în libertate şi să li se dea expresie.

Din Prefaţa la „Darul lui Humboldt“

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ANGHEL SALIGNY

1854–1925

85 de ani de la moarte

Prin Anghel Saligny, Academia Română a prefigurat la începutul secolului XX ceea ce avea să devină o mişcare pentru o nouă cultură, de îmbinare a celor două culturi tradiționale într-o cultură centrată în jurul ştiinței şi tehnologiei societății cunoaşterii. Cu Anghel Saligny s-a deschis o tradiție, destul de bogată în România din acest punct de vedere, dar pe care nu am ştiut s-o reliefăm în suficientă măsură. Poate din această cauză s-a ajuns să se considere, chiar de către unii membri ai Academiei, ca o molipsire nefastă prezența inginerilor în Academia Română, stricându-se puritatea culturală a Academiei. Acest punct de vedere, conservator, împotriva mersului vremurilor, a devenit anacronic, întunecând o viziune firească şi normală despre rolul Academiei Române în societatea românească.

Acad. Mihai DRĂGĂNESCU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro